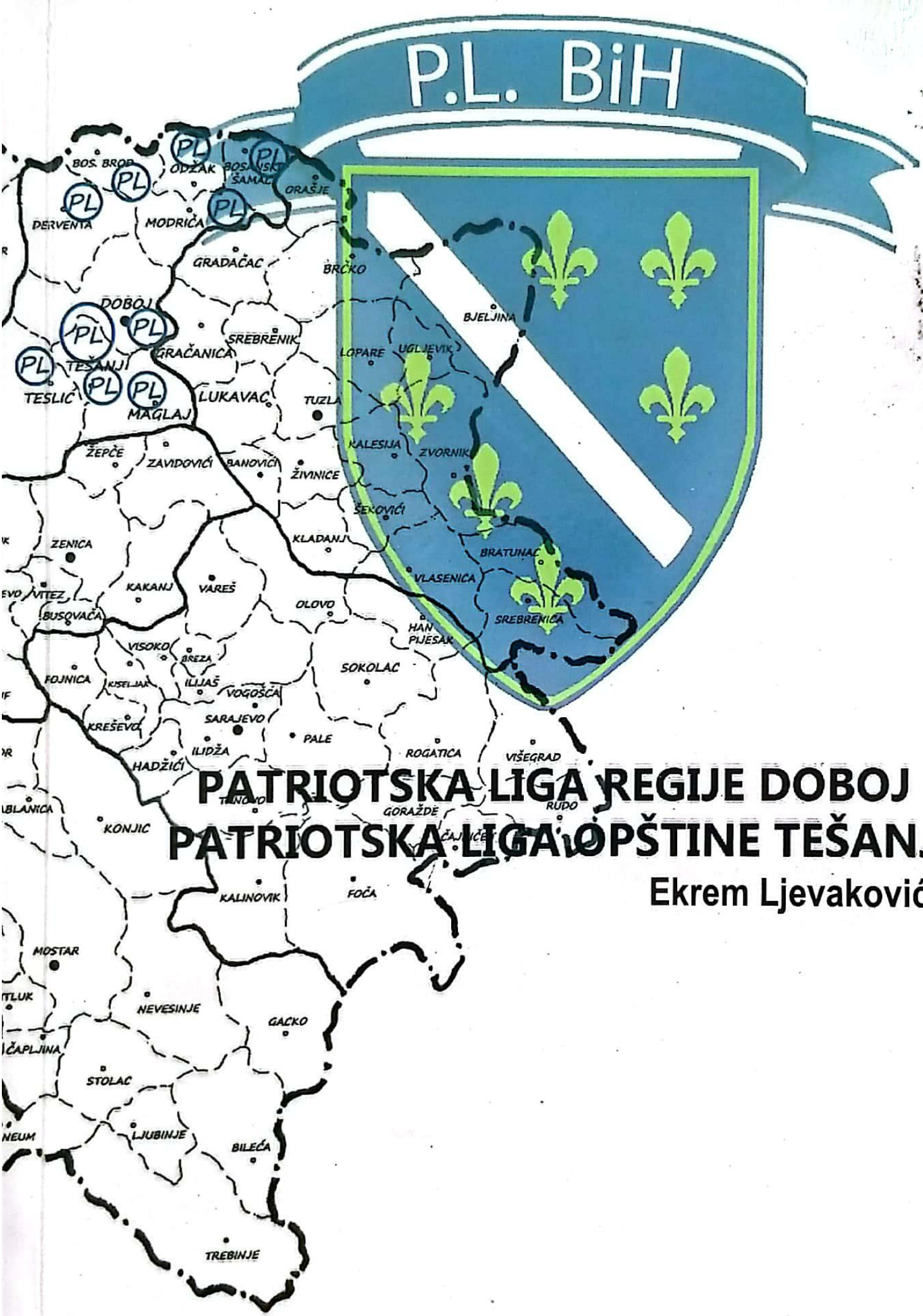

PATRIOTSKA LIGA REGIJE DOBOJ
PATRIOTSKA LIGA OPŠTINE TEŠANJ

Ekrem Ljevaković

Ekrem Ljevaković

PATRIOTSKA LIGA REGIJE DOBOJ
PATRIOTSKA LIGA OPŠTINE TEŠANJ

IZDAVAČ
Knjižarska kuća PLANJAX KOMERC doo Tešanj

ZA IZDAVAČA
Mr. Bajruzin Hajro Planjac

SUIZDAVAČ
Ekrem Ljevaković

RECENZIJA
Brigadni general Sakib Mahmuljin,
Brigadni general Fikret Muslimović

LEKTOR
Kemal Ljevaković

ŠTAMPA
Štamparija PLANJAX PRINT Tešanj

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

355.1(497.6 Doboj)"1991/1992"

LJEVAKOVIĆ, Ekrem
Patriotska liga regije Doboj : Patriotska liga Opštine Tešanj / Ekrem Ljevaković. - Tešanj : Planjax, 2016. - 123 str. : faks. ; 24 cm

ISBN 978-9958-34-193-9
COBISS.BH-ID 22823942

EKREM LJEVAKOVIĆ

PATRIOTSKA LIGA REGIJE DOBOJ
PATRIOTSKA LIGA OPŠTINE TEŠANJ

Knjižarska kuća PLANJAX KOMERC doo
Tešanj, 2016

Knjigu posvećujem svim pripadnicima Patriotske lige Bosne i Hercegovine (PL BiH) koji ne bi trebali biti zaboravljeni.

PREDGOVOR

Knjiga će ostati kao jedno svjedočenje postojanja Patriotske lige Bosne i Hercegovine (PL BiH) iz koje su nastale mnoge jedinice Armije R BiH. Onim koji se budu bavili historijom poslužiće kao koristan izvor.Ova knjiga je nastala na osnovu zabilješki vođenih 1991/1992. godine tokom organizovanja Patriotske lige Regije Doboj i Patriotske lige Tešnja. Navedeni su događaji u kojima sam direktno učestvovao. Naveden je manji broj događaja (pet) u kojima nisam učestvovao, ali smatram da ih treba spomeniti. Knjiga je moje veliko poštovanje i zahvala svima onima koji su učestvovali u organizovanju PL i njenih jedinica, onima koji su bili pripadnici PL BiH, ili su radili za PL i neznajući za koga rade, ali su osjećali da su neka sudbonosna vremena pred nama. Mnogi od organizatora PL Regije Doboj i Tešnja tokom odbrambenog rata 1992/1995. god., bili su prvo borci, obavljali su značajne dužnosti u TO R BiH, Armiji R BiH, MUP-u i organima vlasti. Ovo navodim zbog toga što su mnogi nastojeći umanjiti značaj organizovanja PL i njene organizatore nastojali na razne načine omalovažiti pa i nedovoljnom doprinosu u ratu. Iz istog razloga iza mnogih imena stoji da su komandiri, komandanti, zlatni ljiljani, šehidi i poginuli borci. Iz istog razloga iza mnogih imena stoji avl(aktivno vojno lice), ili rez.of. (rezervni oficir), zato što se organizatorima PL

pokušava podmetnuti neistina da je prema aktivnim vojnim licima bilo otpora i nepovjerenja, a zapravo se aktivnim vojnim licima pokušava umanjiti njihov patriotizam i doprinos odbrani od agresije na R BiH. Mnoga imena nisu spomenuta iako bi trebali postojati spiskovi organizatora i pripadnika PL u arhivama Mjesnih zajednica i arhivama mjesnih ogranaka SDA, pa bar tamo gdje nije bilo ratnih razaranja, masovnih ubijanja i etničkog čišćenja okupiranih teritorija (prostorije i dokumentacija SDA u Tešnju izgorili su 1992. godine prilikom jednog od bombardovanja Tešnja od strane avijacije VRS). Zbog vremena u kome su nastale, zabilješke nisu pisane sa datumima, tako da događaji u knjizi nisu poredani u skladu sa vremenskim događanjima. U knjizi su muslimani pisani kao Bošnjaci, iako tada još nisu bili priznati kao Bošnjaci, nego kao muslimani sa velikim ili malim (Mm). Iz knjige se može zaključiti da su se Bošnjaci (Muslimani), Hrvati, Srbi i ostali građani koji su bili patriotski orijentisani , spremali za odbranu R BiH od mnogo jačeg agresivnog nacionalizma koji ih je u ime kršćanske Evrope nastojao iskorijeniti. Pripadnici PL pored Bošnjaka koji su bili najbrojniji, bili su Hrvati i Srbi i drugi. Knjiga je nastala iz dva dijela koji su „nezavisno“pisani za okrugli sto na temu „Aprilski dani otpora“ koji se svake godine održavaju u Tešnju. Moguće je da se zbog toga neki dijelovi teksta ponavljaju ili su slični. U prvom tekstu su kao uvod i podsjećanje navedeni podaci o deset genocida nad Bošnjacima, pri čemu su za devet genocida korišteni podaci iz publikacije „Dokumenti o

genocidu nad Bošnjacima" izdate 1992/1993. god. od Preporoda – Zenica, sa manjim dopunama. Deseti genocid dogodio se 1992/1995. god., što je za Srebrenicu pravosnažnom presudom potvrdio i Međunarodni sud pravde u Hagu. Ova publikacija, ni onda, ni sada, mnogima nije dostupna pa će ovo podsjećanje biti od koristi. U drugom dijelu teksta navedeni su neki od organizatora PL Regije Doboj i Tešnja sa kojim sam radio na organizovanju PL. U ovom dijelu teksta opisano je i formiranje PL Tešnja, od početnog planiranja do organizovanja grupa-jedinica na terenu pa do njihovog stavljanja pod komandu novog Opštinskog štaba Teritorijalne odbrane Tešanj (OpŠTO), po odluci Predsjedništva R BiH od 9. 4.1992.god. Tekst u radu dostavio sam i Halidu Hafizoviću komandantu PL Regije Doboj, kako bi mi dao primjedbe i sugestije. Halid se složio sa tekstom, a bolest ga je spriječila da prisustvuje na okruglom stolu "Aprilski dani otpora".

Neke od zabilješki koje imaju dokumentarnu vrijednost prvi put se objavljuju, kao i neki dokumenti koji su mi ustupljeni.

Na kraju zbog zaštite časti i poštenja mnogih znanih i neznanih organizatora i pripadnika PL BiH , koji su nesebično žrtvovali materijalna sredstva i sebe za odbranu RBiH, tvrdim da sam sve poslove i zadatke obavljao bez bilo kakve novčane naknade od bilo koga i sve troškove koje sam imao snosio sam svojim novcem, kao i mnogi drugi.

Ekrem Ljevaković

Bismillahir-Rahmanir-Rahim

PRVI DIO

Bosna i Hercegovina je od početka 19. stoljeća na udaru velikosrpske politike[1] s ciljem pripajanja BiH Srbiji, a što je za posljedicu imalo genocidno ubijanje, protjerivanje, pokrštavanje i zatiranje svih tragova življenja muslimana Bošnjaka na ovom dijelu balkanskog područja.

Genocid počinjen nad Bošnjacima u agresiji 1992. do 1995. je deseti po redu.

Prvi genocid nad muslimanima[2], desio se tokom i poslije bečkog rata između Tursko-Osmanskog carstva i Austrije, 1683 – 1699. godine, u kojem Tursko-Osmansko carstvo gubi svoje posjede u Mađarskoj, Slavoniji, Lici, Dalmaciji i Boki Kotorskoj. Svi muslimani na ovim područjima, a samo u Lici, zapravo Hrvatskoj vojnoj Krajini, živjelo je oko 30.000 muslimana, tokom ovog rata su nestali sa ovog područja, bilo da su pobijeni, pokršteni ili protjerani u Bosnu.

Drugi genocid nad muslimanima, dogodio se na području „Stare Crne Gore" oko 1711-1712. godine uoči pravoslavne badnje večeri u tzv. „Istragi poturica", što je tadašnji crkveni velikodostojnik, državnik i pjesnik Crne Gore, Petar Petrović Njegoš opjevao u „Gorskom vijencu". To je bila ideologizirana epska podloga svim

[1].I nešto manje na udaru velikohrvatske politike, što je bio dijelom i odgovor na veliksrpsku ekspanzionističku politiku.

[2] Korišteni podaci iz „Dokumenti o genocidu nad Bošnjacima 1992-1994"-Preporod Zenica sa manjim dopunama.

kasnijim progonima muslimana. Srbi i Crnogorci tako indoktrinirani pripremani su za uništenje Bošnjaka. Srbi i Crnogorci posebno su indoktrinirani vjerskom i nacionalnom mržnjom prema Bošnjacima - muslimanima.

Treći genocid nad muslimanima, bio je generalno trijebljenje muslimana (Turaka, kako su ih zvali i danas tako pogrdno zovu Bošnjake - muslimane) iz naroda da ne žive među Srbima. Desio se u Srbiji između 1804 i 1820. godine kao posljedica Prvog i Drugog srpskog ustanka. Tada je u Beogradskom pašaluku živjelo oko 20.000 muslimana, bez tursko- osmanske vojske, što znači civilnog stanovništva. Progoni muslimanskog stanovništva Beograda počeo je 8. 1.1807. godine i trajao je oko dva mjeseca. Tada je nasilje izvršeno i nad Jevrejima, Grcima, Cincarima i na nekim beogradskim Srbima. Mnogi Jevreji tada su protjerani u Banat i Srem. Izvršeno je 7.marta potpuno istrebljenje muslimana u Beogradu, kada su mnogi muslimani ubijeni, dio je pokršten, a dio žena i djece lađama je Dunavom upućen u Vidin(Bugarska).

Četvrti genocid nad muslimanima, bio je između 1830-1867. godine kada Srbija Hati-šerifom (ukaz Sultana) dobija status vazalne autonomne kneževine, unutra Tursko-Osmanskog carstva. Ovim je Srbija dobila mogućnost da iseli i protjera muslimane iz Srbije (Beogradskog pašaluka) u roku od godinu dana, a kasnije je taj rok 1833. godine produžen za još pet godina. Dolaskom na vlast Obrenovića (1858 - 1867), muslimani su od 1862.do 1867. godine protjerani iz Beogradskog pašaluka. Protjerane muslimane

naseljavaju u Bosni, gdje se osnivaju naselja Donja i Gornja Azizija, tj. Bosanski Šamac i Orašje.

Peti genocid nad muslimanima, događa se na teritoriji Srbije i Crne Gore, poslije Berlinskog kongresa 1878. godine odlukom velikih sila Srbija i Crna Gora stiču status nezavisnih i suverenih država i teritorijalno se proširuju za Niški, Pirotski, Toplički i Vranjski okrug, a Crna Gora je dobila dijelove u Hercegovini. Iako su se Srbija i Crna Gora obavezale da će štititi muslimane, gotovo cjelokupno albansko i muslimansko stanovništvo iz novopripojenih oblasti pod pritiscima se iselilo. Tada su muslimani iseljeni iz Nikšića, Podgorice, Berana, Kolašina, Bara i Ulcinja, tada značajnih muslimanskih centara.

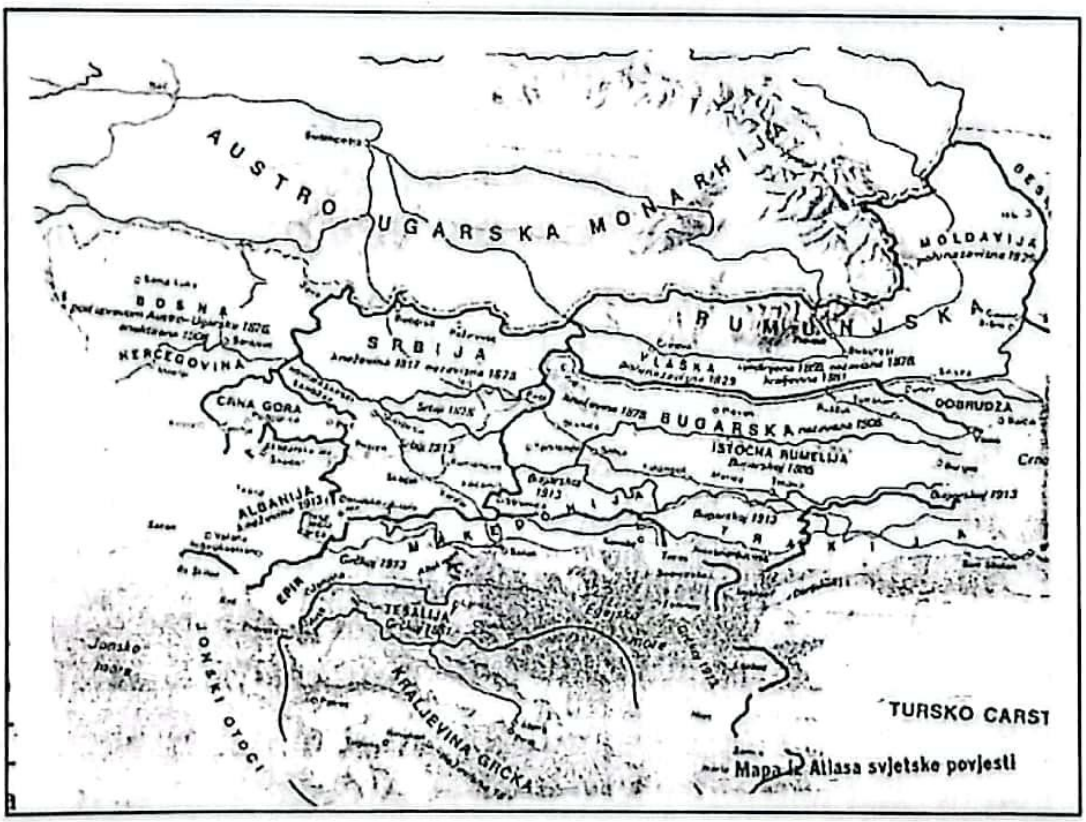

Šesti genocid nad muslimanima, desio se nakon okupacije Austro-Ugarske koja je nakon Berlinskog kongresa 13.6.-13.7.1878. godine dobila mandat da upravlja BiH, iako je u martu iste godine San Stefanskim mirom za Bosnu bila predviđena autonomija. Ova autonomije nije realizovana zbog težnji bosanskih pravoslavaca i katolika da se priključe svojim maticama. Austro-Ugarska ulazi u Bosnu sa 300.000 vojnika kojoj se suprotstavlja oko 90.000 dobrovoljaca (uglavnom muslimana). Otpor je trajao oko 80 dana. Austro-Ugarska zbog nametanja podjele i lakšeg vladanja Bosnom, Bosnu naziva Bosna i Hercegovina što je ostalo do danas. Aneksijom 1908. godine Bosna je postala kolonija Austro-Ugarske. Austro-Ugarska je muslimanima garantovala imovinsku i pravnu sigurnost, ali su se muslimani pod pritiskom kulturološkog šoka i zbog ekonomske politike koja se provodila iseljavali u Tursku (provođena agrarna politika kojoj je u najvećoj mjeri muslimanima oduzimana zemlja). Po popisu iz 1879. godine muslimani su u Bosni i Hercegovini činili 39% stanovništva, a po popisu iz 1910. godine činili su 32% stanovništva Bosne i Hercegovine.

Sedmi genocid nad muslimanima, posljedica je Prvog i Drugog balkanskog rata (1912-1913). Tada je Novopazarski sandžak podijeljen između Srbije i Crne gore. U Sjenici i Pešteru crnogorska vojska izvršila je brojna ubistva, pljačke i paljevine muslimana, a posebno u Bijelom polju i okolici, a zatim u Plavu i Gusinju 1913. godine. Uspjelo se iseliti oko 12.300 muslimana.

(Philip J Cohen. Srpski tajni rat – propaganda i obmana historije, ratni izvještaj Lava Trockog- Balkanski ratovi 1912-1913.)[3]

Britanska ratna dopisnica i medicinska sestra (M. Edith Durham navodi da su Srbi i Crnogorci „rutinski masakrirali albanske, turske i muslimanske civile, a posebno je uočila praksu odsijecanja noseva i gornjih usana sa još uvijek živih žrtava tako su masakrirali i ranjenike prije nego bi ih proboli bajonetom. Pričajući o tim svojim „junačkim podvizima nad nemoćnim", Crnogorci su oponašali bajonetom nabijanje jednog Turčina na kolac (dok su crnogorske žene i drugi crnogorski vojnici vrištali i igrali oko žrtava).

U sjevernoj Albaniji, srpski i crnogorski vojnici su pretvorili cijela sela u krematorije gdje su žene, djecu i onemoćale žive spaljivali. Jedan ruski ljekar je potvrdio izjave Crnogoraca da su jedva ostavili i jedan nos na mrtvom tijelu od Berana (C. Gora) do Peka (Kosovo). Ova dopisnica piše kako se Srbi ne stide svojih podviga, jer je jedan oficir ispričao ljekaru kojeg je znala, da je pomogao da se zakopaju živi ljudi na Kosovu.

U svojim ratnim izvještajima Lav Trocki, navodi da je Vardar u Makedoniji bio pun albanskih leševa sa odrubljenim glavama i bilo je jasno da nisu ubijeni u borbi. Pljačkano je sve od prozora, vrata, stoke, novca, zemlje, žene su silovane, a što bi ostalo je paljeno.

[3] Lav Bronštej Trocki, rođen je u Ukrajini (1879-1940). Bio je ruski komunistički revolucionar i bliski saradnik Vladimira Iliča Lenjina. Kao komesar za rat organizovao je i rukovodio Crvenom armijom tokom Ruskog građanskog rata 1918-1921.

Narednik koji je pratio Lava Trockog, da bi se opravdao, govorio je kako to rade komitadžije (četnici), a mi redovna vojska striktno poštujemo određene granice i nikad ne ubijamo lica ispod 12 godina (ovi izvještaji nisu objavljeni u ruskoj štampi, ali su na ruskom jeziku objavljeni između 1923. i 1927. godine. Prevedeni su na engleski 1980. godine i doživjeli nekoliko izdanja između 1991. i 1993. godine tokom obnovljenih balkanskih ratova).

Osmi genocid nad muslimanima, dešavao se od 1918. uspostavljanjem Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. U ovom genocidu najviše su stradali muslimani Sandžaka i Istočne Hercegovine. U noći 9. i 10.11.1924. godine od strane 2.000 naoružanih Crnogoraca u Šahovićima, Pavinom Polju u Bjelopoljskom srezu ubijeno je oko 600 nenaoružanih muslimana muškaraca, žena, djece i staraca. Mnogi su živi zapaljeni tako što su ih vezali oko stogova sijena i zapalili (otac Milovana Đilasa učestvovao je u ovom „junačkom podvigu" i Milovan Đilas je znao za ova ubistva muslimana)[4].

Šahovići su tada dobili današnje ime Tomaševo.

Uspostavljanjem Kraljevine SHS došlo je do pljačke imovine muslimana od strane srpskih seljaka, što je 6.1.1919. godine regent Aleksandar Karađorđević svojom proklamacijom priznao srpskim seljacima pravo

[4] Milovan Đilas (narodni heroj), bio je član Centralnog komiteta Komunističke partije Jugoslavije (KPJ). Prije i poslije rata 1941-1945, pa sve do sredine šezdesetih godina bio je Titov najbliži saradnik i bio je jedan od glavnih protivnika nacinalnog priznavanja Muslimana—Bošnjaka.

na otetu zemlju. Od 1919. do 1931. godine u Kraljevini SHS je provedena agrarna reforma u kojoj je veliki dio muslimanskog stanovništva ostao bez zemlje, jer je predmet reforme bila ne samo zemlja koju su obrađivali seljaci pod zakup, već i zemlja koja je bila privatno vlasništvo muslimana.

O genocidnim namjerama Kraljevine Jugoslavije govori i činjenica da su sa Turskom postigli dogovor o iseljavanju albanskog i muslimanskog stanovništva u Tursku. Nedostatak financijskih sredstava za obeštaćenje muslimana i izbijanje Drugog svjetskog rata spriječili su tu realizaciju.

(Ova iseljavanja su nastavljena za vrjeme FNRJ dok je Aleksandar Ranković (krojački šegrt) bio ministar unutrašnjih poslova)[5]

Deveti genocid nad muslimanima dešava se od 1941. do 1945. godine, najviše na području Sandžaka, Istočne Bosne i dijelova Hercegovine. Taj genocid su počinili Srpski i Crnogorski četnici. Vršili su masovne likvidacije muslimanskog civilnog stanovništva. O tome su pisali Vladimir Dedijer[6] i Antun Miletić[7] u knjizi „Genocid nad

[5] Aleksandar Ranković(narodni heroj). Kao krojački šegrt pristupio Komunističkoj partji. Prije i tokom rata 1941—1945, pa sve do Brionskog plenuma bio je član Centralnog komiteta KPJ i Titov zamjenik.

[6] Vladimir Dedijer bio je član KPJ i Centralnog komiteta KPJ, 1952—1954. Za vrijeme rata 1941—1945 bio je član Vrhovno štaba Narodno oslobodilačke vojske Jugoslavije (NOVJ) i Titov zvanični biograf.

muslimanima 1941-1945". Ovaj genocid je vršen po projektu „Homogena Srbija" ideologa četništva advokata iz Banja Luke – Stevana Moljevića i instrukcija komandanta kraljevske vojske u Jugoslaviji Draže Mihajlovića. (Petar Karađorđević, kralj, bio je u izbjeglištvu u Londonu).

U zadacima četničkog pokreta Draža Mihalović kaže:..

...2. Stvoriti veliku Jugoslaviju i u njoj Veliku Srbiju, etnički čistu u granicama Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Srema i Bačke....

...4. Očistiti državne teritorije od svih narodnih manjina i nacionalnih elemenata.

5. Stvoriti neposredne granice između Srbije i Crne Gore kao i Srbije i Slovenačke, čišćenjem Sandžaka od muslimanskog i hrvatskog življa.

8. U krajevima očišćenim od narodnih manjina i nacionalnih elemenata izvršiti naseljenje Crnogoraca. U obzir dolaze siromašne nacionalno ispravne i poštene porodice. (U Drugom svjetskom ratu stradalo je 8,3% stanovništva muslimana, 103.000, što je najviše poslije Jevreja).

Mnogi četnici koji su počinili zločine nad Bošnjacima i Hrvatima u Drugom svjetskom ratu nikada nisu zbog toga kažnjeni. Mnogi su prešli u partizane pa im je omogućeno da poslije rata budu „dobri građani" sve do novog genocida nad Bošnjacima 1992-1995. godine.

---

[7] Antun Miletić,pukovnik JNA. Kao istoričar pisao o Drugom svjetskom ratu. Načelnik Arhiva oružanih snaga JNA. Član SANU (Srpske akademije nauka i umetnosti).

Interesantan je susret M.Dž. sa četnikom ubicom njenog brata. Susret se dogodio 1954. godine u Zenici. (Izjava br. 337/93) „Poslije rata sam sa mužem živjela i radila u Zenici. Jednog dana slučajno sam vidjela na ulici Milana Rudanovića, ubojicu mog brata i zloglasnog Drinskog koljača, kako se slobodno šeće. Nisam mogla vjerovati svojim očima pa sam se raspitala o dotičnom. Saznala sam da je taj bivši četnik, koji je mog brata zaklao i još desetine nevinih muslimana duž Drine, zaposlen u SUP-u Zenica kao isljednik...kasnije sam saznala da je premješten u Sarajevo.

Komunističke vlasti, 1945-1992., Socijalističke Jugoslavije nisu radile na masovnoj fizičkoj likvidaciji muslimana, niti masovnoj eliminaciji sa prostora Jugoslavije. Bošnjaci su se mogli slobodno školovati, a ideološki podobnim Bošnjacima bilo je dozvoljeno političko, vojno i policijsko angažovanje kao i angažovanje na javnim državnim funkcijama. Bošnjacima ipak nije dana puna nacionalna identifikacija i razvoj, iako je tokom rata '42.-'45. partizanska vlast priznala Bošnjake-muslimane kao poseban nacionalno-etnički entitet.

Bošnjacima se negira pravo na ime, vrše se progoni, posebno vjerske inteligencije koja nije komunistički orjentisana, ukidaju se nacionalne institucije, a sve što je povezano za njihovu prošlost povezuje se sa historijskim grijehom.

Uz povremena poduzimanja oštrih političkih mjera sprječava se nacionalna, politička i kulturna afirmacija Bošnjaka. Godine 1971. Bošnjaci su dobili pravo da se

nacionalno izjasne kao Muslimani, ali to nije donijelo punu nacionalnu afirmaciju.

Tokom osamdesetih godina došlo je do više montiranih procesa vjerskim službenicima i uglednim intelektualcima u cilju obezglavljivanja i zastrašivanja Bošnjaka u nadolazećem konačnom rješenju jugoslavenske krize. Godine 1991. Jugoslavija se već raspadala. U novembru su održani prvi višestranački izbori i Bošnjaci su se u najvećoj mjeri opredijelili za Stranku demokratske akcije (SDA), riješeni da u nadolazećoj jugoslovenskoj krizi ne budu marginalizirani u srpsko-hrvatskim sukobima i nagodbama, čiji je izvor bio u agresivnoj i ekspanzionističkoj politici i praksi Srbije i Crne Gore.

Agresija Srbije i Crne Gore uz pomoć JNA i bosansko-hercegovačkih Srba dovela je do velikog stradanja Bošnjaka, ali je rezultirala i njhovim nacionalnim i političkim organizovanjem.

U periodu 1992-1995. se desio deseti genocid, i po intenzitetu i razmjerama je najteži i dešava se u demokratskoj Evropi krajem 20. stoljeća. Međunarodna zajednica nije željela i nije našla dovoljno snage da ga spriječi. Međunarodna zajednica je političkim, ekonomskim i vojnim pritiscima pomogla da se ublaže posljedice agresije. Uvođenjem embarga na uvoz oružja međunarodno priznatoj državi Bosni i Hercegovini Međunarodna zajednica je spriječila naoružavanje Bošnjaka, dok embargo na uvoz oružja nije ništa značio bosanskohercegovačkim Srbima i Hrvatima koji su se naoružavali iz Srbije i Hrvatske.

U planiranju i provođenju ovog zločina učestvovali su, a često i prednjačili bivši komunisti, nosioci bratstva i jedinstva. Učestvovale su i razne vojne i političke snage i pojedinci različite ideološke opredjeljenosti, a iza njih je stajala velikosrpska politika. (Socijalistička partija Srbije, sa Slobodanom Miloševićem na čelu, Srpska radikalna stranka sa dr. Vojislavom Šešeljem na čelu, Srpski pokret obnove na čelu sa Vukom Draškovićem, Srpska akademija nauka i umetnosti - SANU sa svojim Memorandumom i drugi).

Bošnjaci su uspjeli da se odupru nadmoćnoj sili iza koje je stajala infrastruktura i logistika bivše JNA, Srbije i Crne gore. Bošnjaci su imali snage da se odupru i ekstremnim snagama HVO i dokažu se kao narod jer su snagom svojih uvjerenja i hrabrošću poništili planove i dogovore o uništenju Bošnjaka i BiH. Tokom agresije na BiH prekršene su mnoge norme ozakonjenog i običajnog međunarodnog prava. Za Bošnjake su formirani koncentracioni logori u kojima su na svirep način zastrašivani, ponižavani, mučeni i fizički likvidirani civili, muškarci, žene i djeca. Provođeni su masovni progoni, masovna masakriranja, silovanja žena i djevojčica, ubijanje civilnog stanovništva u selima i gradovima, da bi poslije pljačkali imovinu Bošnjaka. Razarani su i pljačkani privredni, kulturni i vjerski objekti. Bošnjaci i Hrvati su protjerani, a njihova imovina opljačkana ili uništena na više od 60% teritorije BiH.

Povratak Bošnjaka i Hrvata ne može se ostvariti dok na teritorijama sa kojih su protjerani, vlast imaju i šeću se oni koji su te zločine i počinili.

Bošnjaci ne smiju zaboraviti stradanja koja su doživjeli i moraju prihvatiti istinu da ta stradanja nisu sticaj okolnosti ni djelo pojedinaca, nego da su to planovi velikosrpske politike koja stoji iza „razularenih bećara" Miloja Petrovića Trnavca, „neregularnih" četa Avre Cemovića, kraljevskih komita, srpskih i crnogorskih četnika iz Drugog svjetskog rata, Šešeljevih Belih orlova, Arkanovih Tigrova, paravojnih i vojnih formacija i dio su strategije širenja srpske i crnogorske države, uništenja Bošnjaka i zatiranje tragova njihova življenje na Balkanu, pri čemu imaju prećutnu ili direktnu pomoć pojedinih članica Međunarodne zajednice.

Prema zvaničnim podacima vlade BiH:

- Ubijeno je oko 200.000 Bošnjaka, najviše civila od čega preko 20.000 djece;
- Silovano je oko 30.000 žena, djevojaka i djevojčica;
- Srušeno je preko 2.000 vjerskih objekata;
- Razoreno je i devastirano na hiljade kulturnih dobara;
- Razrušena je privreda, infrastruktura i veliki dio stambenih objekata;
- Uništeno je ili teško oštećeno oko 800 škola, 30 fakulteta, 20 instituta i
- Više od 2 miliona stanovnika je raseljeno iz svojih domova, a oko 750.000 izvan zemlje.

Stradali su Bošnjaci, Hrvati i drugi nesrbi svuda gdje je vlast uspostavila velikosrpska politika SDS-a, a posebno u opštinama: Prijedor, Ključ, Sanski Most, Bosanski Petrovac, Kotor Varoš, Višegrad, Foča, Čajniče, Rogatica,

Rudo, Bijeljina, Zvornik, Kalinovnik, Vlasenica, Žepa, Doboj, Brčko, Bratunac, Bosanski Šamac, Bosanski Brod, Kulen Vakuf, Donji Vakuf, Skender Vakuf, a posebno je stradala Srebrenica nad čijim civilnim stanovništvom je 1995. godine izvršen genocid što je potvrđeno i presudom Međunarodnog suda pravde u Hagu. Razoren je i Mostar. Bošnjaci u Mostaru prvo su stradali od velikosrpskog agresora, a zatim i od ekstremnih jedinica HVO i HV. Od strane HVO srušen je i Stari most u Mostaru, ali je Mostar odbranjen. Sarajevo je grad koga je srpski agresor držao u okruženju tokom cijelog rata 1992-1995. Sarajevo je odbranjeno, ali je u njemu ubijeno preko 10.000 civila, razrušeni su kulturni, historijski i privredni objekti. Mnogi gradovi (Sarajevo, Vitez, Novi Travnik, Gornji Vakuf, Doboj,Tešanj, Goražde, Mostar) i sela ostali su podijeljeni.

Herojskom borbom i otporom Bošnjaka odbranjeni su mnogi gradovi i sela i spriječen još veći genocid i zločin nad Bošnjacima i drugim narodima i narodnostima u R BiH.

Odbranjen je i Tešanj čiji su stanovnici kao i stanovnici drugih gradova i sela borbom spriječili provođenje velikosrpskog plana RAM.

Snimak telefonskog razgovora između Slobodana Miloševića, predsjednika Srbije, i dr. Radovana Karadžića, predsjednika SDS Bosne i Hercegovine.
(Agresija na BiH još nije počela. Veliku Srbiju treba stvoriti pod okriljem borbe za Jugoslaviju i isključivo „regularnim snagama“ JNA. Dr. Karadžić to očigledno ne shvata i bavi se sitnicama)

Milošević Slobodan: Molim te, ovo treba da razumeš što se kaže. Ne mogu sve da ti objašnjavam.
Karadžić Radovan: Dobro.
Milošević Slobodan: Od strateškog značaja je za budući RAM. Znaš šta je RAM?
Karadžić Radovan: Sve znam, sve znam!
Milošević Slobodan: Da banjalučka grupacija bude sposobna i mobilna!
Karadžić Radovan : Dobro
Milošević Slobodan: Zato moraš, pod jedan, da obezbediš da ona bude sposobna, mobilna i da nema nikakvih problema i, dva, za jedan sat se javi generalu Uzelcu, s pozivom na dogovor na najvišem mestu. Sve koliko ti daš ljudi, dodatnih, koji treba da ostanu da čuvaju kuće i teritorije i blokiraju te takozvane...i tako dalje, sve će ih naoružati. Helikoptere ćemo dati za sve to!
Karadžić Radovan: Odlično! Molim Vas...
Milošević Slobodan: Prema tome, ja te molim, broj jedan i broj dva, lično moraš regulisati... A ovo drugo je jako važno, u međunarodnoj javnosti je izuzetno važno.
Karadžić Radovan: Ide, ide to. Nego ovo mi recite: možete li mi istu stvar urediti, da mi date oružje u Šipovu i Mrkonjiću?
Milošević Slobodan: Ma sve to.
Karadžić Radovan: Pa dobro, neka mi naoružaju tamo, stosedamdeset u Mrkonjiću i stopedeset u Šipovu i oni su spremni da odu na Kupres.
Milošević Slobodan: Je l' to, je l' to ista..kao Uzelac?
Karadžić Radovan: Ja mislim da jeste.

Milošević Slobodan: Kaži mu i to brate, nema problema. Ne mogu svaku sitnicu da raspravljam ovako!
Karadžić Radovan: Dobro..ova, ovi' stopedeset i stosedamdeset ići će na Kupres. Mi na Kupresu imamo sedamstopedeset ljudi.
Milošević Slobodan: Nama je bitno da taj bataljon koji je digla vojska na Kupresu bude tamo i da bude kako treba!

Ustav iz 1974. godine i amandmani koji su na ustav donešeni 1981. i 1989. godine samo su izgovor za početak realizacije velikosrpske ekspanzionističke politike koja je oslanjajući se na „načertanije" (1844) Ilije Garašnina, kao zvanični „plan srpske državne politike, a koji je 1986. godine u vidu „Memoranduma SANU" postao plan za realizaciju velike Srbije. „Nezadovoljna" ustavom iz 1974. godine Srbija traži da se pokrajine Kosovo i Vojvodina više integriraju u Srbiju. Memorandum SANU ovaj zahtjev proširuje i na republike u kojima su Srbi bili znatno zastupljeni u strukturi stanovništva. Izuzev Slovenije (i u instrukcijama Draže Mihajlovića iz Drugog svjetskog rata nema Slovenije), to se odnosilo na sve ostale republike, a posebno na BiH i Hrvatsku. Srbija donosi novi ustav (septembar 1990) kojim ukida ustavni položaj Kosova i Vojvodine, koje su do tada imale položaj kao i republike samo nisu imale status države. Novim ustavnim rješenjem Srbija je prva počela da ruši ustavni poredak SFRJ.

Videći šta se dešava, nove ustave donose Slovenija, Hrvatska i Makedonija i provode referendume o razrješenju iz Jugoslavije. BiH nije donijela novi ustav, ali

je 31. jula 1990. usvojila ustavne amandmane i održala prve višestranačke parlamentarne izbore 18.11.1991. Jedna od najznačajnijih odredbi važećeg ustavnog amandamana LX na Ustav SRBiH koje je uz provedeni referendum osnovni pravni argument za međunarodno priznanje BiH kao nezavisne države. BiH se definiše kao: demokratska suverena država ravnopravnih građana naroda BiH: Muslimana, Srba, Hrvata i pripadnika drugih naroda i narodnosti koji žive u njoj.

Srbija je svojom politikom ubrzala proces raspadanja Jugoslavije. Kako Srbiji nije uspjelo pravljenje „moderne federacije" pokušala je uz pomoć već davno srbizirane JNA da zavede vanredno stanje u martu 1991.godine,ali zahvaljujući glasu Bogića Bogičevića bosanskohercegovačkog člana Predsjedništva to joj nije uspjelo. Tada posrbljena JNA počinje da ubrzano i potajno naoružava srpsko stanovništvo u Hrvatskoj i BiH, a uz to stalno ponavlja propagandnu priču o ugrožavanju Srba.

Pojačana je velikosrpska propagnada usmjerena na razbijanju BiH, a koja je u BiH prisutna već više godina u svim sferama života.

Narod u BiH uviđa da JNA sve više postaje četnička i instrument u rukama fašističkih veliksrbskih vođa na čelu sa Miloševićem. U BiH se sve više osjeća nesigurnost i strah.

Protiv velikosrpske politike se stvara patriotski blok političkih snaga. Bošnjačko stanovništvo se najmasovnije okuplja oko SDA koja se najkonkretnije i najodgovornije bavila pitanjima zaštite i odbrane stanovništva. SDA je pokrenula razne aktivnosti političkog djelovanja.

Narodu je objašnjeno da se na JNA ne može osloniti po pitanju zaštite od četnika i raznih paravojnih formacija jer je i sama postala četnička. Ukazano je na potrebu masovnog angažovanja stanovništva na zaštiti od četničkih i paravojnih formacija i tzv. JNA. SDA je ovim radom doprinijela podizanju svijesti o odbrani BiH. Desetog juna 1991. godine SDA u Domu milicije u Sarajevu organizuje sastanak uglednih Bošnjaka, gdje dolazi do formiranja „Savjeta nacionalne odbrane". U tački 10 govori se o organizovanju svih patriotskih snaga za odbranu naroda BiH. U mnogim gradovima i selima dolazi do formiranja prvih jedinica „Patriotske lige" PL. Aktivnost je bila potpuno ilegalna. Mnogi angažovani nisu ni znali da rade za odbranu BiH organizovanu kroz Patriotsku ligu. U Tešnju uži krug ljudi okupljeni oko SDA već je ranije izvršio određene pripreme za odbranu koje sada postaju intenzivnije.

Formira se „PL" Regije Doboj. Zatim se jedinice „PL" formiraju na cijeloj teritoriji, svim mjesnim zajednicama. Više pažnje poklanja se formiranju jedninca u rubnim selima gdje se po procjeni očekivao prvi udar.

I na teritoriji opštine Tešanj, tzv. JNA putem SDS-a naoružava srpsko stanovništvo, koje formira četničke grupe na čijem čelu je vojvoda Ranko Kerić. U isto vrijeme uspostavljaju vezu sa četnicima u Tesliću, Doboju, Maglaju. Markiraju i staze kojim se kreću. Sve je više srpskih rezervista sa teritorije opštine Tešanj i susjednih opština koji odlaze sa tzv. JNA na ratište u Hrvatsku, odakle se vraćaju sa naoružanjem. U povratku sa ratišta iz Hrvatske, naoružani i ohrabreni sve više

provociraju i zastrašuju bošnjačko i hrvatsko stanovništvo. Teritorijom opštine Tešanj i susjednih opština sve se više kreću kamioni i transporteri bivše JNA na kojim je sve više vojnika sa četničkim obilježljima. Sve su češći prolasci transportera kroz Piljužiće, Miljanovce i Lončare na putu prema Cerovici, a sve su prisutniji i na putu Teslić-Jelah-Doboj. Na teritoriji gdje su Srbi većinsko stanovništvo to je sasvim uobičajeno.

U isto vrijeme pripadnici tzv. JNA na teritoriji opštine Tešanj markiraju za njih značajne tačke. Ove aktivnosti tzv. JNA uočene su u rejonu Raduše, Planja, Stražba iznad Kaloševića, Mešćema, iznad Potočana, Vis iznad Mrkotića (gdje su već ranije u nekoj vježbi iskopani rovovi), Gojakovac u Cerovici i druga mjesta. U rejonu Zmajevca i Crnog vrha tzv. JNA, putem Šumarije Teslić, vrši golu sječu što nije planirano redovnim planom sječe, kako bi se olakšao manevar jedinica i u jednom brzom napadu zauzele značajne kote u cilju zauzimanja i okupacije teritorije opštine Tešanj. Uočena su izviđanja od strane četnika, stare ceste koja se proteže od ušća Usore u Bosnu do Moševca u Maglaju i dalje, a ide grebenom između Matuzića i Mravića, Šija i Medakova, Trepča i Kosove, Jablanice u Tešnju i Ravne u Maglaju i omogućava kontrolu teritorije desno i lijevo od puta, prema rijeci Bosni, Ozrenu i prema cjelokupnoj teritoriji opštine Tešanj i dalje. Ako ovo uvežemo sa događajima iz 1992. godine kada tzv. JNA zahtijeva od dijela stanovništva opštine Maglaj prema Tešnju, da im omoguće slobodan prolaz za prebacivanje tenkova od motela Bistrice preko Ravni i Ošava za Brezove dane i

Teslić. Zapravo bio je to još jedan pokušaj tzv. JNA da prevarom okupira teritoriju Tešnja i Maglaja koja bi da je prolaz dozvoljen bili potpuno opkoljeni i veza između njih prekinuta. Tada su im se hrabro i bez imalo dvoumljenja i sumnje da tako ne bi bilo obratile patriote sa maglajske opštine: „možete krenuti, ali sigurno nećete stići tamo gdje ste naumili". Ovaj odlučan odgovor bio je dovoljan da odustanu od tih podlih namjera. Početkom sukoba 1992. godine ove hrabre patriote razbile su četničko uporište kod Motela „ Bistrica". Bila je to značajna pobjeda patriota Maglaja, koja je imala značaj i za teritoriju opštine Tešnja.

Pod ovim i mnogim drugim okolnostima, koje nisu navedene, ali su se manifestovale na našem prostoru opštine Tešanj i šire, počelo je formiranje PL opštine Tešanj. Počelo se od spiskova mogućih pripadnika PL i preko TO uspjeli formirati ARBiH. Pripreme su vršene u najvećoj tajnosti, jer su sve neprijateljske tajne službe za otkrivanje i spriječavanje bilo kakvog otpora već preplavile BiH koja je gotovo bila okupirana. Uspjeh organizovanja PL na terenu zavisio je i od odabira kadrova koji su morali imati političku, moralnu i psihološku stabilnost, ugled i povjerenje među stanovništvom gdje žive i rade.

Za svakog pripadnika PL trebalo je izvršiti procjenu pouzdanosti i u svim selima gdje se pristupilo organizovanju jedinica PL bilo je više onih koji su mogli zadovoljiti stroge kriterije što se kasnije potvrdilo masovnim pristupom jedinicama PL,TO i kasnije ARBiH, ali se u ovom početnom periodu organizovanja nije

moglo kontaktirati sa većim brojem ljudi. Nejčešće su to bili oni naši ljudi za koje bi se moglo reći „obični ljudi" koji se nisu po nečemu posebno isticali i mjestu života i rada, nenametljivi, ali ugledni, moralni, poštovani i odlučni da brane narod. Bilo je i onih koji su bili „posebno živi" i kojima je bila čast da im je ukazano jedno takvo povjerenje. Osjećali su da ih neko cijeni i da su u ovom teškom vremenu potrebni narodu i to povjerenje su cijenili i nisu ga iznevjerili. U početnom organizovanju PL najviše je bilo onih koji nisu bili pripadnici Komunističke partije i nisu bili indoktrinirani komunističkim programima. Bile su to manje grupe, a svaki pripadnik grupe imao je zadatak da radi na povećanju broja pripadnika koji nisu znali za članove druge grupe. Prvo su organizovane grupe - odjeljenja za izvršavanje manjih zadataka, postepeno ih proširujući i uvezujući u vodove i čete, a tek kasnije ići na formiranje većih jedinica. Tako formirana odjeljenja trebalo je da imaju vođu-komandira, odnosno neko ko će među jednakim biti najodgovorniji. Bilo je dobro ako je imao određeno znanje, komandira odjeljenja, voda, čete, izviđač, inžinjerac. Da bi učvrstili organizaciju PL i izvršili potrebnu obuku ljudi, od višeg nivoa organizovanja, zahtjevano je da se za Regiju Doboj uputi aktivno vojno lice, što je pripadnicima PL dalo i određenu sigurnost i učvrstilo ih u uvjerenju da nismo sami i da iza nas stoji veća organizacija.

5. vod – Agić Adil Dom kulture Lepenica (novi)

IV č.

1. Beganović Mustafa ~~LOKIĆ ISAK~~ - 791-755.
2. Ahmetović Edhem -
3. Mehinagić Ferid -
4.
5.

1. vod – K-dir ______________ DOM KULTURE N. SELO
2. vod – Ahmetović E. Emir — " —
3. – Ilvić Hamdija DOM KULTURE VUKOVO

V četa

1. ~~Bošnjak Hajrudin~~
2. 1. Kurdić Mensur - Babuše - nema telefon
3. Božić Karim
4.
5.

1. vod – Begović Mehmed (novi dom kulture Kalošević)
2. vod – Božić Mirset (Avlija Božić Hamdije H. Bobare
3. vod – Čerovac Hasan (Dom MZ Mekište)

VI č.:

1. R-dir Rahman Prajno - Šije - 791-055 - kut
2. Alić Hajrudin
3. Bobojić Rifet
4.
5.

Dio planiranih jedinica i starješina PL opštine Tešanj

Uključivanjem sve većeg broja dobrovoljaca u PL BiH pokušavalo se obezbijediti što više oružja, municije i

minsko-eksplozivnih sredstva kako bi se na pojedinim pravcima u datom momentu izvršilo potrebno zapreča-vanje prolaza oklopno-mehanizovanim i pješadijskim jedinicama tzv. JNA, četnika i njenih paravojnih for-macija. Na razne načine stizalo je oružje do pripadnika PL.

Mnogi pripadnici PL i stanovništvo sami su nabavljali oružje koje je bilo dosta skupo. Neko je već imao neko lično naoružanje. Mnogi su ga pravili, ili kupovali po Hrvatskoj, a kupovali su ga i od tzv. pripadnika JNA i njenih paravojnih pripadnika koji su na taj način sticali znatna novčana sredtsva. Bilo je među njima i onih koji su nam, videći šta je sve zločinačko tzv. JNA činila u Hrvatskoj, dobronamjerno savjetovali, da se pripre-mamo za rat jer će se sigurno ratovati i u BiH. Uviđajući da velikosrpska politika neće ostaviti R BiH bez širih ratnih sukoba, narod Bošnjaci i Hrvati i sami se snalaze i kupuju oružje (uglavnom su to bili pištolji, puške, municija). Mnogi su prodali kravu, auto i dr., da bi nabavili naoružanje. Cijena puške AK (kalašnjikov) bila je i do 2.000 DM, a metak za AK bio je marka. PL Tešnja, imajući u vidu da je na teritoriji opštine Tešanj bio značajan broj lovaca, od SJB Tešanj uspjela je obezbijediti spisak svih lovaca sa tipovima lovačkog oružja, koje bi u datom momentu bilo upotrebljeno za odbranu. U tom cilju članovi PL su obavili razgovor sa većim brojem lovaca koji su pristali da daju oružje i municiju za odbranu BiH. Uglavnom su to bili stariji lovci koji se nisu mogli priključiti odbrani. Sa mlađim lovcima,

ako nisu bili uključeni u PL nije ni obavljen razgovor, jer se podrazumijevalo da će biti uključeni u odbranu.

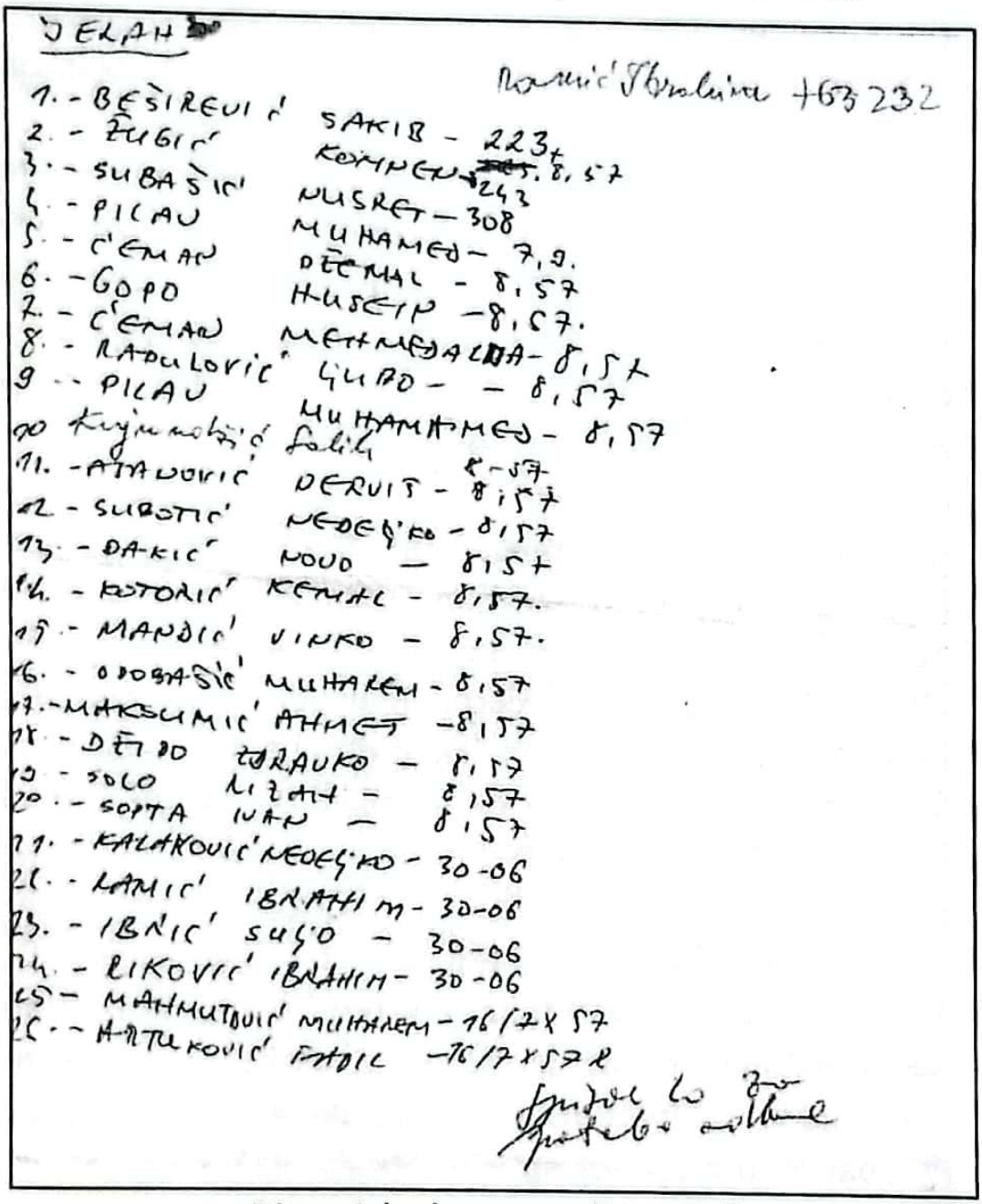

JELAH

Ramić Ibrahim +63 232

1. - BEŠIREVIĆ SAKIB - 223+
2. - ŽUGIĆ KOMNEN - 8,57
3. - SUBAŠIĆ NUSRET - 243
4. - PILAV MUHAMED - 308
5. - ĆEMAN DŽEMAL - 7,9.
6. - GOPO HUSEIN - 8,57
7. - ĆEMAN MEHMEDALIA - 8,57
8. - RADULOVIĆ GUBO - - 8,57
9. - PILAV MUHAMMED - 8,57
10. Krijunadžić Salih 8-57
11. - ATANOVIĆ DERVIŠ - 8,57
12. - SUBOTIĆ NEDELJKO - 8,57
13. - DAKIĆ NOVO - 8,57
14. - KOTORIĆ KEMAL - 8,57.
15. - MANDIĆ VINKO - 8,57.
16. - ODOBAŠIĆ MUHAREM - 8,57
17. - MAKSUMIĆ AHMET - 8,57
18. - DŽIDO ZDRAVKO - 8,57
19. - SOLO RIZAH - 8,57
20. - SOPTA IVAN - 8,57
21. - KALAKOVIĆ NEDELJKO - 30-06
22. - RAMIĆ IBRAHIM - 30-06
23. - IBRIĆ SUJO - 30-06
24. - RIKOVIĆ IBRAHIM - 30-06
25. - MAHMUTOVIĆ MUHAREM - 16/7 X 57
26. - ARTUKOVIĆ FADIL - 16/7 X 57 R

Spisak lovaca za potrebe odbrane

Dio spiska lovaca opštine Tešanj

U ovom početnom periodu pripadnici PL po selima (MZ) imali su zadatke: praćenje i osmatranje svih vojnih kretanja na teritoriji i obavještavati više pretpostavljene

o tome, obuku, prijem novih pripadnika PL, izviđanje teritorije s ciljem postavljanja stalnih otpornih tačaka, određivanje prostora za miniranje, voditi brigu o uskladištenom naoružanju, municiji, sanitetskom materijalu i dr.

Sistem veza bio je otežan i to će biti stalni problem. U okviru jedinica PL kuriri su prenosili poruke koje nisu imale posebnu hitnost. PTT sistem se malo koristio jer je bio pod prismotrom tzv. JNA i drugih obavještajno-sigurnosnih službi bivše SFRJ koje su kao i bivša JNA već odavno bili samo pod kontrolom Beograda.

Kretanje značajnijim pravcima, kontrolisano je danonoćno, s ciljem spriječavanja iznenađenja od strane tzv. JNA i njenih paravojnih jedinica. Ukoliko bi se negdje pojavili pripadnici tzv. JNA (koji se ni po čemu više nisu razlikovali od četnika) uvijek bi se kraj njih našao i neki civil koji bi im rekao da nije dobro da su tu jer je narod uznemiren i narod misli da su oni četnici. Potrebno je napomenuti i to da SDA i PL BiH nisu postavljali nikakve uslove, stranačke, vjerske, nacionalne ili druge uslove za pripadnost i uključenje u PL. Samo je trebalo čuvati tajnu i iskreno pristupiti odbrani BiH i najodgovornije izvršavati zadatke, a u slučaju hapšenja ne odavati druge pripadnike PL. Članovi SDA i PL obavili su razgovor sa više oficira rezervnog sastava raspoređenih u rezervne jedinice pri tzv. „Partizanskoj diviziji". Razgovori su imali savjetodavni karakter. Kako se težilo okrupnjavanju manjih jedinica PL, usložnjavanje sigurnosne situacije na teritoriji i sve složenijim zadacima po dogovoru sa odgovornim licima PL BiH

obavljeno je više razgovora sa aktivnim vojnim licima da se prihvate odgovornosti rukovođenja i komandovanja jedinicama PL. Gotovo sa svim aktivnim oficirima bivše JNA koji su se nalazili na teritorij opštine Tešanj, a nekim i van opštine obavljeni su razgovori o tome da se angažuju u pripremi za odbranu naroda BiH, odnosno PL . Nekima je predlagano i mjesto komandanta TO. (Kasnije će tu odgovornu dužnost prihvati rez.of. Kemal Brkić, iako je imao zdravstvenih problema). Mlađi uglavnom prihvataju bez uslovljavanja da se uključe u PL i odbranu BiH. Neki od njih već su napustili tzv. JNA.

Bez obzira što organizatori PL pristaju na sve zahtjeve koji im se postavljaju, neki od aktivnih i rezervnih oficira odbijaju da se uključe u PL i odbranu BiH. Neki su kasnije odustali. Uglavnom neki stariji koji još nisu shvatili šta se dešava. Bio je to manji broj. Svi koji su prihvatili da se uključe u odbranu BiH, postavljani su na značajna mjesta u sistemu rukovođenja i komandovanja. Na teritoriji opš. Tešanj razgovore sa pojedinim aktivnim vojnim licima vodili su Sejo Hafizović i Ekrem Ljevaković.

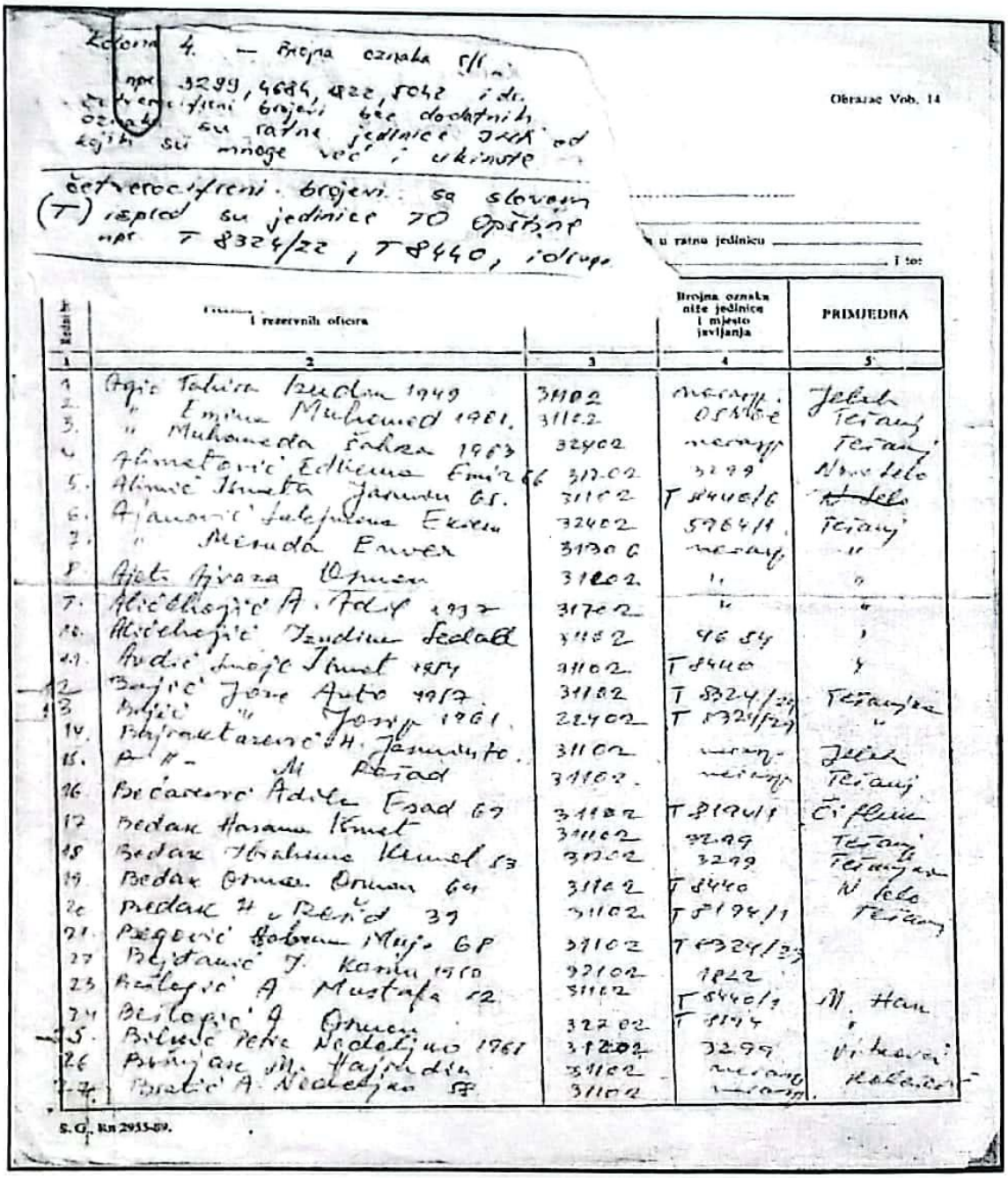

Dio spiska rezervnih oficira opštine Tešanj

Odlukom Predsjedništva BiH da se ne regrutuju regruti u tzv. JNA, kako ne bi bili upućeni na hrvatsko ratište, bila je signal na koji su povjerljivi kadrovi SDA i PL Tešanj u kuću Ahmetlića sklonili jedinične kartone vojnih

obveznika iz Sekretarijata za narodnu odbranu Tešanj, čime je onemogućeno pozivanje regruta i rezervista u tzv. JNA. Ovo je izazvalo oštru reakciju tzv. JNA komande u Doboju. Prijetili su kako će pozatvarati političko rukovodstvo Tešnja, a Tešanj sravniti sa zemljom.

Po pitanju organizovanja odbrane pokušavaju se uspostaviti kontakti između SDA i HDZ opštine Tešanj, ali se ti kontakti teško uspostavljaju i ne daju željene rezultate. Previše je opreznosti i sa jedne i sa druge strane. Na ove dogovore znatno utiču i političke odluke u Hrvatskoj.

Događaji oko RTV repetitora na Kozari, 2.8.1991. godine kada je naoružana teroristička-četnička grupa okrenula repetitor prema Beogradu, dodatno je usložila političku situaciju u BiH. Nešto kasnije isto se desilo sa repetitorom na Becnju kod Doboja. Slijede događaji u Hercegovini, kada 18.9 1991. god. tzv. JNA napada i zauzima Ravno, manje mjesto pretežno naseljeno Hrvatima. Do tada su tzv. JNA jedinice iz Hercegovine i Crne Gore napadale samo prema Dubrovniku u Hrvatskoj.

Vojne jedinice tzv. Srpske krajine iz Hrvatske upadaju na teritoriju BiH sa ciljem izazivanja incidenta i proširenje sukoba na BiH.

Pripadnici PL dobijaju uputstva da izbjegavaju bilo kakve provokacije i da se izbjegavaju sukobi sa srpskim narodom zbog politike koju vodi SDS, a ukoliko dođe do toga da odmah obavijeste nadležne državne institucije, a drugom linijom da se obavijesti rukovodstvo PL kako bi se dobile potrebne instrukcije.

PL se pripremala za sukob, ali da to za nas bude u što povoljnijem trenutku, kako bi se što bolje organizovali, uvezali i naoružali. Do kraja 1991. godine PL Tešnja već je imala završenu šemu organizacije, kvalitetno ljudstvo i u ovakvim okolnostima još uvijek nedovoljan broj oružja, ali dovoljno da se izdrži prvi udar. PL Tešanj organizuje interventnu jedinicu jačine voda, koji izvršava najsloženije zadatke i kao takva ušla je u sastav Manevarskog odreda TO Tešanj.

Krajem godine PL BiH naređuje da se izvrši postrojavanje i smotra jedinica PL opština. PL Regije Doboj i PL opštineTešanj cijenili su da ovo nije povoljan trenutak za postrojavanje jedinica, pa su članovi SDA i PL, Irfan Ljevaković i Osman Brka otputovali u Sarajevo da bi potvrdili ovu naredbu, a jedinice PL bit će u pripravnosti za postrojavanje. Ekrem Lj. odlazi u Doboj gdje se sastaje sa Mehom Zečević i Šabanom Ibraković, a zatim odlaze u Matuziće, kako bi ako se potvrdi naredba o postrojavanju jedinica PL istu izvršili. Tada od Mehe Zečevića saznajemo da je jedan od pripadnika PL, navodno zbog bolesti, napustio PL, što će nam otežati održavanje veze sa dijelom Posavine. U isto vrijeme Sejo Hafizović je kod Toškovog igrališta organizovao malonogometnu utakmicu. U razgovorima koji su obavljeni u Sarajevu preovladavalo je mišljenje da to nije potrebno činiti u ovom trenutku. Naređenje o postrojavanju jedinica PL opština donekle je imalo svoje opravdanje, ali ne u datom vremenu i djelimično je ispoštovano. Krajem 1991. godine u susjednim opštinama Teslić i Doboj došlo je do povećanja vojnih

snaga, tzv. JNA koje su najčešće nazivali „paravojne snage". Sredinom decembra u kasarni u Doboju dolazi oko 400 „Belih orlova". Za nas je to bio početak okupacije Doboja. Komandant kasarne, ali samo formalno bio je potpukovnik Ćazim Hadžić koji nije mogao učiniti ništa da se isti udalje iz kasarne, jer su to navodno bili rezervisti. Nešto kasnije u kasarne u Ševarlijama od Bijeljine dolazi 18 kamiona sa tzv. pripadnicima JNA.

U decembru 1991. godine potpisano je primirje između Hrvatske i Srbije. Četvrtog januara 1992. godine UNPROFOR u Hrvatskoj stabilizira zatečeno stanje. Jedinice tzv. JNA prelaze u BiH sa svim ljudstvom i naoružanjem i razmještaju se u kasarnama po BiH.

Bila je to okupacija i početak realizacije plana po kome je BiH trebala pasti za 2-3 mjeseca.

31.12.1991. godine Predsjednik R Hrvatske govorio je o smirivanju sukoba između srpsko-hrvatskih snaga pri čemu je bilo govora o ostvarivanju nacionalnih ciljeva Srbije preko BiH, a također i Hrvatske i ispravljanje pereca, što je dr. Franjo Tuđman nagovijestio 1990. godine na zadnjem predizbornom skupu, odnosno da se Hrvatska riješi kako je riješena Banovina.

Pri tome bi pristali da neki dio zemlje Bosne ostane kao tampon između Hrvatske i Srbije. Neki od prisutnih novinara sutradan su objavili karte podjele BiH. Time su potvrđene sumnje da je na razgovoru u martu 1991. godine, a poslije i u Tikvešu između Slobodana Miloševića i dr. Franje Tuđmana došlo do dogovora oko podjele BiH.

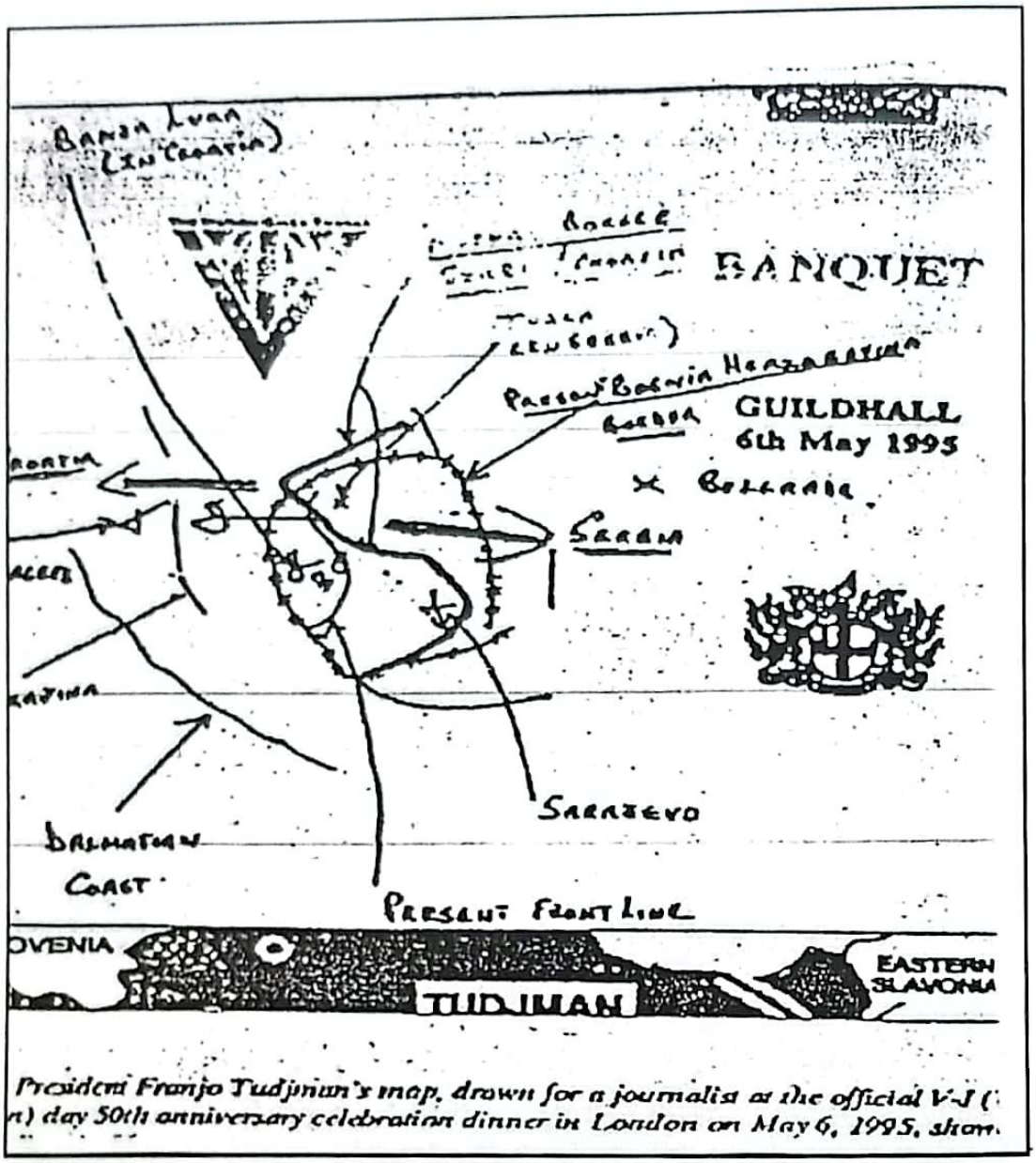

President Franjo Tudjman's map, drawn for a journalist at the official V-J (n) day 50th anniversary celebration dinner in London on May 6, 1995, show

PL BiH u Mehuriću kod Travnika 7. i 8.2.1992.god. organizuje tajno savjetovanje regionalnih komandanata PL. Poslije savjetovanja donešena je „Direktiva Glavnog štaba PL BiH za odbranu suvereniteta BiH.Ovom savjetovanju prisustvovao je Halid Hafizović. Održano je i savjetovanje ljekara i medicinara PL BiH na Igmanu i savjetovanje oficira za vezu i obavještavanje. Ovim savjetovanjima sa Regije Doboj prisustvovali su dr.

Ekrem Ajanović i Isko Agić. Poslije ovoga u Tešanj će doći Sefer Halilović i sastati se sa Halidom Hafizovićem.

Bošnjaci koji su godinama radili u Hrvatskoj i koji su bili dobrovoljci u Hrvatskoj vojsci (oko 25.000 Bošnjaka), a veliki broj bio je sa Regije Doboj, teritorije opštine Tešanj i susjednih opština, donose vijesti o podjeli BiH

između Srbije i Hrvatske i kartu koja je objavljena u hrvatskim novinama. Dolazak radnika iz Hrvatske, učesnika rata u Hrvatskoj vojsci za pripadnike PL značio je napredak u daljem organizovanju PL. Iskustvo koje su imali bilo je značajno, a neki su sa sobom na neki način uspjeli donijeti i neko oružje i bili su spremni uključiti se u odbranu BiH, svjesni i sigurni da rat iz Hrvatske prelazi u BiH i da je početak rata u BiH pitanje dana. Mnogi nisu uspjeli preći iz Hrvatske u BiH. Pred sami početak širih sukoba u BiH, mnogi su poginuli na mostu u Brčkom na Savi koji je u trenutku njihova prelaska bio miniran. (Suad Hasanbašić, rođen u selu Trepče opš.Tešanj, pripadnik ARBiH, jedan je od učesnika u odbrani Hrvatske. Bio je desetar JNA u Pločama. Prešao je na hrvatsku stranu i odmah se uključio u borbe, gdje je

zoljom potpuno onesposobio jedan od minolovaca JNA u Pločama, o čemu je pisala i Slobodna Dalmacija. I braća Edhem,Šaban i Senad Jašarević iz Ruževića opš. Teslić, bili su pripadnici 77. riječke br.HV i borili se za slobodu Hrvatske. I mnogi drugi....njih oko 25000. Edhem,Šaban i Senad poginuli su kao pripadnici ARBiH.)

Mnogi od njih i u narednim mjesecima vraćat će se u Hrvatsku, sve do rušenja mostova na Savi, u svoje radne organizacije i vraćajući se donositi nove vijesti i oružje koje su nabavljali od raznih preprodavača starog oružja. Neki ga prodaju po znatno većim cijenama, što se toleriše jer je rat u BiH sve bliži i potreba za oružjem sve veća. Pripadnici tzv. JNA i paravojne formacijje pristigli iz Hrvatske i Srbije kojih je sve više u susjednim opštinama oko Tešnja, također počinju prodavati oružje Bošnjacima i Hrvatima, što pojedinci koriste za ličnu korist. Sve se to toleriše kako bi što više oružja i municije bilo obezbjeđeno. U ovako složenim situacijama nisu se najbolje nalazili svi članovi dotadašnjih mjesnih zajednica i patriotski opredjeljene političke snage početkom 1992. godine u svim mjesnim zajdnicama formiraju Krizne štabove. U Krizne štabove ulaze članovi mjesnih odbora SDA, negdje i Islamske zajednice i pojedini pripadnici PL, čime je u mnogome olakšao rad PL po pitanjima šireg organizovanja stanovništva za odbranu.

Ustavom BiH mjesne zajednice imaju pravo i dužnost da u skladu sa zakonom i drugim propisima realizuju pripreme i organizaciju odbrane, zaštitu i spašavanje građana i materijalnih dobara u ratu i

drugim situacijama kada su ugroženi. Krajem 1991. godine i početkom 1992. godine sve se više organizuju seoske i gradske straže i patrole mješovitog sastava kako bi se izbjeglo nepovjerenje među narodima. Organizuju se kontrole kretanja na komunikacijama i naseljenim mjestima. Organizuju se sastanci mjesnog stanovništva gdje se dogovaraju razne mjere odbrambenog i zaštitnog karaktera. Stanovništvo uviđa da postoje organizovane snage koje su sposobne da spriječe zločin nad narodom i da oni postaju dio tih snaga i čine sve da tim snagama pomognu. Ta pomoć će se nastaviti tokom cijelog odbrambeno-oslobodilačkog rata 1992.-1995. Krizni štabovi nastoje da stanovništvo obezbijede potrebnim zalihama hrane, lijekova i drugih artikala. Obezbjeđuju uslove za proizvodnju, obrazovanje i druge važne djelatnosti. Negdje se uključuju i u nabavku oružja i municije koju pripadnici tzv. JNA, paravojne formacije i razne kriminalne grupe skoncentrisane u Regiji Doboj i oko opš.Tešanj prodaju. U onim sredinama gdje je saradnja između Kriznih štabova i PL bila dobra i gdje su kadrovi Kriznih štabova i PL imali patriotske i moralne vrijednosti i ugled među stanovništvom, te mjesne sredine pružile su snažnu i organizovanu odbranu, a gdje su članovi Kriznih štabova, PL i drugih organizovanih snaga odbrane imali međusobnih problema tu su i problemi odbrane i zaštite stanovništva bili izraženiji. Treba napomenuti da će ove seoske i gradske straže i druga organizovanja vojnog karaktera prerasti u jedinice TO, čete, odrede, bataljone i brigade. Tako je bilo i na teritoriji opštine Tešanj i iza

toga je u najvećoj mjeri stajala SDA. Važno je napomenuti da je u Kriznim štabovima, pored Bošnjaka koji su bili najbrojniji, bilo i pripadnika drugih naroda i narodnosti. Pored Bošnjaka najbrojniji su bili Hrvati, bez obzira što je krajem 1991. godine u Grudama održan sastanak Kriznih štabova Hercegovačke regionalne zajednice, gdje su bili prisutni i neki članovi drugih regionalnih zajednica i gdje je sačinjen tajni dokument u kojem se zajednički i jednoglasno odlučuje da Hrvatski narod u BiH mora konačno povesti odlučnu, akivnu politiku koja treba dovesti do realizacije našeg vjekovnog sna - zajedničke hrvatske države. Potpisanici se oslanjaju na zaključke usvojene na dogovoru s Predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom 13. i 20. juna 1991. godine. Ubrzo poslije ovog sastanka 12.11.1991. god. proglašena je Hrvatska zajednica Posavine, a zatim u Grudama 18.11.91. god. proglašena je Hrvatska zajednica Herceg-Bosna i 27.1.1992. god.proglašena je Hrvatska zajednica Središnja Bosna. 8. aprila formira se Hrvatsko vijeće obrane (HVO) čije je formiranje , između ostalog , imalo i cilj da spriječi Hrvate BiH da se uključe u TO BiH. Pa i pored ovog značajan broj Hrvata, Srba i drugih naroda i narodnosti bio je u TO BiH (ARBiH), mnogi na značajnim komandnim i drugim formacijskim mjestima. Oni koji su kasnije napustili TO BiH (ARBiH) uradili su to na zahtjev i pritisak nacionalnih politika Hrvatske i Srbije, a ne odnosa koji su bili u TO BiH (ARBiH), mada ne treba isključiti mogućnost da je u pojedinim slučajevima bilo nekorektnih odnosa prema njima.

Sve ovo je imalo uticaja, ali nije spriječilo da se SDA i HDZ opš. Tešanj (koji je radio na organizovanju Hrvata za odbranu) ponovo sastanu i razgovaraju o zajedničkoj odbrani i prostoru od nadolazeće velikosprske prijetnje koja je sve više bila prisutna u Doboju, Tesliću i opštinama Posavine. Pristigle jedinice tzv. JNA iz Hrvatske, Srbije, „ Beli orlovi“ i slične jedinice nad kojim komandu ima tzv. JNA, a koje zovu „paravojnim“ Srbima u Tesliću dijele oko 5.000 komada ličnog naoružanja, uređuju haubičke položaje na Visu iznad Kaloševića, dovode tenkovske jedinice na planinu Borja, postavljaju bateriju minobacača u kasarni na Putnikovom brdu iznad Doboja, u Ševarlijama, Lipcu, Ljeskovim vodama i sve se više primjećuju u rejonu Krnjina, a u Doboju, Prnjavoru i Tesliću pripremaju se logori za Bošnjačko i Hrvatsko stanovništvo. Kasnije će se potvrditi ova saznanja. Bili su to logori: Stari mlin i SJB (MUP) u Prnjavoru, Centralni zatvor, Kasarna 4. juli, Disko klub „ Perčo“ u Doboju, logor Pribinić i logor u magacinu Teritorijalne odbrane u Tesliću.

SDS u ovim gradovima pomoću jedinica tzv. JNA, paravojnih formacija i SJB uspostavljaju potpunu kontrolu teritorije. Počinju maltretiranja bošnjačkog i hrvatskog stanovništva. U Tesliću se prave spiskovi za hapšenje uglednih Bošnjaka, Hrvata i neposlušnih Srba koji se protive nadolazećoj velikosrpskoj zločinačkoj politici. SDA i PL uspijevaju doći do spiska ljudi predviđenih za hapšenje od strane srpskih vlasti i upozorava sve koji su na spisku da se sklone ili da više ne odlaze u Teslić. Da bi što efikasnije uspostavili

odbranu šire teritorije Regije Doboj, PL Regije Doboj uvezuje PL Tešnja, Maglaja, Teslića i Doboja, zatim Modriče, Odžaka,Drevente i Bosanskog Broda, kako bi u nadolazećim otežanim uslovima imali direktne kontakte. Sve više se pojačava psihološko propagandna djelatnost kojoj se SDA i patriotske snage uspješno suprotstavljaju. U tu svrhu bio je osnovan i Jutel koji je velikosrpska propaganda instalirala u Sarajevu.

SDA i PL nalaze način i stupaju u kontakt sa komandantom Garnizona JNA u Doboju potpukovnikom Ćazimom Hadžićem u cilju pridobijanja istog za mjesto komandanta Okružnog štaba TO Doboj jer kontakti sa potpukovnikom Esadom Halilbašić nisu dali rezultate. Potpukovnik Ćazim Hadžić to odbija uz odgovor da će u maju ionako sve biti gotovo. Bio je to dovoljan znak da su velikosrpski planeri okupacije BiH planirali skori početak sukoba i brz završetak slamanja otpora patriotskih snaga. Ipak, saznanja o stanju u kasarnama u Doboju dobijamo od Jasmina, koji će nam informacije dostavljati sve do napuštanja tzv. JNA. SDA putem svojih veza stupa u kontakt i sa generalom Rasimom Korajlićem koji se u to vrijeme nalazio u Srbiji. Od njega nam je stigla poruka da razgovaramo sa uglednim Srbima iz Teslića i Doboja, vjerovatno neznajući da su isti na spisku za hapšenje zajedno sa Bošnjacima i Hrvatima.

Kod stanovništva se osjeća sve veća nesigurnost, u toj složenoj političko-sigurnosnoj situaciji članovi SDA i PL odlaze u štab TO opš. Tešanj da razgovaraju o mobilizaciji dijela jedinica TO kako bi se dalo do znanja

da je i TO spremno stati u odbranu staovništva. U dotadašnjem štabu TO nije bilo podrške takvim prijedlozima pa ni u trenucima kada je svima već bilo jasno šta se sprema. Nisu svi članovi štaba TO bili za takav stav, ali očito je da se nisu mogli suprotstaviti odluci tadašnjeg komandanta štaba TO Nedžada Hadžiselimovića da se ne vrši djelimična mobilizacija jedinica TO, iako je Ustav BiH dozvoljavao takvu mogućnost, kao i odluka Predsjedništva BiH.

Postojala je odluka Predsjedništva BiH da opštine koje podnesu zahtjev za mobilizaciju jedinica TO kako bi stabilizovali sigurnosnu situaciju na teritoriji da im se da saglasnost. U martu 1992. međustranačkim dogovorom SDA i HDZ opš. Tešanj počinju razgovori o raspuštanju OpŠTO Tešanj. Dogovor je postignut i na osnovu zaključka Predsjedništva RBiH od 3. aprila Skupština opš. Tešanj donijela je odluku o raspuštanju dotadašnjeg OpŠTO Tešanj i usaglašava da se na čelo novog Operativnog kriznog štaba TO postavi Bošnjak, a zamjenik da bude Hrvat. Na osnovu odluke Skupštine opš. Tešanj, u štab TO Tešanj ulaze Halid Hafizović, komandant Regionalnog štaba PL Doboj, Kemal Brkić, novi komandant štaba TO Tešanj, Ekrem Ljevaković, Šemsudin Mehmedović, Rašid Orlović i drugi učesnici u organizovanju PL opštine Tešanj. Bilo je to 4. aprila 1992. godine. Proglašeno je ratno stanje na području opštine Tešanj.

Komandant Regionalnog štaba PL Regije Doboj i komandant OpŠTO Tešanj pozivaju Nedeljka Mandića koji je od strane HDZ predložen za načelnika štaba.

Dolaskom Nedeljka Mandića u prostorije OpŠTO Tešanj, počinje formiranje novog štaba TO. Ovo su prvi momenti formiranja novog štaba OpŠTO Tešanj.

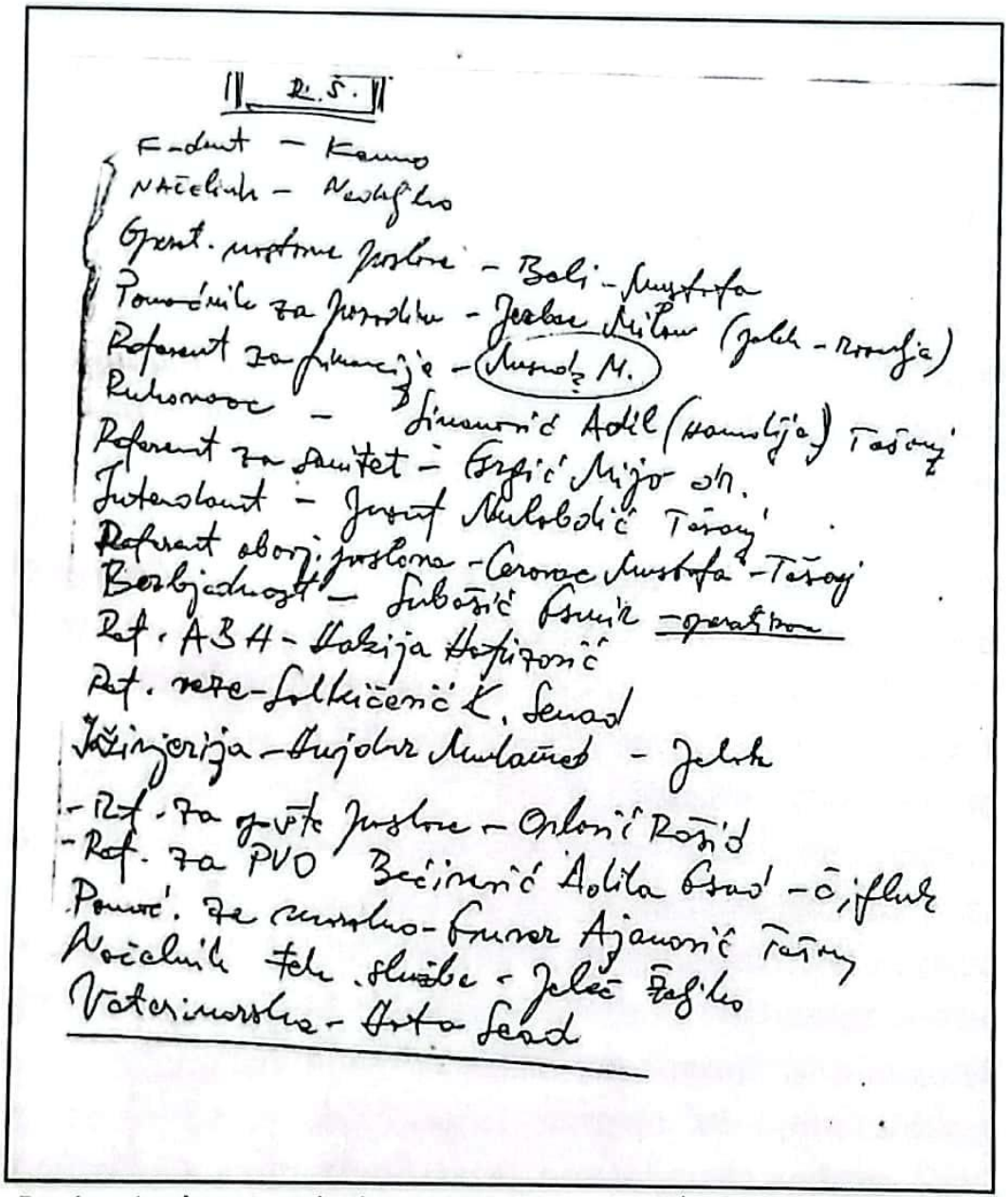

Prvi spisak pripadnika stariješina novóg štaba TO Tešanj

Sve ovo PL Regije Doboj i opšt. Tešanj postigla je koordinirajući aktivnosti sa pripadnicima MUP-a. Pripadnici

SJB Tešanj, sa Ratnim odjeljenjem Službe državne bezbjednosti za Tešanj, kojim je rukovodio Husein Duraković, uspjeli su na području opštine otkriti i razoružati organizovane i dobro naoružane četničke jedinice i u tim akcijama zaplijenila oko 200 komada pješadijskog i protivoklopnog oružja. Svo oružje je stavljeno na raspolaganje jedinicama TO što je značilo da je TO mogla mobilizirati i naoružati u organizovanom sistemu odbrane, oko 6 pješadijskih četa u sistemu 1-3.

O ovome je upoznat predsjednik SO Tešanj dr.Muhamed Članjak i potpredsjednik SO Tešanj i predsjednik SDS-a Tešanj Šakota Žarko, međutim kako se kasnije utvrdilo i sam je bio uključen u takve aktivnosti.

Početkom 1992. godine PL Regije Doboj priprema 60 dobrovoljaca za odlazak u Hrvatsku gdje bi se izvršila obuka i nabavilo potrebno naoružanje kako bi se što uspješnije suprotstavili agresiji. Početkom aprila sa ovim aktivnostima upoznat je komandant štaba TO Tešanj, koji je datoj aktivnosti dao podršku. U planiranom vremenu za realizaciju ovih aktivnosti PL, došla je naredba republičkog štaba TO RBiH od 9. 4.1992. godine o stavljanju jedinica PL pod komandu štaba TO RBiH i do realizacije planirane obuke u Hrvatsku nije došlo.

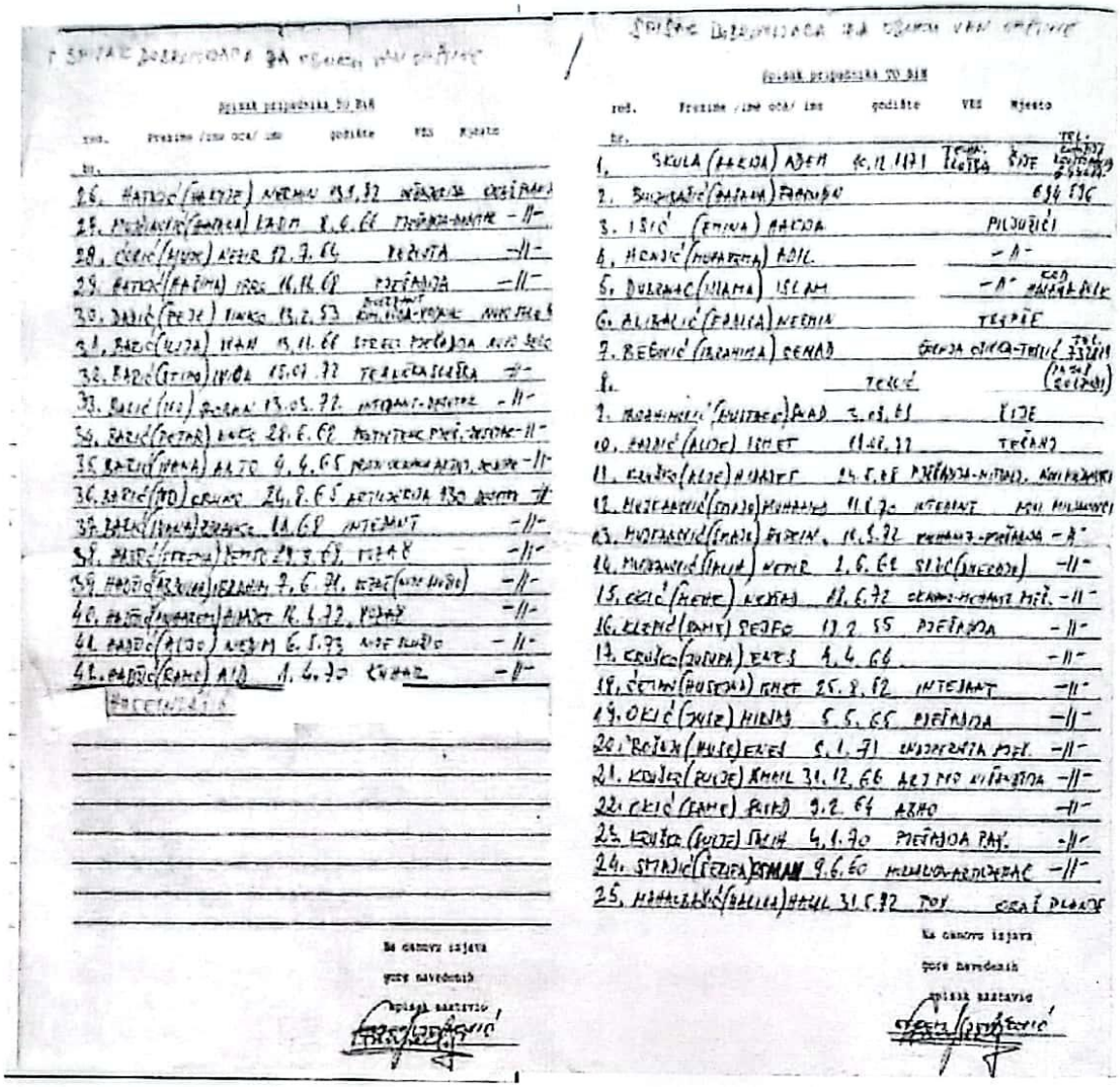

Spisak dobrovoljaca za obuku u Hrvatskoj

Kruško (Ahe) Hidajet 24.5.68 god
Pješadija mitrajezac
Mujkanović (Sadaja) Muhamed
Intedant vs. kumar 11.9.70 god.
2. Mujkanović (Smaje) Husejn 10.9.72 god.
Mehanizovana pješadija.
4. Mujkanović (Kalihaa) Nefir 2.6.62 god
SVZC (Diverzije)
5. Okić (Mehe) Nedžad 18.6.72 god
Oklopno mehanizovana pješadija
6. Klepić (Rame) Sejfo 19.2.55 god
Pješadija
7. Kruško (Jusufa) Enes 4.4.64 god
8. Čeman (Husejna) Ismet 25.8.67 god.
Intedant
9. Okić (Jusel) Mirsad 5.5.65 god.
Pješadija
10. Bošnjo (Huse) Enes 9.1.71 god
Pješadija snajperista
11. Kruško (Suje) Smail 3.1.12.66 god
ARJ PVO Nišandija

12. Okić (Rame) Suvad 9.2.64 god
ABHO
Dekontaminator ŽS. MTS.
13. Kruško Sule Salih 4.1.70 god
Pješadija PVO
14. Smaić Šerta Osman 9.6.60 god
Mornarica (Art. jerac)

MJESNA ZAJEDNICA ORAŠ PLANJE

1. Hadžić Hasana Ahmet 2.1.1971 god. vojna policija, čin: desetar
2. Mahalbašić Halila Halil 31.5.1972 g. pov.
3. Hatkić Hakije Nermin 13.1.1972 g. inžinjerija
4. Mujčinović Hasana Kasim 8.4.1966 g. pješadija, čin: desetar
5. Ćorić Muje Nezir 12.7.1964 g. vezista
6. Hatkić Hašima Ibro 16.11.1968 g. pješadija
7. Ćorić RAME Zijad 24.2.1969 g. vojna policija.

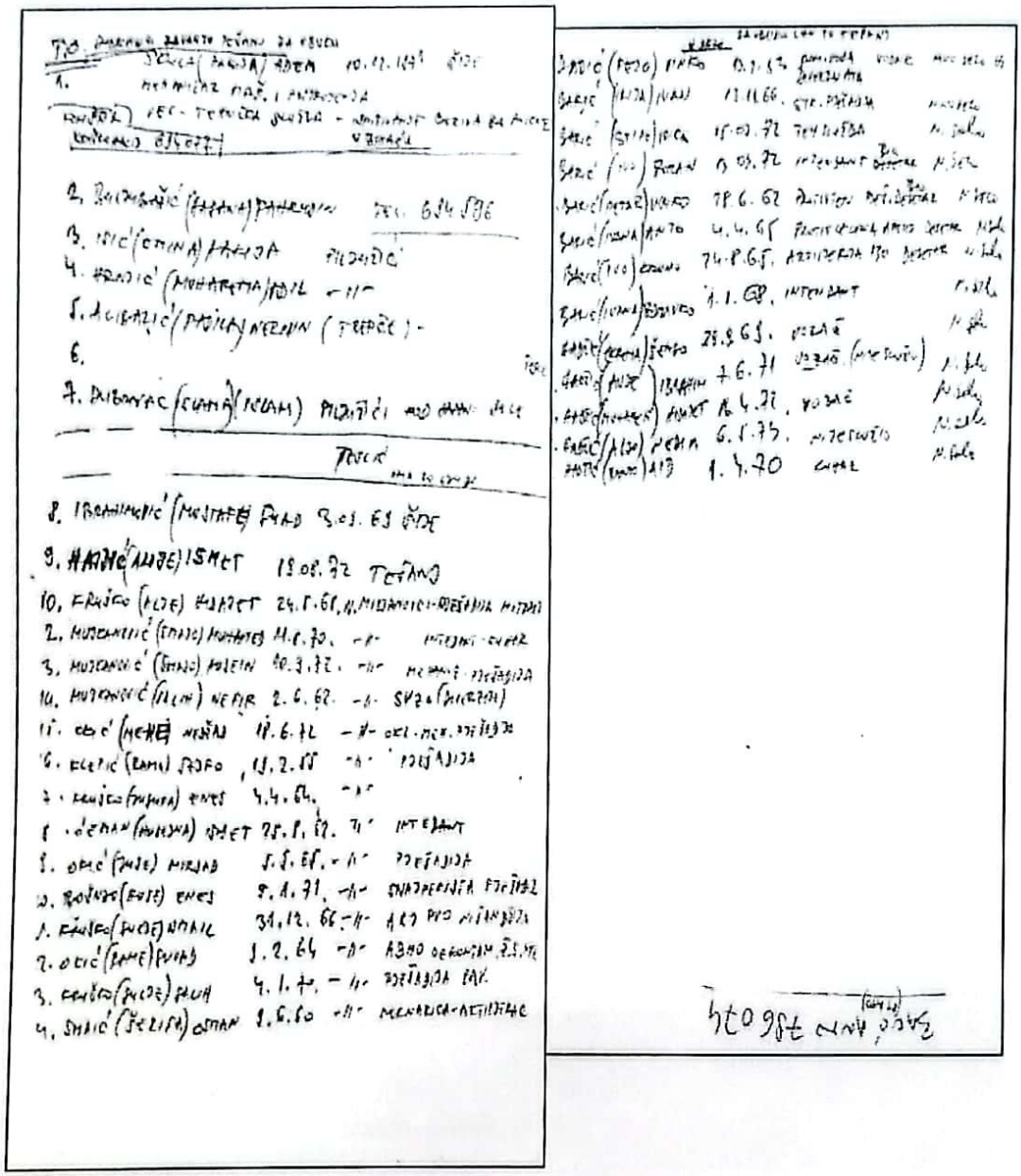

Predsjedništvo RBiH 4.aprila donosi odluku o mobilizaciji jedinica TO i grada Sarajeva i cjelokupnog rezervnog sastava MUP. OpŠTO Tešanj mobilizira dio jedinica „Manevarskog odreda“ i počinje formiranje novih odreda i četa TO Tešnja. Odlukom Skupštine opš.Tešanj omogućeno je da ako se ne odazove dovoljan broj vojnih obveznika na mobilizaciju, da se jedinice mogu

popuniti dobrovoljcima i dok se ne obezbijdi naoružanje za TO, da se TO naoruža oružjem građana legalno nabavljenim i na drugi način nabavljeno, jer JNA nije vratila oružje TO Tešanj koje je držala u svojim skladištima.

Novi Štab TO Tešanj priprema naređenje za odbranu koje će biti upućen svim jedinicama TO Tešanj.

Predsjedništvo BiH 8.aprila donosi odluku o promjeni naziva Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina u Republika Bosna i Hercegovina, odluku i neposrednoj ratnoj opasnosti i odluku o ukidanju TO SRBiH i formiranju TO RBiH.

Odlukom Predsjeništva RBiH 9.aprila i štaba TO BiH naređeno je objedinjavanje svih naoružanih snaga (osim JNA i MUP-a) pod komandu RŠTO RBiH, koja se ima završiti do 15. 4.1992. godine poslije ovog datuma sve naoružane grupe smatraju se paravojnim formacijama.

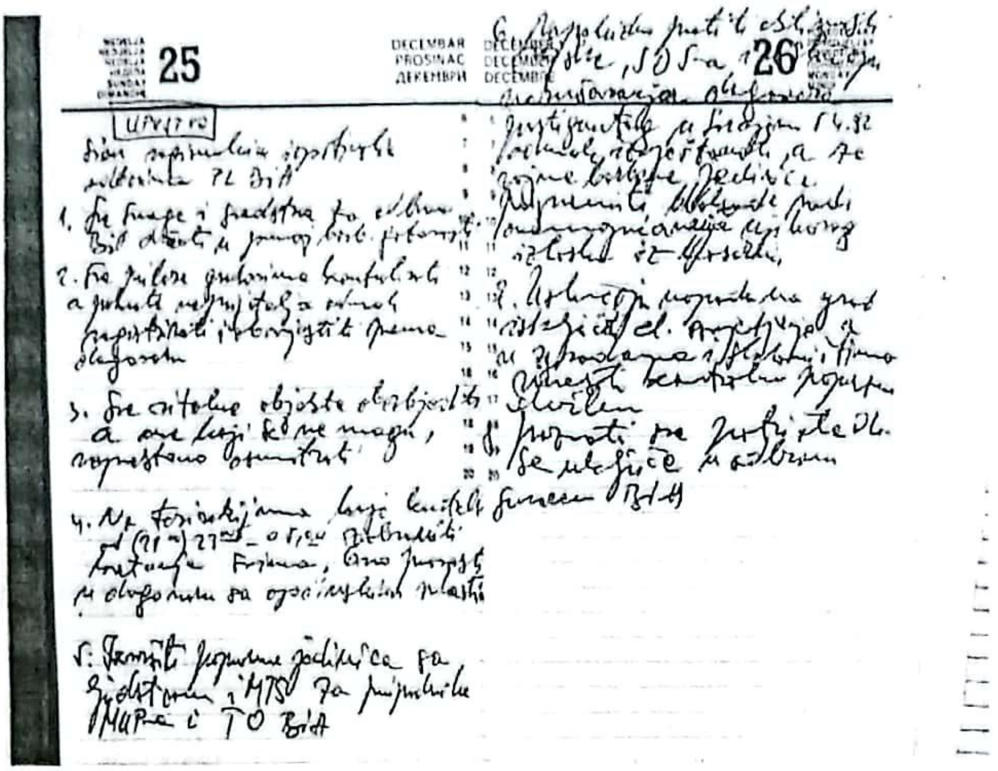

UPUTSTVO
Svim regionalnim i opštinskim odborima PL BiH
1. Sve snage i sredstva za odbranu BiH držati u punoj borb. gotovosti
2. Sve prilaze gradovima kontrolisati a pokrete neprijatelja odmah registrovati i obavještavati prema dogovoru
3. Sve vitalne objekte obezbijediti a one koji se ne mogu, neprestano osmatrati
4. Na teritorijama koje kontrolišemo od (21h) 22 – 05 zabraniti kretanje snaga, ovo provesti u dogovoru sa opštinskim vlastima
5. Formirati popunu jedinica sa zadatkom i MTS za pripadnike MUP-a i TO BiH
6. Neprestano pratiti aktivnosti vojske, SDS-a i naoružavanja ... u slučaju narušavanja dogovora potpisanog u Sarajevu 5.4.92 odmah izvještavati, a za vojne borbene jedinice pripremiti blokade radi onemogućavanja njihovog izlaska iz kasarni.
7. U slučaju napada na grad isključiti el. energiju a u zgradama i skloništima uvesti kontrolnu službu
8. Pozvati sve patriote da se uključe u odbranu suverene BiH

UPUTSTVO SVIM REGIONALNIM I OPŠTINSKIM ODBORIMA PL BIH

1. SVE SNAGE I SREDSTVA ZA ODBRANU BIH DRŽATI U PUNOJ BORBENOJ GOTOVOSTI
2. SVE PRILAZE GRADOVIMA KONTROLISATI, A POKRETE NEPRIJAT. ODMAH REGISTRIRATI I OBAVJEŠTAVATI PREMA DOGOVORU
3. SVE VITALNE OBJEKTE OBEZBJEDITI, A ONE KOJI SE NE MOGU OBEZBJEDITI NEPRESTANO OSMATRATI
4. NA TERITORIJAMA KOJE KONTROLIŠEMO OD (21h) 22h – 05h ZABRANITI KRETANJE SNAGA. OVO PROVESTI U DOGOVORU SA OPĆINSKIM VLASTIMA.
5. IZVRŠITI POPUNU JEDINICA SA ZADATKOM I MTS ZA POTREBE MUP-a i TO BiH
6. NEPRESTANO PRATITI AKTIVNOSTI VOJSKE (JNA), SDS-a I SLUČAJU NARUŠAVANJA DOGOVORA POTPISANOG U SARAJEVU 5.4.'92 ODMAH IZVJEŠTAVATI, A ZA VOJNE BORBENE JEDIN. PRIPREMITI BLOKADE RADI ONEMOGUĆAVANJA NJIHOVOG IZLASKA IZ KASARNI.
7. U SLUČAJU NAPADA NA GRAD ISKLJUČITI EL. OSVJETLJENJE A U ZGRADAMA I SKLONIŠTIMA UVESTI KONTROLNU DEŽURNU SLUŽBU
8. POZVATI SVE PATRIOTE DA SE UKLJUČE U ODBRANU SUVERENE BIH.

[illegible]

Sa pojedinim jedinicama PL je bilo određenih problema u provođenju ove naredbe. Bili su upoznati sa odlukom bivšeg štaba TO Tešanj o odbijanju mobilizacije rezervnog sastava TO, pa su se zbog nepovjerenja suprotstavljali stavljanju pod komandu TO. Uz objašnjenje da se u novom Štabu TO Tešanj nalaze i organizatori PL i da će biti prisutni i u drugim jedinicama ovi problemi su prevaziđeni. U provođenju ove naredbe sa Ekremom Lj. u više mjesnih zajednica (sela) učestvovao je i komandant Manevarskog odreda Rifat Kantić. Sve jedinice PL opštine Tešanj do 15. 4.1992. godine stavile su se pod komandu OpŠTO Tešanj.

- Može se zaključiti da je SDA formiranjem PL, Kriznih štabova i na drugi način doprinijela formiranju svijesti o potrebi i mogućnosti odbrane RBiH;
- SDA i PL Regije Doboj, opština u Regiji i opš.Tešanj bili su nosioci obezbjeđenja sredstava naoružavanja i angažuju sve one koji žele braniti narod i teritoriju RBiH i organizuju namjensku proizvodnju;
- HDZ opština Regije i opš.Tešanj bila je nosilac organizovanja odbrane teritorije koju pretežno nastanjuje stanovništvo hrvatske nacionalnosti. Na teritoriji opš.Tešanj, danas je to uglavnom teritorija opštine USORA;
- PL BiH od vremena njenog formiranja i djelovanja (do 15.4.1992. godine) bila je organizovana vojna formacija koja se organi-zovano suprotstavila prvom napadu agresora zajedno sa pripad-

nicima SJB (MUP-a), i jedinicama hrvatskog naroda u BiH;

- Samo odlučnost i upornost jednog naroda da istraje u borbi za svoje postojanje, čast, vjeru, imetak, teritoriju, bez obzira na dužinu te borbe, materijalnih i ljudskih žrtava daje sigurnost tom narodu da uz Allahovu pomoć neće nestati;
- Trebamo biti zahvalni i nikada ne zaboraviti i ne umanjivati najznačajniju podršku našoj odbrani od naših djedova, očeva, majki, supruga, djece, braće i sestara, a zahvala pripada i svim onim znanim i neznanim koji su nam pružili pomoć u zemlji i iz inostranstva i
- Ovo napisano samo je dio onoga što je narod BiH učinio za odbranu svoje slobode. Svaki pojedinac, selo i grad, svaka mjesna zajednica mogu reći i napisati mnogo više o svom doprinosu i načinu organizovanja odbrane 1992-1995.

Ekrem Ljevaković

DRUGI DIO

Patriotska liga Regije Doboj

Patriotska liga Bosne i Hercegovine (PL BiH), organizovana je po regijama. Jedna od tih regija je Regija Doboj.

Kroz Regiju Doboj vode operativni i operativno-strateški pravci prema strateškom središtu RBiH i bivše Jugoslavije, Zenici, Travniku i Sarajevu i zato odbrana doline rijeke Bosne ima operativno-strateški značaj.

Formiranjem PL Regije Doboj i postavljanjem Halida Hafizovića za njenog komandanta i drugih članova komande formiraju se i uvezuju štabovi PL u svim opštinama regije. Za sjedište PL Regije Doboj određen je Tešanj. Najveći broj sastanaka sa članovima štabova odvija se u sjedištu SDA u Tešnju, Halidovoj kući u Tešnju i u kući hafiza Muharema Ljevakovića na Čifluku u kojoj će neko vrijeme boraviti i vojni instruktor za PL Mašović Senad-Muamer koji će kasnije rad nastaviti na području opštine Doboj. Koordinaciju sa PL BiH vode Irfan Ljevaković i Osman Brka. Dr. Ekrem Ajanović radi na organizovanju Ratne bolnice i tokom rata 1992-1995. bit će njen komandant. Irfan Ljevaković sa Mehmedalijom Husremovićem, direktorom „Pobjede", radi na pokretanju namjenske proizvodnje u „Pobjedi". Kasnije će namjenska proizvodnja biti organizovana i u energoinvestovoj „Tvornici svjećica" u Tešnju i Tvornici papira „Natron" u Maglaju, što će biti veliki doprinos odbrani ovih prostora. Kao predsjednik Regionalnog

odbora SDA Doboj na organizovanju odbrane radi i Senad Hodžić, sve do atentata na njega i Jasmina Halilovića iz Kotorskog koji je prekriven do danas nerazjašnjene saobraćajne nesreće kod Kaknja, u novembru 1991. Radeći u CSB-Doboj otkrili su planove SDS-a o okupaciji Regije Doboj. Po službenoj dužnosti imali su obavezu zaštite naroda i imali su namjeru da osujete planove SDS-a. Senada Hodžića na mjestu predsjednika Regionalnog odbora SDA Doboj zamijenit će Ahmet Aličić. Na organizovanju PL Regije Doboj rade i Hajrudin Ahmetlić, Osman Brka, Izudin Agić, Ekrem Ljevaković i načelnik SJB Tešanj Šemsudin Mehmedović.

Na organizovanju PL u Teslići rade Šehrić Izet, Brka Đževad, Sabinko i drugi. U Maglaju na organizovanju PL rade Smajić Aida, Ismičić Muharem, a u Doboju pored Aličić Ahmeta rade Meho Zečević i Čehić Sakib. U Modriči su to Edhem Numić, Adnan Hodžić, N.Delić (avl). U Odžaku su Sead Delić i Ćatić Mensur. U Bosanskom Šamcu su Sulejman Tihić i Alija Fitozović. U Derventi je Alijagić Sulejman. U Bosanskom brodu Huskić Dževad-Sulejman i Dugalić Nazif. U Tešnju i drugim opštinama Regije Doboj pored već nabrojanih rade i mnogi drugi koji nisu navedeni, a radili su na organizovanju PL na nivou opština i mjesnih zajednica.

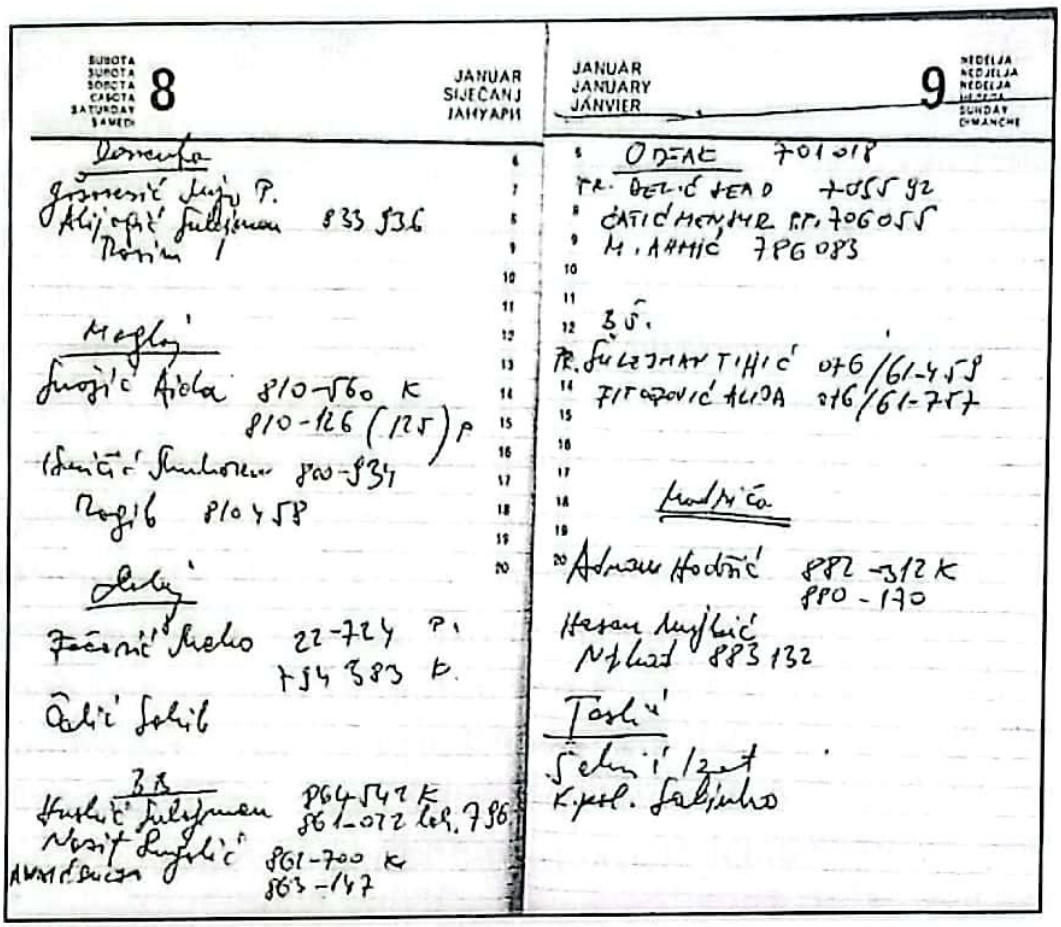

Pripradnici PL opština Regije Doboj sa kojima sam kontaktirao i imao sastanke sa Halidom Hafizovićem, komadantom PL Regije Doboj, ili sa Muamerom, vojnim kordinatorom. Jedan od širih sastanaka održan je u Doboju, u prostorijama Regionalnog odbora SDA za Regiju Doboj.

Rat u Sloveniji, gdje sukobi brzo završavaju, a zatim i u Hrvatskoj, gdje su sukobi započeti „balvan revolucijom" 19. 8.1990. u Kninskoj krajini prerastaju 2.5.1991. u rat. Mnogi Bošnjaci koji rade u Hrvatskoj donose vijesti o sukobima i sve ukazuje da će se sukobi prenijeti i u BiH. Raznim odlukama SDS-a BiH, RBiH se dijeli na razne srpske autonomne oblasti (SAO), pa je Regija Doboj bila SAO Sjeverna Bosna, što će se Skupštinom srpskog naroda od 21.11.1991. potvrditi. SAO imaju sve organe

vlasti kao i svoje srpske oružane snage TO, srpske unutrašnje poslove itd. Osnivaju srpske opštine Maglaj, Sarajevo... Skupština srpskog naroda donosi preporuku JNA o očuvanju i zaštiti Jugoslavije i poziva Jugoslaviju da zaštiti ugroženi srpki narod, što je za JNA bio poziv na legalizaciju okupacije BiH. Zaustavljanjem rata u Hrvatskoj, jedinice i korpusi JNA se stacioniraju u BiH; tako da je krajem 1991. godine i početkom 1992. u BiH bilo raspoređeno oko 11 korpusa od 17 korpusa koliko je na teritoriji Jugoslavije imala JNA. To je sa dobrovoljcima iz Srbije činilo oko 200.000 vojnika, 1000 tenkova, 1000 topova, 1200 borbenih vozila i oko 4000 artiljerijskih cijevi. Od ovih korpusa JNA, naredbom generala Adžić Blagoja 10.5.1992., biće formirana VRS (Vojska Republike Srpske). Već ranije neredbom SDS-a BiH od 26.10.1991. se naređuje formiranje komandnih mjesta, uspostavljanje pune mobilnosti srpske TO, formiranje tzv. dobrovoljačkih jedinica za front i njihova zamjena i stavljanje pod komandu JNA za izvršenje plana „RAM".

S ciljem obezbjeđenja što boljih uslova za izvođenje agresije i okupacije cjelokupna teritorija BiH već je više godina obavještajno obrađivana u svim sferama života i rada. Pripreme su obavljene i kroz mnogobrojne vojne vježbe na teritoriji BiH i u Hrvatskoj. Slijede mnoge vojne vježbe: Slavonija u Hrvatskoj, Kozara, Krajina 91 u srednjoj Bosni, zatim brojne druge vojne vježbe taktičkog značaja kojim srpski vojni akademci, oficiri i studenti proigravaju okupaciju pojedinih teritorija i gradova, od Pakraca u Hrvatskoj do Sarajeva, Kupresa,

Vlašića sa zvučnim nazivima Proljeće, Ljeto, Jesen, Zima. Krovna vojna vježba zvala se Romanija 90. (Poslije vježbe u Slavoniji, 1984. god., podobni Srbi iz Bosne i Hercegovine, a vjerovatno i Hrvatske pješadijsko oružje koje su dužili na vježbi odnijeli su sa sobom.) Sve ove vježbe bile su u periodu od 1980. do 1991. god. (Podobnim članovima opštinskih komiteta Saveza komunista podijeljeni su njemački „hekleri".) Vježbe u Slavoniji i Posavini i slične vježbe imale su za cilj proigravanje okupacije Posavine i obezbjeđenje prvog koridora za Srbiju. U jednoj od tih vojnih vježbi obrađen je i Tešanj gdje su jedinice u vježbi imale zadatak uspostaviti pravac Banja Luka-Kotor Varoš-Tešanj-Maglaj-Zavidovići-Olovo-Romanija, što bi bio drugi koridor za Srbiju. Kadrovi SDS-a provode paralizu državnih organa, institucija, društvenih organizacija, privrede u kojoj sve više radnika ostaje bez posla, onemogućavanje rada organa unutrašnjih poslova, a sve sa ciljem potpunog onemogućavanja i uništenja svakog otpora agresiji na BiH.

P R E G L E D

broja TMS planiranih za komandantski pregled kod CpŠTO Tešanj
/jedinica, ustanova, štab/

Grupa TMS	Vrsta i naziv TMS	Količina TMS		Količine TMS za kontro			
				E		RR	
		E	RR	%	Iznos	%	Iznos
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Pištolj 7,62 mm.	3	123	20	1	3	
2.	Pištolj 7,65		5	20		3	
3.	Automat 7,62 mm M-41 PPŠ		251	20		3	
4.	Automat 7,62 mm M-56		23	20		3	
5.	Puška poluautomatska 7,62mm		212	20		3	
6.	Puška automatska 7,62		319	20		3	
7.	Puška 7,9 mm M-48		442	20		3	
8.	Puška 7,9 mm M-48 bez oznake		316	20		3	
9.	Puška 7,9 mm M-48 A		158	20		3	
10.	Puška poluaut.snajper 7,9 mm		22	20		3	
11.	Puškomitraljez 7,62 mm M-72H1		33	20		3	
12.	Puškomitraljez 7,9 mm M-53		59	20		3	
13.	Mitraljez 7,9 mm		4	20		3	
14.	Bacač ručni M-57 A1		31	20		3	
15.	Minobacač 60 mm M-57		10	20		3	
16.	Minobacač 82 mm		11	20		3	
17.	Top bestrzajni 82 mm M60A		9	20		3	

Oružje koje je iz skladišta TO Tešanj predato u skladište JNA u Ševarlijama

Poznato je da je svo oružje iz skladišta TO, pa i ono iz radnih organizacija već bilo povučeno i uskladišteno u skladišta JNA. Godine 1991. već srbizirana JNA ovo oružje dijeli srpskom stanovništvu. Razoružanje i smanjenje sastava TO imalo je za cilj da se BiH ni na ovaj način ne bi mogla suprotstaviti velikosrpskoj agresiji.

Ukida se Sarajevska vojna oblast. Telegramom SSNO od 27.8.1991. ukidaju se teritorijalne izviđačke službe TO. Pretvaranjem 2. VO (Druge vojne oblasti) JNA u Generalštab vojske RS na čije čelo dolazi Ratko Mladić, dolazi do promjene naziva korpusa JNA. Tako 9. korpus JNA dobiva novi naziv „Drugi krajiški korpus", koji je imao oko 15000 vojnika, 100 tenkova, 120 borbenih vozila, 220 artiljerijskih cijevi. Peti korpus JNA dobiva naziv „1. krajiški korpus" i ima oko 50 000 vojnika 270 tenkova, 210 borbenih vozila, 3600 art. cijevi i bio je smješten u Banjoj Luci gdje je bila i vazduhoplovna baza sa oko 6000 vojnika, 78 borbenih aviona i 30 helikoptera. Borbeno djelovanje 1. krajiškog korpusa bit će usmjereno prema Regiji Doboj. U Doboju je početkom 1992. bio smješten 17. mješoviti artiljerijskih puk, komanda 11. partizanske divizije i 17. mješoviti protivoklopni artiljerijski divizion (17.korpus JNA-Tuzlanski). Devetnaesta brigada VRS bila je u Đulićima kod Teslića i komandant joj je bio potpukovnik Dejan Bilanović, a jedinice ove brigade bile su razmještene u Vitkovcima, Vrelima, rejonu Banje Vrućice. Druge brigade su bile razmještene u rejonu Cerovice, (Krnjinska br. kojom je komandovao major Mika Škorić,

Dobojska br. VRS) sa komandom divizije i artiljerijskom podrškom u rejonu Ljeskovih Voda. 17korpus JNA imao je komandu u Tuzli, a rezervno komandno mjesto u Podnovlju, između Modriče i Doboja. Pored ovih jedinica SDS i JNA su u srpskim selima oko Dervente i Bosanskog Broda rasporedili dva bataljona (Klakar, Zborište, Brusnica, Osinja). Na Trebavi, između Modriče i Gračanice bio je pješadijski bataljon (Trebavska br.), a na Ozrenu je bila brigada. (Tokom rata na Ozrenu su bile 4 brigade, a biće obučena i jedinica Crvene beretke, kojom je komandovao Zoran Blagojević). U Derventi je bila 327. Motorizovana br. i 18. partizanska br. 11. partizanske divizije. U Ribićima kod Dervente bilo je skladište vojnog materijala i to oko 10000 cijevi, 200 tona municije, što je, ranije, naredbom generala Kukanjca izmješteno u Banja Luku.

Najveće skladište vojnog materijala na području Doboja bilo je u Barama, Gornjim i Donjim Ševarlijama i istom naredbom gen. Kukanjca izmješteno je u rejon Tumarskog brda u blizini Zavidovića. Iz skladišta u Barama izmješteno je oko 5000 cijevi i oko 140 tona municije. Dio oružja i municije iz Ševarlija izmješten je u Bijeljinu i Loznicu u Srbiji. (Podatke o stanju skladišta u Ševarlijama PL je dao Mehrudin Huskić, zastavnik, koji je kao pripadnik ARBiH poginuo 1993.god.)

Svemu ovome treba dodati i razne tzv. dobrovoljačke jedinice i četničke odrede. U Regiji Doboj imale su: u Doboju oko 1800 pripadnika, u Tesliću oko 700, u Tešnju 200, Maglaju 500, Bosanskom Brodu oko 300, Bosanskom Šamcu oko 1000, Derventi 300, Modriči oko

500 i odlukom Generalštaba SFRJ od 25.3.1992. godine i zaključaka generala Blagoja Adžića direktno se stavljaju pod komandu JNA. Pored nabrojanih jedinica i Savez komunista-Pokret za Jugoslaviju (SK-PJ) kao poluvojna politička organizacija, čiji su članovi većinom bili aktivna vojna lica JNA i koja je formirana u generalštabu JNA, formirao je svoje jedinice koje su bile pod komandom JNA i djeluje u Regiji Doboj, a imao je svoje članove i u Tešnju. Treba napomenuti da su neki gradovi u Regiji Doboj, kao Bosanski Šamac, Bosanski Brod, Derventa, Odžak, Teslić za komandante štabova TO imale članove SDS-a ili HDZ-a, ili su imali svoju Srpsku TO što je onemogućilo bilo kakvo aktivnije djelovanje TO, pa i tamo gdje je Bošnjak-musliman bio komandant, bez obzira što je postojala takva mogućnost, jer je 21.9.1991. godine na 35. Sjednici Predsjedništvo RBiH, a na osnovu sagledavanja političko-bezbjedonosne situacije u Republici, donosi sljedeći zaključak: ...

2. Skupštine opština mogu, ako to situacija nalaže, izvršiti djelimičnu mobilizaciju prostornih jedinica TO na svom području. Od vojnih vlasti će se tražiti da se ovim jedinicama izda potrebna oprema i naoružanje.

Djelovanjem komandanta Garnizona JNA u Doboju potpukovnika Ćazima Hadžića koji je samo formalno bio komandant, a stvarnu komandu imao je major Milovan Stanković, izaslanik Beograda, bila je onemogućena bilo kakva uloga Okružnog štaba Doboj u komandovanju TO opština. Kontakti pripadnika PL sa potpukovnikom Esadom Halilbašićem, komandantom OkŠTO Doboj nisu dali ništa dobro, kao ni kontakti sa potpukovnikom

Ćazimom Hađžićem. U ovim uslovima okupacije RBiH, pa i Regije Doboj u uslovima nefunkcionisanja bivših TO opština, u ilegali, SDA Regije Doboj i SDA opština u Regiji organizuje i okuplja patriotski orjentirane snage i organizaciono jača PL s ciljem zaštite Bošnjaka i drugih naroda i očuvanje cjelovitosti RBiH. U cilju sagledavanja stanja, uvezivanja PL opština i kupovine oružja u Hrvatskoj, komandant PL Regije Halid Hafizović, i Ekrem Ljevaković odlaze u Bosanski Brod. Putovanje maskiraju nalogom opštine Tešanj za ugovaranje štampanja raznih obrazaca za potrebe opštine u lokalnoj štampariji. Poslije upoznavanja sa organizacijom PL u Bosanskom Brodu upućujemo ih na uvezivanje sa organizacijom PL u Derventi, Odžaku i Hrvatima (HDZ) ovih gradova, u cilju zajedničke odbrane i logističkog oslonca na Hrvatsku. Upoznaju nas sa jačinom i rasporedom jedinica tzv. JNA i paravojnih formacija na prostoru Posavine. U jednom od naselja između Bosanskog Broda i Dervente komandant PL Regije Doboj izvršio je smotru jedinice jačine voda. Za uspješnu odbranu bilo je značajno kontrolisati most na Savi, gaz preko Save kod Odžaka i putne pravce prema Derventi, Doboju, Modriči i spriječiti zauzimanje rafinerije u Bosanskom Brodu od strane JNA. Prelazeći između mina na mostu, prelazimo u Slavonski Brod , gdje sa vojnim i političkim rukovodstvom u Slavonskom Brodu pokušavamo nabaviti oružje i municiju od čega je planirano da dio ostane za potrebe PL u Bosanskom Brodu. Ne žele nam prodati AP 7,62 kojih je dosta ostalo u magacinima JNA. Nude nam „zagi-9mm“ i 50000 metaka bez garancije daljeg snadbijevanja municijom i

određuju za nas vrlo nepovoljan pravac isporuke. Kako nismo imali odobrenje za kupovinu „zagija", vraćamo se u Bosanski Brod. Upoznajemo o tome Nazifa Dugalića i pozivamo ga da dođe u Tešanj i preuzme dio MTS-a. On će doći u Tešanj, a kako će se pojačati kontrole na putovima prema Derventi i Brodu, da se ne bi izložio riziku hapšenja, vraća se bez MTS-a. (Poslije rata saznat ćemo da je Nazif Dugalić poginuo u borbama oko Sijekovca). Ipak to neće pripadnike PL spriječiti da sa dijelom TO, MUP-a Bosanski Brod i hrvatskim jedinicana Bosanskog Broda prvi stupe u oružanu borbu sa JNA kako bi spriječili JNA da zauzme Rafineriju nafte u Bosanskom Brodu. U Derventi se sastajemo sa dijelom pripadnika PL koji nam iznose planove odbrane. Ovdje će sredinom aprila 1992. pripadnici PL sa MUP-om i hrvatskim jedinicama Dervente spriječiti zauzimanje zgrade opštine i sam grad Derventu i natjerati jedinice tzv. JNA i četnike da se vrate u kasarnu, ali su zadržali uzvišenje Čardak odakle su snajperima pokrivali cijeli grad uz podršku artiljerije iz srpskih sela. U Modriči su djelovale dvije opštine. Srpska opština Modriča imala je i svoju srpsku TO. Ova druga TO bila je razjedinjena pa nije ni funkcionisala. To što je bilo pomoći da se spasi nesrpski narod Modriče od stradanja JNA i četnika učinila je PL uz pomoć SDA i Hrvata Modriče. Na sastanku sa PL Modriče koji je održan u Modriči, a kome su prisustvovali vojni instruktor Senad Mašović i Ekrem Ljevaković, pripadnicima PL je predloženo uvezivanje sa PL Gradačca, Bosanskog Šamca i Odžaka kako bi zajednički djelovali, a narod nesposoban za borbu

prebacili u Hrvatsku. U Modriči je područje Jakeša imalo značaj u cilju uvezivanja sa Odžakom i dalje prema Hrvatskoj, a sa druge strane prema Bosanskom Šamcu i Modriči jer se nalazio na raskrsnici ovih puteva, a bio je u dodiru sa dijelovima opštine Derventa. PL u Jakešu predloženo je da pomognu jedinice koje bi iz Hrvatske i Bosanskog Broda išle pravcem između Dervente i Odžaka. U Modriči je bilo oko 500 tzv. dobrovoljaca SDS-a, a na Trebavi je bila formirana jedinica jačine bataljona koji je naoružala JNA. Modriča će biti zauzeta od četnika bez borbe, ali će tokom rata 1992. u Posavini uz pomoć snaga HV, HVO i TO BiH kojima su se pridružile jedinice Bošnjaka koje su ratovale u Hrvatskoj i prešle u Posavinu biti dva puta oslobađana.

U Doboju je odbrana pripremana kako u gradu (Čaršija, Čaire...), tako i u prigradskim naseljima (Makljenovac, Miljkovac, Plane...) koja su bila nastanjena nesrpskim narodom ili su bila nacionalno mješovita. Početkom sukoba u maju 1992. doći će do nepovjerenja i neuvezanosti među pojedinim grupama odbrane, što će ubrzati pad Doboja. U samom gradu već je bila uspostavljena potpuna kontrola tzv. JNA i raznih četničkih i dobrovoljačkih jedinica iza kojih je stajala SDS Doboja, ali je odbrana dobro organizovana u Matuzićima, Brijesnici, Mravićima, Makljenovcu, Alibegovcima, Ularicama, Klokotnici i sva ova naselja ostat će slobodna do kraja rata 1992-1995. Odbrana je dobro organizovana i u Kotorskom koje je bilo slobodno sve do pada Posavine, po dogovoru Tuđman- Milošević. Doboj je značajno saobraćajno čvorište. PL je imala zadatak da

prati kretanje tzv. JNA i tzv. paravojnih snaga SDS-a. Početom rata JNA je Matuzićima postavila ultimatum da predaju oružje i omoguće kretanje kolona JNA što su ovi odbili. U Doboju je bio jak garnizon tzv. JNA, a početkom 1992. u kasarnu dolazi oko 400 „Belih orlova", a dijelovi će biti razmješteni i u druge opštine Regije Doboj. Obavještajnim službama koje pokušavaju da nas prate u „zaboravljenoj" tašni podmećemo brojna „dokumenta" o naoružanju, obučenosti i broju pripadnika PL. Razne obavještajne i sigurnosne službe JNA i Srbije, potpomognute SDS-om, radili su na otkrivanju i razbijanju organizovanja odbrane. Tako su, u Svjetliči, Mirsadu Durmiću ponudili naoružanje za jednu četu, ali pod uslovom da se bori pod komandom JNA. Nudili su i drugim, ali su to odbili jer nisu željeli da ratuju protiv hrvatskog naroda, a nisu željeli ni da ratuju za Veliku Srbiju. Ova Durmićeva četa naoružana je sa 4 bestrzajna topa, 2 kamiona, 6 mitraljeza, 16 puškomitraljeza, 40-50 zolja, a ostalo su bile AP 7,62 mm.

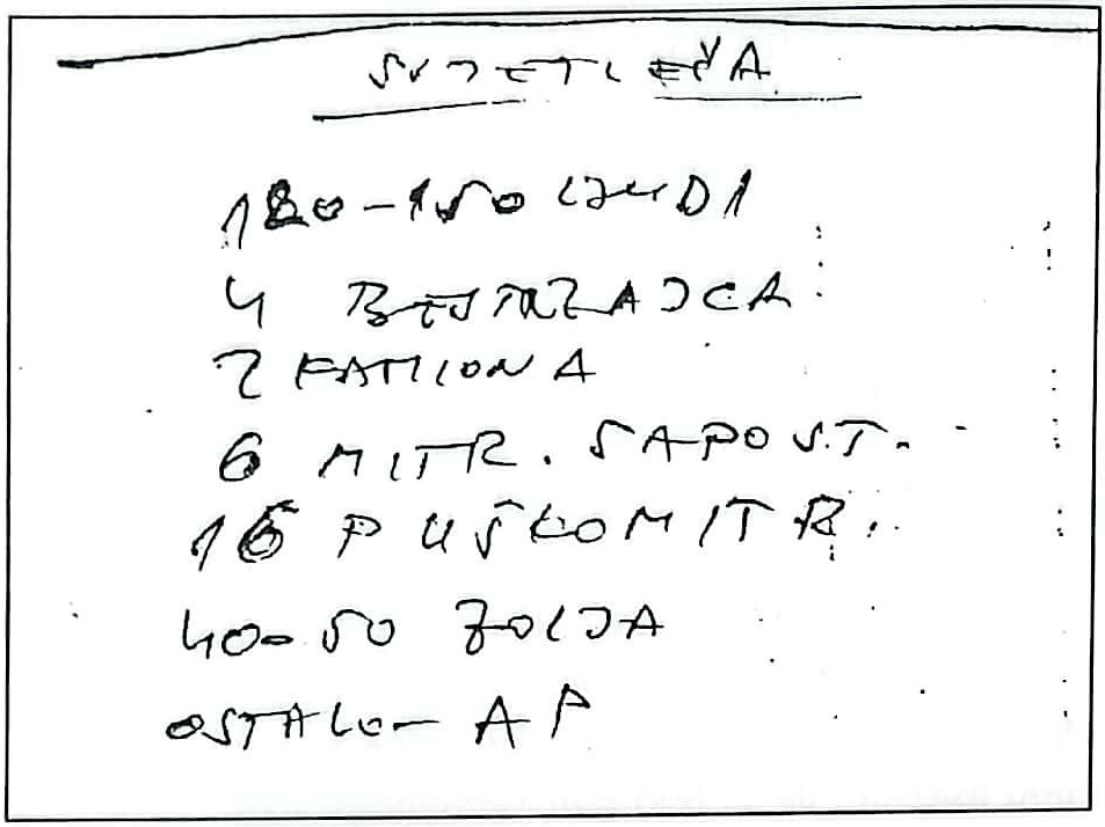

Na području opštine Doboj nalazio se Senad Mašović vojni instruktor zajedno sa Čehić Sakibom. Njihov rad će biti otkriven, pa će se neko vrijeme skrivati. U borbama koje su kasnije vođene na tom području uspjet će se izvući prema Brijesnici. Stanovnici Pridjela, Bošnjaci, kojima je PL ponudila oružje za odbranu nisu željeli oružje da se ne bi zamjerili komšijama Srbima koji će ih kasnije pobiti, protjerati, opljačkati i popaliti. Pripadnici PL Potočana i Ševarlija su se pripremali za odbranu. Imali su nešto lovačkog i drugog oružja kao i planove odbrane koje je PL Regije prihvatila, ali uz rezervu jer su bili teško izvodivi. U dogovoru sa PL Tešnja djecu, žene i nemoćne trbali su prebacili preko rijeke Bosne u Šije i Mraviće. Članovi PL iz ovih sela na sastanku koji su imali u Šijama sa Alić Hajrudinom, koordinatorom za ovo

područje i Ekremom Ljevaković tražili su pomoć u municiji koja im je dostavljena. Njihovi planovi odbrane nisu uspjeli, između ostalog i što je radnik SDB Doboj, Zijad Delić, radio na otkrivanju članova PL koji su radili na organizovanju otpora, razoružavanju i predaji oružja iz ovih sela. Početkom ratnih dejstava kada je većina naroda spašena prelaskom preko rijeke Bosne u Šije, Mraviće, Matuziće uslijedio je ultimatum vlasti SDS-a u Doboju upućen preko radija da će svima koji se u roku od 15 dana ne vrate u Pridjel, Potočane i Ševarlije biti zaplijenjena sva nepokretna imovina. Mnogi su se vratili. Alić Hajrudin sa pripadnicima SJB pokušat će spriječiti njihov povratak, ali neće uspjeti. Nakon povratka Bošnjaka u ova sela, počinje njihovo stradanje. Počinju hapšenja i odvođenje Bošnjaka iz Pridjela, Potočana i Ševarlija u logore. Mnogi Bošnjaci odmah su ubijeni.

PL i odbranu u Maglaju organizuje i vodi Aida Smajić uz pomoć drugih članova PL. To je jedina žena koja je bila predsjednica opštine i koja je uspješno organizovala odbranu svoje opštine, bez obzira na neopravdane primjedbe svih ovih godina. Prateći tok priprema PL Maglaja komandant PL Regije Doboj sa Ekremom Ljevaković odlazi u Maglaj i sa Dragom Dragičevićem iz Žepča dogovara zajedničku odbranu Maglaja, kako bi se spriječio mogući prodor JNA prema Žepču. Na Ozrenu je već bila naoružana jedinica SDS-a jačine brigade, osnovana srpska opština Maglaj i srpska TO. Jedan od napada prema Maglaju se očekivao iz pravca Donjeg i Gornjeg Rakovca. Komandant Halid Hafizović i Ekrem Ljevaković odlaze u maglajsku Jablanicu kako bi se

upoznali sa pripremama za odbranu i izlaze na uzvišenje Breze (491) koji pruža povoljne uslove za odbranu. U Jablanici se upoznajemo sa Ragibom. Nastojeći bolje upoznati teren oko Jablanice stižemo do kamenoloma gdje nas zaustavlja naoružani stražar. Pitamo za cijenu i mogućnost kupovine kamena, ali nam stražar odgovara da je kamenolom prestao sa radom. Po povratku iz Maglaja negdje između Moševca i Kosove zaustavljaju nas i kontrolišu na mješovitom policijskom punktu. Kroz otvoren prozor auta, Halid Hafizović čuje da jedan od policajaca javlja da smo stigli do punkta. Približavanjem Kosovi čujemo brujanje transportera kako ide prema nama i da bi izbjegli bilo kakve nove kontrolore u Kosovi uspijevamo skrenuti prema Trebačkom brdu i preko Trepča stižemo u Tešanj.

U Teslić PL i odbranu organizuje Izet Šehrić, „zlatni ljiljan". On će biti uhapšeni odveden u logor sa mnogim drugim Teslićanima koji se nisu slagali sa politikom SDS-a. Bit će razmijenjen za zarobljene srpske oficire iz Teslića. (U ratu 1992-1995. obavljat će mnoge dužnosti u Armiji RBiH među kojima je i dužnost komandanta 204. teslićke brigade ARBiH). Tokom boravka na opštini Teslić upoznajemo se sa pripadnicima PL u nekim od MZ. Sa druge strane Borja i Uzlomca odlazimo u Kotor Varoš gdje dolazimo do tunela koji je novim putom ispod Borja trebao povezati Kotor Varoš i Teslić.

U Đulićima kod Teslića bila je stacionirana 19. br. tzv. JNA koja će biti preimenovana u 19.teslićku br. VRS kao i mnogi tzv. dobrovoljački odredi.I pored svega znatan otpor pružen je u Hrankoviću, Stenjaku i

Kamenici. U Studencima i Komušini otpor je organizovala HDZ. Otpor nije trajao dugo, ali je omogućio spašavanje i izvlačenje dijela nesrpskog stanovništva na slobodne prostore opštine Tešanj, Maglaj, Žepče, Zenica... Početkom aprila 1992. prvo u borbu protiv tzv. JNA, raznih četničkih i pljačkaških jedinica SDS-a ulazi PL, MUP i TO Bosanskog Broda, a zatim i Dervente, zajedno sa hrvatskim jedinicama Bosanskog Broda i Dervente. Sredinom aprila u Bosanski Brod stižu jedinice Bošnjaka koje su se borila za oslobođenje Hrvatske. Njima su se pridružili i mnogi radnici iz RBiH koji su radili u Hrvatskoj. Ove jedinice ulaze u sastav bosansko-brodske hrvatske brigade (kasnije 101. HVO br.) i 108. slavonsko-brodske br. HV. Stabilizacijom odbrane u Bosanskom Brodu omogućen je kontranapad u kojem su oslobođene Gornje i Donje Kolibe, gdje je od strane četnika i tzv.JNA izvršen pokolj oko 60 bošnjačkih i hrvatskih civila, a sa dijelovima 108 br. oslobodili sela Grk, Bukovice, i krenuli prema Derventi, zaobišli je i stigli na 10-15 km od Doboja, gdje je trebalo da se uspostavi veza sa jedeinicama TO Tešnja, do čega nije došlo, zbog nerazjašnjenog povlačenja jedinica HV. Oslobođena je teritorija koja je obuhvatala Bosanski Brod, Derventu, Kotorsko, Odžak i Modriču (koja je u ovim borbama dva puta oslobađana) i spojena sa slobodnom teritorijom Orašja, Rahića i Gradačca. Uspostavljena je i održavala se veza Bosanski Brod-Tuzla, sve do kraja juna kada je počela ofanziva JNA za uspostavljanje koridora Srbija-Srpska krajina u Hrvatskoj. Pad Posavine ubrzao je dogovor Tuđman-

Milošević. Dogovor u Tikvešu između Tuđmana i Miloševića bio je jači od uspjeha ovih jedinica, pa su linije koje su držale jedinica HV počele čudno padati. Po kasnijim izjavama Bošnjaka koji su učestvovali u tim borbama bila je to planirana predaja Posavine četnicima i tzv.JNA, u kojoj su učestvovali i neki hrvatski generali upućeni iz Zagreba da spriječe jedinice HVO Posavine i TO BiH u presijecanju četničkog koridora kroz Posavinu do zapadne Srpske krajine u Hrvatskoj. Ni posredovanje predsjednika Predsjedništva RBiH Alije Izetbegovića da se više pomogne odbrana Bosanskog Broda iz Hrvatske nije pomoglo. Jedinice HV i HVO se povlače i ruše most na Savi između dva Broda onemogućavajući odstupnicu i dotur municije u Bosanski Brod čime je dalja uspješna odbrana Bosanskog Broda bila onemogućena. Pri povlačenju HV i HVO prema Bosanskom Brodu i Hrvatskoj, dijelovi bošnjačkih jedinica ulaze u praznu Derventu, što znači da je i ovaj grad pri prodoru prema Doboju bio slobodan i izvlače kamion sa dosta oružja i municije, oko čega je kasnije došlo do nesporazuma sa jedinicama HV i HVO koji nije imao težih posljedica. Dijelovi jedinica, grupe i pojedinci nalaze prolaze između jedinica agresora i dolaze na slobodnu teritoriju Doboja i Tešnja. Dijelovi drugih jedinica plivajući preko Save odlaze u Hrvatsku i preko Srpske krajine u Hrvatskoj dolaze na slobodnu teritoriju Bihaća, a preko Hercegovine na slobodnu teritoriju Travnika, Tešnja, Gradačca, Igmana. Prognani Bošnjaci iz Dervente dolaze i u Tešanj gdje se već nalaze protjerani Bošnjaci iz sela Srebrenice i Bratunca koje u Tuzli nisu mogli prihvatiti. U

Tešanj će kao protjerani stići Bošnjaci i Hrvati iz Teslića, Doboja, Prnjavora. Borbe u Posavini omogućile su bolju pripremu za odbranu slobodnih teritorija Doboja, Maglaja, Tešnja i drugih gradova koji se nalaze na operativno-strateškom pravcu prema strategijskom središtu RBiH Sarajevu-Zenici-Travniku.

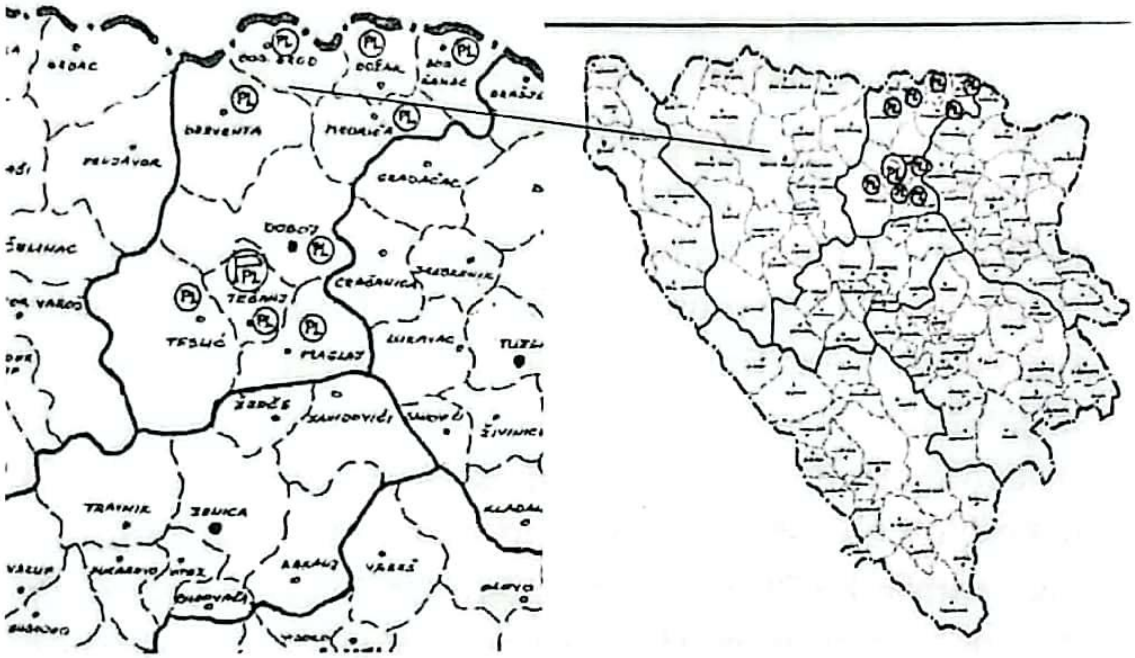

PL Regije Doboj

SDA u Tešnju i njeni aktivisti u mjesnim zajednicama organuzuju PL u Tešnju i svim mjesnim zajednicama u opštini, izuzev naselja sa većinskim hrvatskim stanovništvom gdje odbranu organizuje HDZ. Bili su to svi oni koji rade i na organizovanju PL u Regiji Doboj, a to su: Senad Hodžić, Halid Hafizović (rez.of.), dr. Ekrem Ajanović, Irfan Ljevaković, Osman Brka, Izudin Agić (rez.of.), Ekrem Ljevaković, Šemsudin Mehmedović, Mehmedalija Husremović, Hajrudin Ahmetlić, Izudin

Ahmetlić, Senad Mašović(avl), Rašid Orlović, Sejad Hafizović, Kemal Brkić(rez.of.) i drugi. Pomoć u radu PL i TO pružio je Mirsad Ćeman predsjednik Izvršnog odbora opštine Tešanj, koji je pored organizovanja organa vlasti u ratnim uslovima od štaba TO Zenica početkom maja obezbijedio oko 120 AP 7,62 mm. Agić Muhamed, načelnik SNO Tešanj koji je 1991. razumijevajući situaciju u kojoj se našao bošnjački narod, jednom vodu Manevarskog odreda TO Tešanj za zborno mjesto mobilizacije odredio područje Šija. On će obezbijediti i mnoga dokumenta za potrebe odbrane i PL. Halid Hafizović će i kao bivši komandant OpŠTO Tešanj voditi razgovor sa komandantom TO Tešanj i drugim rezervnima oficirima koji su mogli i htjeli pomoći u organizovanju odbrane. On će u maju 1992. sa ovlaštenjem Ratnog predsjedništva opštine Tešanj otići u Konjic i za potrebe odbrane dovući kamion municije 7,62 mm (oko 300 000 komada). Dr Ekrem Ajanović će pored organizovanja Ratne bolnice organizovati opštinsku bazu lijekova, a dijelove baze u Dolcu u blizini Bučja i u Miljanovcima u kući Redže Klepića. Odredit će rukovaoca baze, ljekare i drugo medicinsko osoblje.

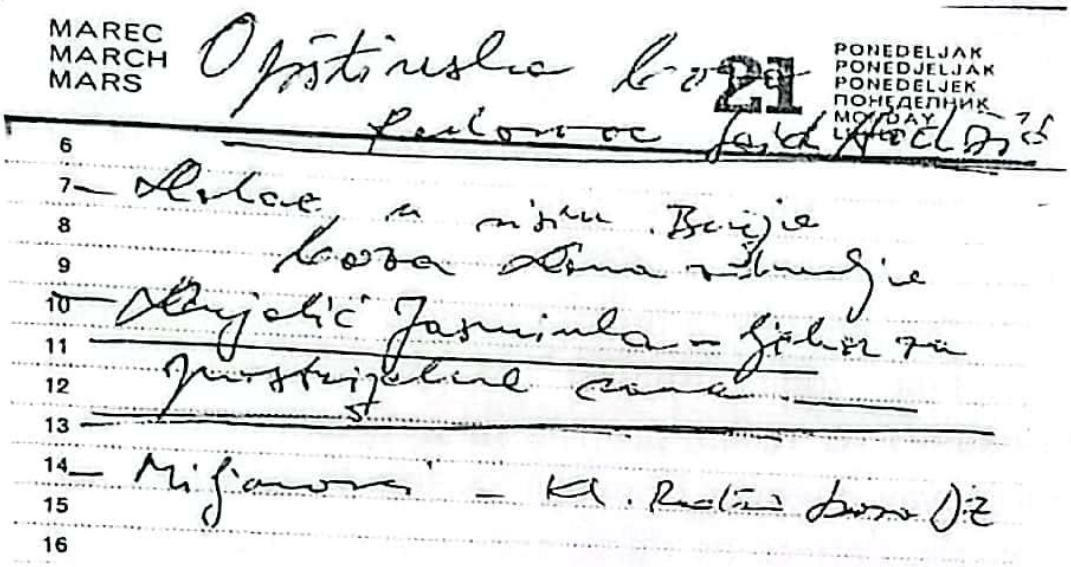

Zabilješka o opštinskoj bazi lijekova

U Ratnu bolnicu će prihvatiti sve ljekare i medicinsko osoblje koje je pred četničkim nasiljem izbjeglo iz Doboja i drugih gradova. Obezbijediće 30 tona nafte za bolnički elektroagregat. Sa ljekarima iz Doboja uspjet će nabaviti aparat za anasteziju i formirati potpun hirurški tim za najsloženije operacije. Šemsudin Mehmedović će kao načelnik SJB Tešanj formirati Manevarski vod policije (čiji je komandir bio Esad Jašarević,avl) pripremiti kako aktivne tako i rezervne policajce, službenike i radnike ove SJB i biti jedan od značajnih oslonaca odbrane i sigurnosti opštine Tešanj. Kada je u maju došlo do većih sukoba sa VRS i četnicima iz Teslića, na visovima iznad Đžemilić Planja, ovaj Manevarski vod policije sa jedinicama TO Tešanj iz Đžemilić Planja, uspio je potisnuti napadače i ovladati ovim visovima sa kojih se pruža pogled na Banju Vrućicu i Teslić i držanje tih položajaa daje znatnu taktičku prednost. U strahu od

daljeg napredovanja jedinica TO Tešanj predsjednik opštine Teslić Nikola Perišić poziva predsjednika Ratnog Predsjedništva opštine Tešanj dr.Muhameda Članjka u Teslić na pregovore o smirivanju sukoba. Na tim pregovorima dogovoreno je da se sve snage i naše i četničke u rejonu Džemilić Planja povuku po 500 m od trenutnih položaja, a prostor između (oko1km) da bude neutralna zona. Znajući za prevrtljivost četnika pripadnici TO Tešanj protivili su se takvoj odluci, ali su ispoštovali dogovor i povukli se 500 m nazad na nove položaje. Četnici, ne da se nisu povukli nazad, nego su krenuli naprijed i zaposjeli naše ranije položaje sa kojih su počeli granatiranje stanovništva opštine Tešanj. Eto tako su završili naši prvi pregovori sa četnicima iz Teslića. Šemsudin Mehmedović će raditi i na organizovanju PL u Lepenici i Tešanjci i drugim dijelovima opštine. Mehmedalija Husremović će sa inžinjerima, tehničarima i radnicima Pobjede organizovati namjensku proizvodnju koja će tokom rata 1992-1995. proizvesti hiljade komada razne municije i dati nemjerljiv doprinos odbrani slobodnih teritorija Tešnja, Maglaja, Doboja, Zenice.

Na prijedlog komandanta Manevarskog odreda TO Tešanj Rifata Kantića (rez.of.), a poslije razgovora s njim i drugim rezervnim oficirima, ovaj odred ostao je kao jedinstvena jedinica i bit će prva jedinica mobilizirana od strane nove komande Štaba TO Tešanj, a sve druge jedinice koje su izrasle iz PL, u SNO Tešanj će dostaviti spiskove pripadnika jedinica koji će u najvećem broju biti dobrovoljci i biće lično potpisani. Sve se ovo odvijalo

prije 15.4.1992. do kada su jedinice PL po odluci Predsjedništva RBiH trebale da se stave pod komandu nove TO. Mali broj pripadnika TO Tešanj će biti mobiliziran pozivom SNO. Mnogi pripadnici Manevarskog odreda TO Tešanj bili su pripadnici PL. Jednom vodu, koji su većinom popunjavali vojni obveznici iz Šija, promijenjeno je zborno mjesto, kako bi se osigurala kontrola i veća sigurnost teritorije prema rijeci Bosni. Ovaj odred će biti Prvi bataljon Prve brigade TO opštine Tešanj (202. bbr).

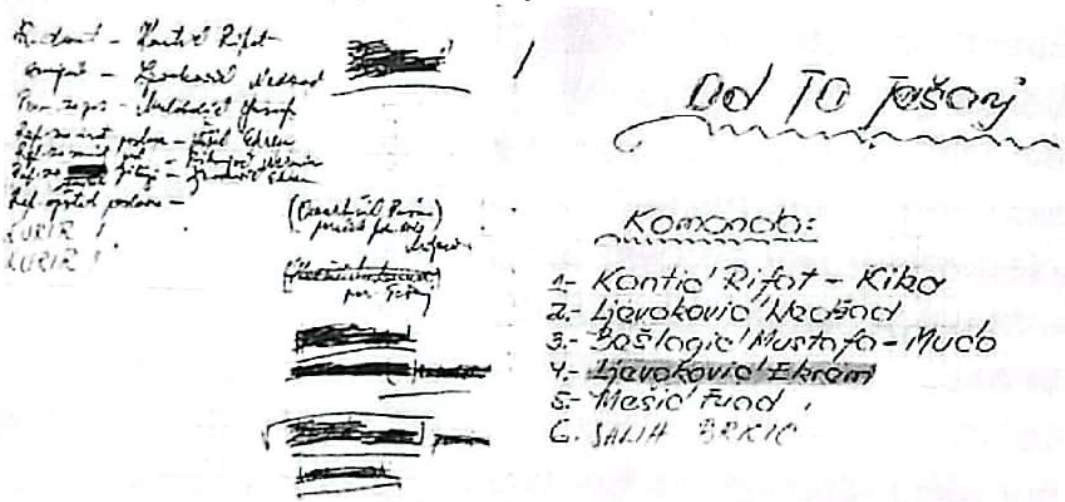

Planirani stariješinski kadar za Manevarski Odred TO Tešanj

Komanda Manevarskog odreda TO Tešanj

Formiranje jedinica PL Tešanj počelo je od provjerenih pojedinaca i manjih grupa koje su činile manje jedinice, tako da su u početnom organizovanju vod sačinjavale grupe- odjeljenja iz više mjesnih zajednica. Od prvog broja članova PL moglo se formirati 8 manjih četa, koje su tako organizovane da pokriju cijelu teritoriju opštine. Broj pripadnika PL bio je svakim

danom sve veći, tako da su prvobitne grupe, odjeljenja i vodovi prerastali u čete i odrede od kojih su se razvile jedinice ARBiH. Sve jedinice PL imale su zborno mjesto mobilizacije. Tako je jedinica PL u Tešnju bila sastavljena od pripadnika PL Tešanj 33, Bukva i Čifluk 15, Mekiš 13, Ravne, Ošljak, Krndija i Hrvatnovići. Kako PL nije raspolagala sistemom veza, a postojeća telefonska mreža je bila pod kontrolom raznih službi JNA i obavještajnih službi Beograda, određeni su kuriri za pojedine MZ. Za Tešanj su to bili: Agić Mesud - Hrvatnovići, Handžić Nedžad, Jusufović Damir, Dolamić Senad – Ravne, Ljevaković Emina – Čifluk, Ljevaković Senad - Čifluk. Za starješine jedinice planirani su: Mahmutefendić Rušto (rez.of.), Jabandžić Muris (rez.of.) i Handžić Izudin (rez.of.), a Brka Sulejman i Hodžić Fuad u Mekišu i Sejdić Muharem u Dobropolju. Kurir je bio Iso Vehab, a u Bukvi Kadić Ago. Hodžić Muhamed (rez.of.) će za PL raditi sve do početka ratnih dejstava na području opštine Tešanj kada će biti postavljen za komandanta čete Manevarskog odreda TO. Za komandira čete bit će postavljen i Mahmutefendić Rušto. Oba su kao pripadnici PL postavljeni za komandire četa. Handžić Izudin (rez.of.) će biti zamjenik komandanta odreda TO MZ Tešanj, koji će biti naknadno formiran, a čiji je prvi komandant bio Rešid Bedak (rez.of.). Jabandžić Muris (rez.of.) bit će komandir čete Raduša-Sejmen Polje, a zatim komandant odreda TO Planje- Mrkotić i dobitnik „Zlatnog ljiljana“. Zborno mjesto bio je Dom partizana.

Mekiš-Dobropolje će organizovati svoju jedinicu PL. U organizaciji su radili Hodžić Fuad, Brka Sulejman i Sejdić Muharem. Komandir će joj biti Roša Hazim (rez.of.) koji će početkom rata zbog nesnalaženja u komandovanju jedinicom biti zamijenjen. PL Raduša je na početku imala 36 pripadnika i zborno mjesto joj je mjesto kod prodavnice „Vemal", a objedinjavala je Radušu, Dolac, Kotlanice, Sejmen Polje i Džemilić Planje. Na organizovanju PL na ovom području radili su: Husibegović Mahmo, Alić Adil i Alić Abaz (koji će biti komandir Manevarskog voda), braća Jašić, Kokić Zijad (rez.of.), Fuad Šišić koji će biti pomoćnik za moral u Četi Raduša, a zatim PK za moral u 202. (302.) bbr. Od starješina na ovom području radi i Kemal Brkić (rez.of.) koji će biti komandant OpŠTO Tešanj. Između ostalog, imao je i zadatak da u odbranu uključi i Dautefendić Mustafu- Bijelog (rez.of.) koji je radio u bivšem starom Štabu TO i koji je PL pružio značajne informacije o saradnicima obavještajno-bezbedonosne službe JNA.

Zadatak pripadnika PL sa ovog područja bio je da osmatra i prati kretanje prema Bučju, Džemilić Planjama, Jevadžijama i dalje prema Zmajevcu.

Džemilić Planje će organizovati PL na čijoj organizaciji će raditi Turkeš Izudin i jedinica će prerasti u četu. Doprinos organizaciji PL jedinice u Džemilić Planjama dao je vodnik Turkeš Fahir, ali nije prihvatio komandu nad jedinicom, pa će prvi komandir Čete Džemilić Planje biti Kokić Zijad(rez.of.).

Oraš Planje su u početku formiranja PL imale 20 pripadnika kao i Mrkotić i Kalošević, Bobare su imale 13,

a Putešić 10 pripadnika PL. Ova sela sa Drinčićima su činila jednu jedinicu čiji je zadatak bio da osmatra i kontroliše pravce prema Kicelju, Katinom brdu, Debelom brdu, Klupama, Donjim i Gornjim Vrelima, osmatranje puta Jelah-Teslić i puteve prema Vitkovcima, koji su već bili istupili iz opštine Tešanj. Komandant PL Regije Doboj, Halid Hafizović, i Ekrem Ljevaković obavili su razgovor sa Bošnjak Hajrudinom (rez.of.) o prihvatanju komande nad ovom jedinicom, što je on u prvi momenat prihvatio, ali je ubrzo odustao. Na organizovanju jedinica PL na ovom području radili su: Mahalbašić Adem, Huskić Kasim, Ćorić Jasmin (vojni penzioner) u Oraš Planjama, a u Mrkotiću su to bili Bobarić Himzo, Rizvanović Zijad, Unkić Ferid i Unkić Samir, Čaplja Ragib... U Putešiću Šujić Rifat, Rizvanović Fajko, Šujić Enes, Mević Halid, Huselja Fikret, Šujić Redžo. U Kaloševiću su: Kambo Mehmed, Bošnjak Osman, Bobarić Fahko, Bošnjak Besim, Numić Hidajet, Begović Mehmed, Numić Rasim i drugi. U Bobarama su to bili: Bašić Mirvet, Bašić Hamzalija, Kurdić Šaban, Kurdić Muhidin, Bašić Kasim i dr. Pristupanjem novih članova PL u Oraš Planjama će se formirati četa čiji će prvi komandir biti Mahalbašić Adem. U Mrkotiću će se formirati vod čiji će komandir biti Unkić Ferid (rez.of.). Putešić, Kalošević i Bobare formirat će čete od kojih će nastati odred TO Kalošević. Komandir prve čete bit će Omerhodžić Mehmed,rezervni poručnik pješadije (dezertirao), a zamjenik komandira bio je Bobarić Fahko. Komandir druge čete bit će Numić Sejfo, a zamjenik Bošnjak Himzo, komandir 2. voda. Begović Mehmed bio

je komandir Interventnog voda kao i u jedinici PL, a kasnije će biti komandant bataljona. Prvi komandant Odreda „Kalošević" bio je Bašalić Asim (avl), a na mjestu komandanta zamijenit će ga Ekrem Ljevaković. Zborno mjesto je bio Dom u Kaloševiću.

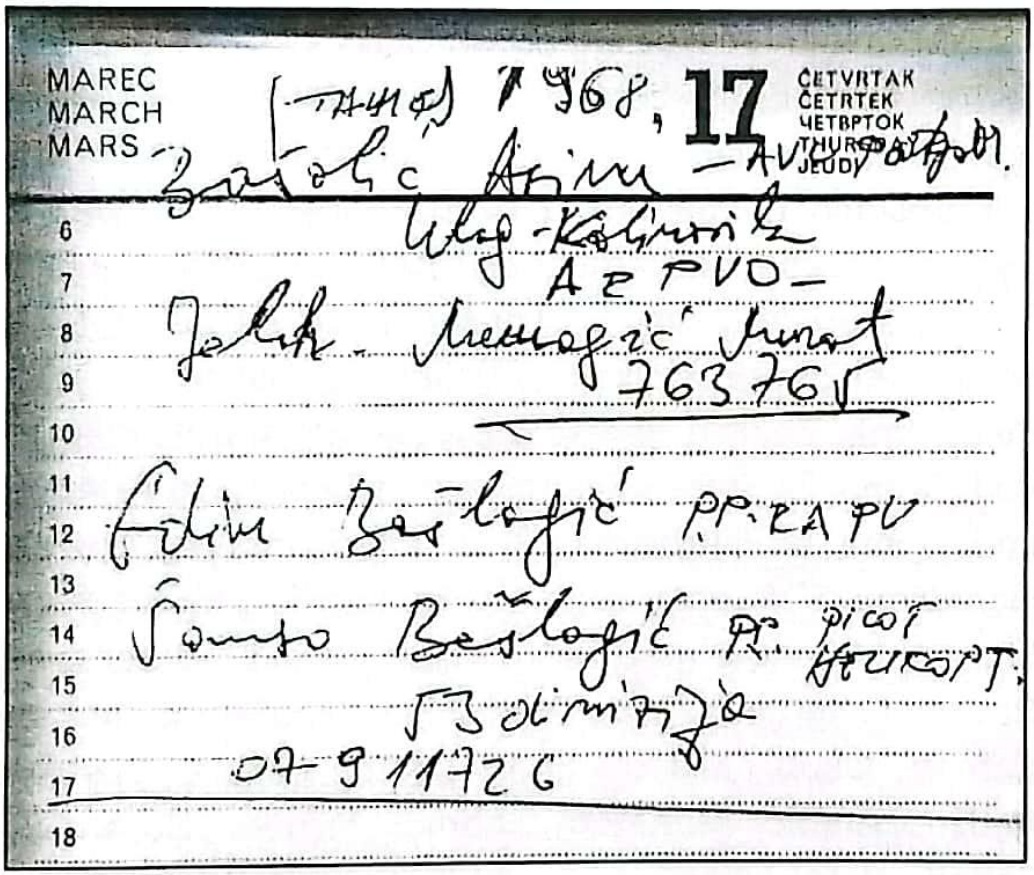

Zabilješka o Asimu Bašaliću, Edinu Bešlagiću i Šemsi Bešlagiću

PL na Jelahu imala je 23 pripadnika, a u Jevadžijama 16 i činili su jednu jedinicu i tako će biti do kraja rata. Na organizovanju jedinice su radili: Alić Fikret, Agić Izudin(rez.of.), Ramić Ibrahim (rez.of.), Kantić Hamdo, Ćeman Smajo. Zborno mjesto bio je Dom u Jevadžijama.

Jedinica će prerasti u Odred TO Jelah čiji će prvi komandant biti Nusret Mešić (rez.of.), a komandiri četa: Omahić Adem (rez.of.), Subašić Sakib (rez.of.) i Hasaničević Ahmet (rez.vod.). Branit će slobodnu teritoriju Tešnja u rejonu Križa, na putu Tešanj-Prnjavor. Omahić Adem i Subašić Sakib su „zlatni ljiljani". Na sastanku sa Kriznim štabom MZ Jelah PL Tešnja sugeriše da na telefonskoj centrali u pošti Jelah rade samo provjereni radnici, što su odbili. Radnik, Srbin iz Teslića onesposobio je telefonsku central, koja je ostala van upotrebe tokom odbrambenog rata 1992-1995.

PL Stari Miljanovci - Lončari imali su 23, a Novi Miljanovci 26 pripadnika PL i činili su jedinicu zajedno sa Piljužićima. Zborno mjesto za Nove Miljanovce bilo je kod Doma. Za Stare Miljanovce kod Škole, a za Piljužiće kod Doma u Piljužićima. PL u Piljužićima sa drugim članovima SDA organizuje Izudin Kurdić dok su to u Starim Miljanovcima bili: Orlović Rašid, Omerbašić Rasim, Omerbašić Eso, Lekić Suljo, Kruško Zehrudin, Ćeman Jakub, Kruško Enes „zlatni ljiljan", Bošnjak Redžo, Ahmić Muharem, Ahmić Jasmin, Husanović Senad „zlatni ljiljan", a na poziv Kemala Brkića, Ismet Avdić i drugi. Miljanovci - Lončari i N. Miljanovci formirat će Odred TO „Miljanovci" čiji će prvi komandant biti Ismet Avdić. Klepić Redžo će biti PK za logistiku. (Jedan od tenkova T-84, kojim je JNA razarala Vukovar zgradu po zgradu, kuću po kuću, borci ovog odreda zarobili su krajem novembra 1992. god. braneći Miljanovce od napada jedinica VRS. Tokom rata tenk će nositi ime „Garavi zeko".)

PL Piljužića ući će u sastav čete Piljužići - Blaževci koju formiraju zajedno sa Blaževcima čiji će prvi komandir biti Jusuf Jašarević, avl (kasnije dezertirao). Jedinice PL će pratiti kretanje jedinica JNA i paravojnih fomacija SDS-a putem Jelah- Križ-Prnjavor i putem Miljanovci-Lončari-Gojakovac u Cerovici, kako bi spriječili iznenadne upade četničkih jedinica u selo, koje su tim putem prolazile u transporterima JNA naoružavajući srpska sela u Cerovici i provocirajući Bošnjake i Hrvate duž puta.

Ljetinić i Rosulje organizuju jedinicu PL koja ima 13 pripadnika, u čijem organizovanju učestvuju: Hadžan Salih, Hadžan Hamid, Čamdžić (H) Suljo, Čamdžić Muhamed, Alibalić Muharem, Hadžan Zijad i drugi, a u Rosuljama Agić Enes, Agić Haso, Agić Hazim, Agić Suljo, Agić Muharem i drugi. Agić Dževad, Agić Hazim i Hadžan Husein planirani su za starješine. Pripadnici ove jedinice prate kretanje vozila JNA putem Jelah-Tešanjka i putem Novo Selo- Ljeskovac – Ljetinić. Dolaskom Senada Pajića, avl, u Ljetinić istom se sugeriše da se ne javlja u Garnizon JNA u Doboju, nego da se javi u MZ Ljetinić i organizuje četu, čiji će biti prvi komandir.

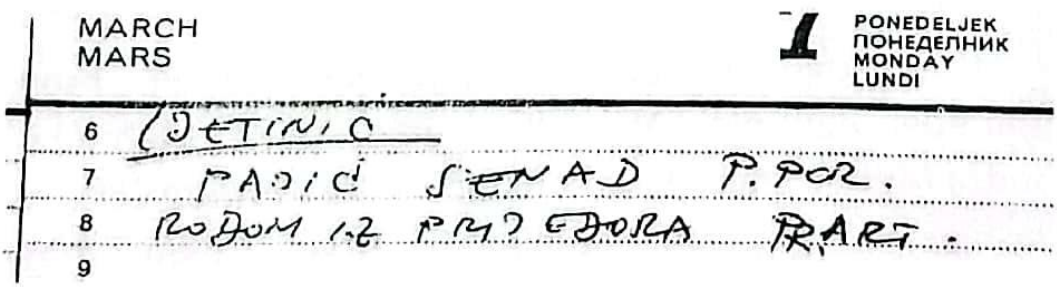
MARCH
MARS

1 PONEDELJEK
ПОНЕДЕЛНИК
MONDAY
LUNDI

6 LJETINIĆ
7 PAJIĆ SENAD P. POR.
8 RODOM IZ PRNJEDORA PRART.
9

Zabilješka o Senadu Pajiću

Senad Pajić će tokom rata obavljati više dužnosti i bit će jedan od komandanata 202. (302.)bbr. ARBiH. PL Medakova ima 57 pripadnika, Novo Selo 27, Vukovo 14 i sa Logobarama čine jednu jedinicu. Zborno mjesto je Dom kulture Novo Selo i Ljeskovac. Za starješine jedinice predlažu se Ćostović Muhamed (rez.of.) i Lokić Zijad (rez.of.). U razgovoru sa bratom Muhameda saznajemo da je bolestan, a Lokić Zijad zbog radne obaveze ne prihvata komandu jedinice.

U organizovanje PL u Medakovu uključeni su: Beganović Salih, Salkanović Huso, Ibrahimkadić Mesud, Ibrahimkadić Hamza i drugi, čiji pripadnici imaju zadatak da prate već organizovane četničke jedinice i četničkog vojvodu Ranka Kerića. U Novom Selu na organizaciji PL rade: Mulić Hamdija, Hadžić Abdulah ef., Ahmetović Edhem, Ahmetović Emir, Hadžić Ajdin, Salihbašić Esim. Jedinica ima zadatak da prati kretanja na drumu (stari rimski put između Medakova i Šija i proteže se od ušća Usore u Bosnu preko Trebačkog brda prema Maglaju), kretanja na putu Bukva-Medakovo-Tešanjka, put Novo Selo– Ljeskovac-Rosulje i put Novo Selo-Vukovo. Ahmetović Emir će sa Esimom otići u Sivšu gdje će sa poznanicima Hrvatima razgovarati o zajedničkoj odbrani.

U Vukovu na organizovanju jedinica PL rade Ahmetlić Hajrudin, Ahmetlić Izudin, Hrvić Mehmed, hodža Merdić Enver(biće komandir Interventnog voda, a kasnije i komandant bataljona), Hrvić Izudin, Brka Ibrahim , Omahić Adem i drugi. Jedinica prati kretanje na putu Tešanj-Jelah, put Vukovo-Rosulje-Ljeskovac, put

Vukovo- Novo Selo. Jedinice PL će pristupom novih pripadnika prerasti u čete. Prvi komandir Čete Medakovo bit će Salkanović Huso, (k. voda). Prvi komandir Čete Novo Selo bit će Ahmetović Emir(rez.of.), a njegovim odlaskom u SJB-Tešanj zamijenit će ga (avl) Mehinović Amir. Odlaskom Mehinović Amira u Prvu tešanjsku brigadu za komandira Čete Novo Selo biće postavljen Vinko Dadić (rez. vodnik). Četom Vukovo komandovat će Adem Omahić, (rez. of.) „zlatni ljiljan" i ući će u sastav Odreda TO Jelah, dok će čete Medakovo i Novo Selo ući u sastav Odreda TO Bukva.

Na Marin Hanu jedinicu PL organizuje Alija Škapurević koja će ući u sastav jedinice koju organizuje Preldžić Benjamin „zlatni ljiljan" (kasnije zamjenik komandanta 202. bbr.) i Bešlagić Mustafa (rez. of.) i tokom rata 1992-1995. nosit će naziv Četa Marin Han. Njen prvi komandir bit će Bešlagić Mustafa. Dio pripadnika PL ne prihvataju Mustafu Bešlagića za komandira čete i na sastanku koji je sa njima održao Ekrem Ljevaković i Preldžić Benjamin predloženo je da između sebe izaberu komandira voda i na taj način je riješen nastali problem u četi. Odlaskom Mustafe Bešlagića na mjesto Referenta operativno nastavnih poslova (ONP) u komandu Manevarskog odreda TO Tešanj, a nešto kasnije za Referenta ONP u Prvu brigadu TO Tešanj, komandu čete preuzima Preldžić Benjamin. Četa će ući u sastav Odreda TO Bukva i njen komandir će biti Izudin Ahmetlić. Za komandanta Odreda TO Bukva postavljen je Edhem Mehinović (rez.of.), koji je do tada bio komandir Čete TO Bukva. U Četu TO Bukva ulaze i jedinice PL koje u Bukvi i Čifluku

organizuju Ljevaković Irfan, Ljevaković Ekrem, Ljevaković Emina, Ljevaković Nedžad, Ljevaković Dževad, Ljevaković Senad, Kadić Ago, Jabandžić Isak, Bukvić Kasim, Bukvić Suljo, Kotorić Muharem i drugi. Jedinica je pratila kretanje na putu Tešanj-Bukva-Medakovo i oko Industrijske zone Bukva. Pripadnici PL na Čifluku su vršili osmatranje kotlinom Trebačke rijeke od Medakova, gdje je bio nastanjen četnički vojvoda Ranko Kerić i gdje je helikopter JNA iskrcao rezerviste od kojih su neki otišli kotlinom rijeke do Tugavića koji su dijelom bili nastanjeni srpskim stanovništvom.

Od četa Marin han, Bukva, Medakovo i Novo Selo bit će formiran Odred TO Bukva koji će biti preformiran u Bataljon Bukva i ući će u sastav Prve brigade TO Tešanj u koju ulaze Manevarski odred TO Tešanj i Odred TO Jelah.

Kraševo sa 34, Lepenica sa 9, Tešanjka sa 11 pripadnika PL čine jednu jedinicu. Zborno mjesto za Kraševo je Dom u Gornjem Kraševu, a za Lepenicu i Tešanjki kod Doma u Lepenici. Na organzovanju jedinice PL rade: Dubravac Sejdo, Ogrić Mujo, Bekrić Izudin za Kraševo, a za Lepenicu i Tešanjku Šemsudin Mehmedović, Skopljak Ismet (koji je početkom maja 1992. uz pomoć pripadnika SJB Tešanj na Tešanjci uspio zaustaviti sve Dobojlije koje su imale oružje i vratiti ih na liniju odbrane prema Doboju), Bekrić Aljo, Ahmet Muminović koji je bio komandir voda, a za starješine jedinice planirani su Mešić Fuad, Bejdžagić Ismet, Ogrić Mujo. Kuriri su bili: Dubravac Izo, Halilović Raif,

Dubravac Ahmet, Mehmedović Benjamin, Skopljak Enes, Bejdžagić Edin.

Jedinica je imala zadatak da prati ketanje JNA putem Karuše-Tešanjka-Tešanj i starim putem poznat kao Drum, da se uveže sa Šijama, Matuzićima i Mravićima. Ove jedinice PL će ući u sastav Čete Kraševo čiji je prvi komandir bio Jurišić Željko (rez.of.), Čete Lepenica čiji je prvi komandir bio Mešić Fuad (rez.of.) i ući će u sastav Odreda TO Tešanjka. Za komandanta odreda predložen je Skopljak Ahmet(rez.of.), a za zamjenika Bajić Anto (rez.of.). Odustajanjem od komandne dužnosti Ahmeta Skopljaka zbog bolesti na mjesto komandanta ovog odreda postavljen je Bajić Anto. Odred „Tešanjka" prvi put je postrojen 21. aprila 1992. kraj Usore. Smotru odreda izvršio je komandant OpŠTO Tešanj Kemal Brkić. Na postrojavanju ovog odreda u Lepenici, a kao predstavnik HVO i zapovjednik 110 br. prisutan je Dražen koji je unio dosta problema i nepovjerenja u odnose TO i HVO, a čiju ulogu navodno niko ne zna. Samovoljno je hapsio i optuživao za navodnu izdaju komandante i borce TO Tešanj, što je umalo izazvalo sukobe jedinica TO i HVO na ovom području, što mu je vjerovatno i bio jedan od zadataka.

Šije su imale 30 pripadnika PL. Na organizaciji ove jedincie su radili Rakman Bajro, Alić Hajrudin, Hafizović Muharem, i dr., a za starješine jedinice predloženi su Rakman Bajro, Alić Hajrudin (kasnije, major, zamjenik komandanta 277. br.) i Babaić Rifat. Jedinica je dobro organizovana, a zborno mjesto joj je bilo u MZ u Gornjim Šijama. Imala je zadatak da prati kretanje

putem Karuše-Maglaj, sa desne i lijeve strane rijeke Bosne, kretanje JNA na Ozrenu, da osmatra skladište JNA u Ševarlijama i uveže se sa Mravićima i Kosovom. PL Šija imala je zadatak da kontroliše minirani klanac između Kosove i Šija, da pomognu i obezbjeđuju prebacivanje Bošnjaka iz Pridjela, Potočana i Ševarlija na teritoriju Šija. Jedinica će ući u sastav Čete Šije, a zatim Odreda TO Šije čiji je prvi komandant bio Nurija Hasanić (rez.of.). Smotru odreda 1.5.1992. u Gornjim Šijama izvršio je komandant OpŠTO Tešanj Kemal Brkić.

PL sela Trepče imala je 20 pripadnika. Ovu jedinicu su trebali činiti još i dio Tugavića i Gornja Ripna. Zborno mjesto bio je Dom u Trepču. PL u Trepču organizovali su Mehičić Sead, Hasanbašić Salko („zlatni ljiljan“) i Šaranović Nedžad („zlatni ljiljan“). Za PL u Tugovićima je radio Joldić Velid. Jedinica je formirana kao Vod Trepče i za njenog komandira voda postavljen Hasanbašić Salko,mlađi vodnik. Formiranjem Čete Trepče za njenog komandira postavljen je Nedžad Šaranović i kasnije će ući u sastav Bataljona Bukva 202.bbr. Salko i Nedžad poginuli su kao komandanti bataljona, posmrtno su dobili ratno priznane „Zlatni ljiljan“ i unaprijeđeni u čin majora. Jedinica je imala zadatak da se uveže sa PL Šija i Kosove i u saradnji s njima da kontolišu Drum, pravac Gornje Šije- Debela meja-Jaruge-Konjsko brdo-Trebačko brdo i Gradac prema Moševcu na opštini Maglaj.

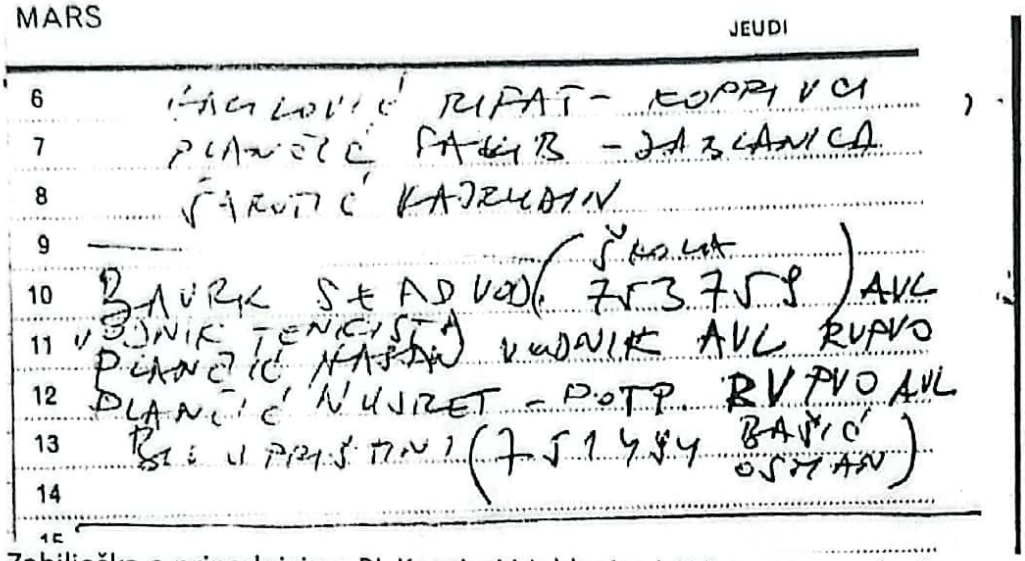
MARS JEUDI

6 HALILOVIĆ RIFAT - KOPRIVCI
7 PLANČIĆ SAKIB - JABLANICA
8 ŠAROTIĆ KADRUDIN
9 —
10 BAVRK SEAD VOD (ŠKOLA 753759) AVL
11 VODNIK TENKISTA PLANČIĆ NASAN VODNIK AVL RVPVO
12 PLANČIĆ NUSRET - POTP. RVPVO AVL
13 BIO U PRIŠTINI (751494 BAŠIĆ OSMAN)
14
15

Zabilješka o pripadnicima PL Koprivci i Jablanica i AVL na tom području

Koprivci sa 7, Karadaglije sa 5, Čaglići sa 3, Jablanica sa 5 pripadnika PL činili su jednu jedinicu. Jedinicu su organizovali Halilović Rifat, Plančić Sakib, Bašić Sakib, Bešo Kasim, a zborno mjesto joj je bilo kod MZ u Karadaglijama. Za komandira jedinice postavljen je (avl) Bavrk Sead („zlatni ljiljan"). U prvom momentu Sead ne prihvata komandu, govoreći kako je on tenkista, a za ove uslove potreban je pješadinac, ali na kraju pristaje i prihvata komandu nad jedinicom. Jedinica će prerasti u Četu Jablanica-Karadaglije, a zatim u Odred TO Karadaglije, a za komandanta je postavljen Plančić Nusret (avl). Jedinica će imati osmatračnicu na Kiku i Crnom vrhu. Kontrolisaće gornji tok Trebačke rijeke i uvezati se sa susjednim selima maglajske opštine.

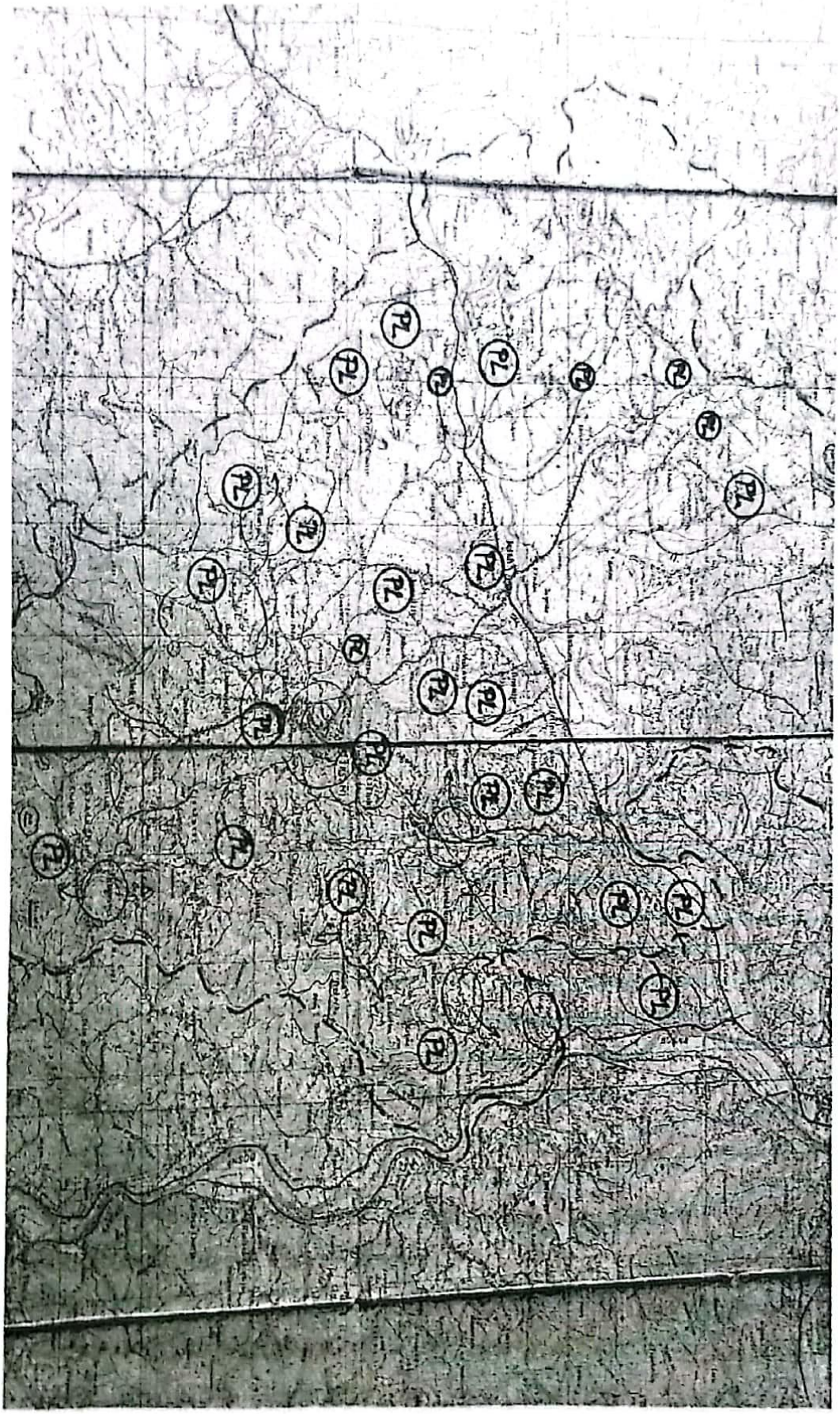

Karta rasporeda jedinica PL opštine Tešanj

Pored ovih jedinica formiran je i Intreventni vod koji ima 12 pripadnika. Komandir jedinice bio je Ahmet Brka.

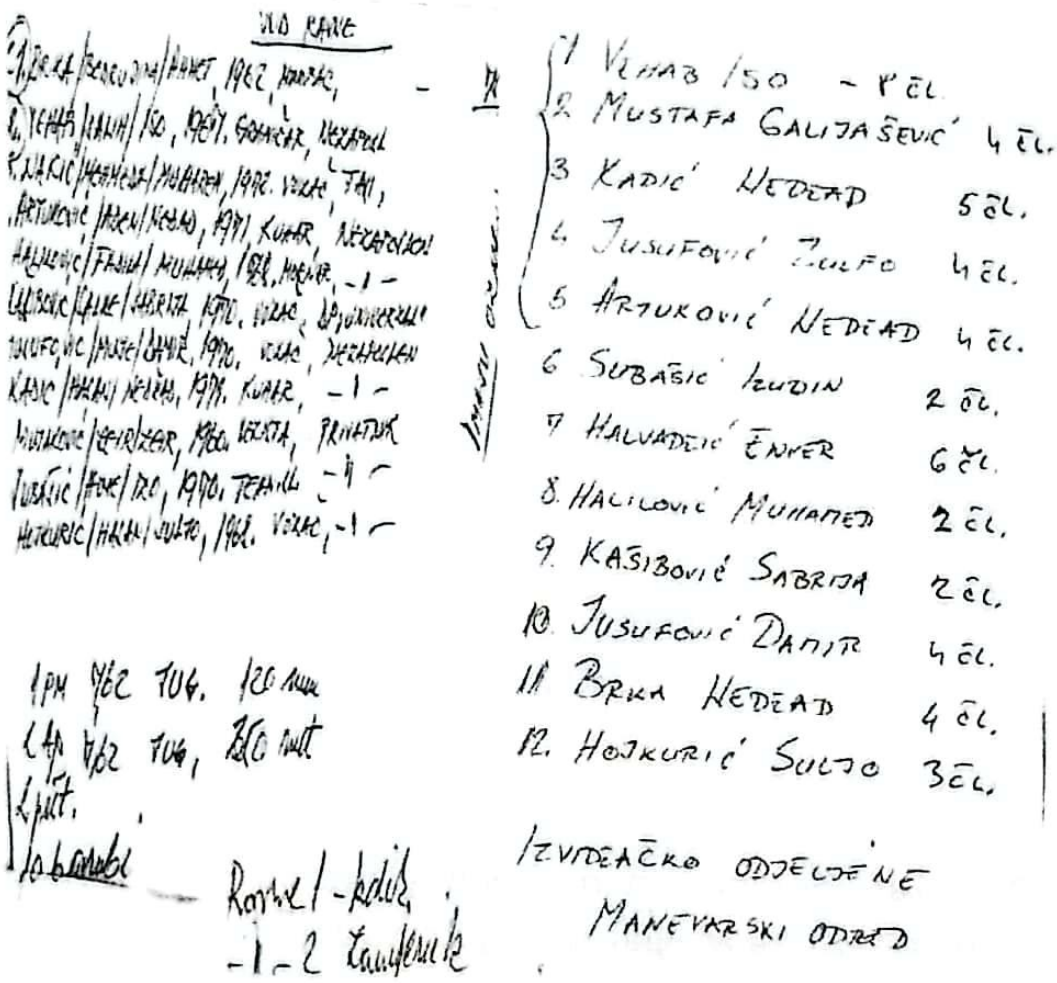

Pripadnici Interventnog voda Ravne

Kao izviđačko odjeljenje jedinica je ušla u sastav Manevarskog odreda TO Tešanj. Druga interventna jedinica bila je pri SJB Tešanj i brojala je 15 pripadnika. Ova jedinica će sredinom aprila, kao jedinica TO Tešanj, biti upućena na Kula-grad. Jedinicu će voditi Ćeman Mehmed i bit će zaustavljena na području Tuzle od

strane policije SJB Tuzla, nakon čega će se vratiti u Tešanj.

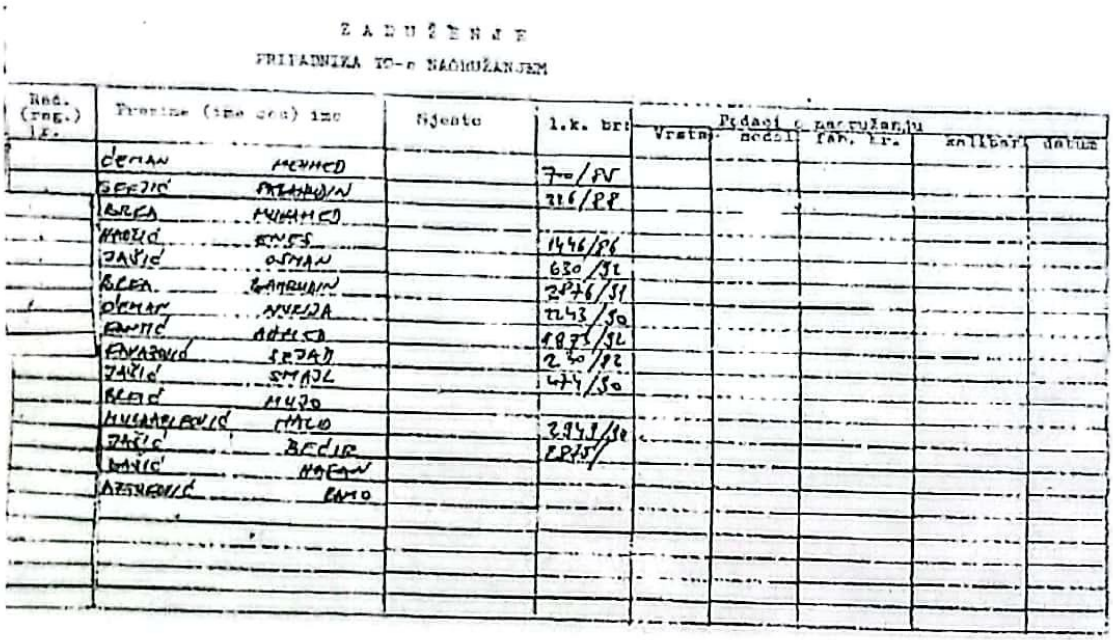

Jedinica upućena kao pomoć u odbranu Kula-grada kod Zvornika

PL Tešanj pomoć u naoružavanju pružila je i jedinici u Kosovi, opština Maglaj, sa kojom su zajedno kontrolisali Trebačko brdo. Dio oružja koji je za PL Tešanj stigao u Kosovu ostalo je u ovoj jedinici, a dio je prebačen u Tešanj. Sa ovom jedinicom dogovoreno je rušenje visećeg mosta na rijeci Bosni prema Željezničkoj stanici u Donjoj Paklenici na Ozrenu, što je otežalo mogući upad diverzantskih grupa na ovo područje. I u Matuzićima, opština Doboj, formiran je Odred TO Matuzići u čiji sastav ulaze jedinice PL sa ovog područja. Prvi komandant ovog odreda bio je Mujo Avdić. Na formiranju jedinica PL na ovom području radili su Meho

Hodžić, Muratović Azem, Kurbašić Muhamed, Kemal Zaimović i drugi. I u Mravićima, opština Doboj, formirana je jedinica TO, kojom je komandovao Hopić Osman.

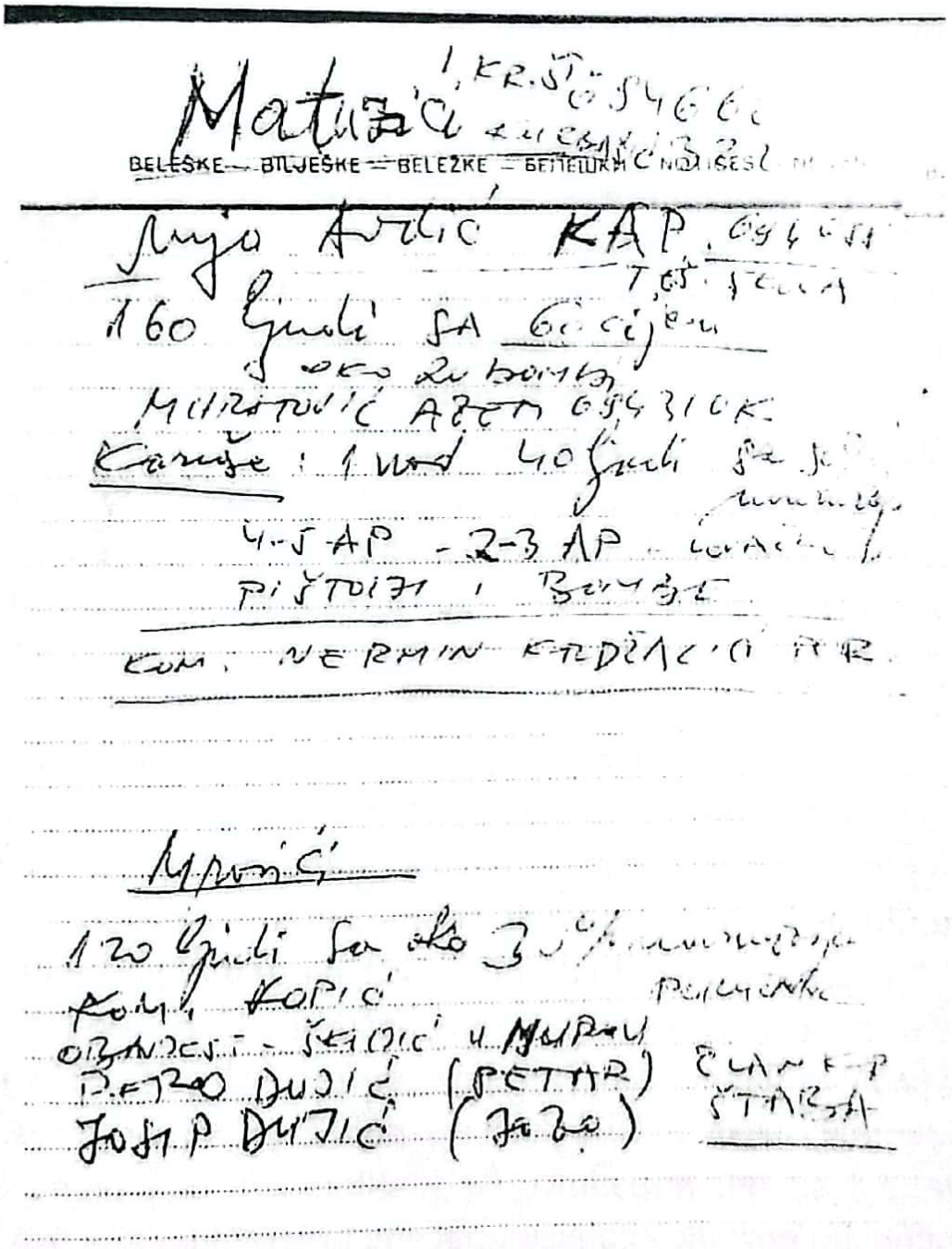

Zabilješka o Matuzićima I Mravićima

Jedinica PL u čijem organizovanju je učestvovao i Škiljo Sabit - hodža ulazi u sastav ove jedinice. Tešanj je i ove odrede pomogao u naoružavanju, ali je oružje iz jedinice Mravići vraćeno jer komandant jedinice Hopić Osman nije želio oružje SDA, kako je obrazložio vraćanje oružja u Tešanj.

Jedinice PL imale su veoma malo oružja. Negdje jedva i do 30 %, dok su neke jedinice imale i do 50% i više naoružanih boraca raznim oružjem od napravljenih pušaka, pištolja i lovačkog oružja do M 48, pap i ap 7,62 mm. U zavisnosti od mjesta formiranja neke jedinice su bile više, neke manje, aktivne na svom području, a to je zavisilo i od sposobnosti komandira jedinice i njenih organizatora. Veće količine oružja i municije nabavljeni su preko PL BiH. Prva veća količina oružja koja je stigla u opštinu Tešanj, pored prednosti u naoružavanju jedinica u dodiru sa agresorom, dio oružja je podijeljen i jedinicama po dubini teritorije što je povećalo sigurnost naroda u odbranu i razbilo psihološko-propagandnu aktivnost koju su neprijatelji bošnjačkog naroda širili po selima, o tome da je narod ostao bez zaštite, a sve u cilju što većeg broja iseljenja stanovništva sa ove teritorije kako bi se oslabila odbrana prema agresoru.

Treba naglasiti i to ne zaboraviti, da su mnogi Hrvati i Srbi stali u odbranu prostora opštine Tešanj, Doboj i Maglaj i zajedno sa Bošnjacima suprotstavili se četničkoj ideologiji kako u JNA tako i u političkim strukturama. Mnogi su bili pripadnici TO i ARBiH sve dok njima i njihovim porodicama nisu upućene prijetnje od tzv. JNA, četničkih organizacija i ekstremnog dijela HVO. Neki su u

jedinicama ARBiH ostali do kraja rata. PL opštine Tešanj je prihvatio sve oficire koji su napustili JNA i našli se na teritoriji opštine Tešanj i povjerila im komandne i druge ratne dužnosti, svima koji su to prihvatili. Neki nisu smjeli.

Kao aktivna vojna lica, na teritoriji Tešnja bili su: Pajić Senad, Bašalić Asim, Hanić Husein, Plančić Nusret, Plančić Hasan, Mehinović Amir, Đonlagić Nihad, Ahmić Mirsad, Muslija Almir, Muslija Sinan, Salihbašić Hajrudin, Salihović Senad, Mustafić Ferid, Karahodžić Armin, Bavrk Sead,Turkeš Fahir, Memagić Ismet, Čamdžić Hajrudin, Hajdić Hajrudin, Jašarević Jusuf, Ogrić Alija, Jašarević Esad, Mrvoljak Edin, Džanić Alija, kao i oficiri bivšeg OkŠto Doboj p.puk. Esad Halilbašić, maj. Sarić Mirsad, vod. Silvija Brandolik i kap. Mehaj Metko koji je donio mnogo problema u radu TO Tešanj, ometajući izvršenje zadataka jedinica TO.

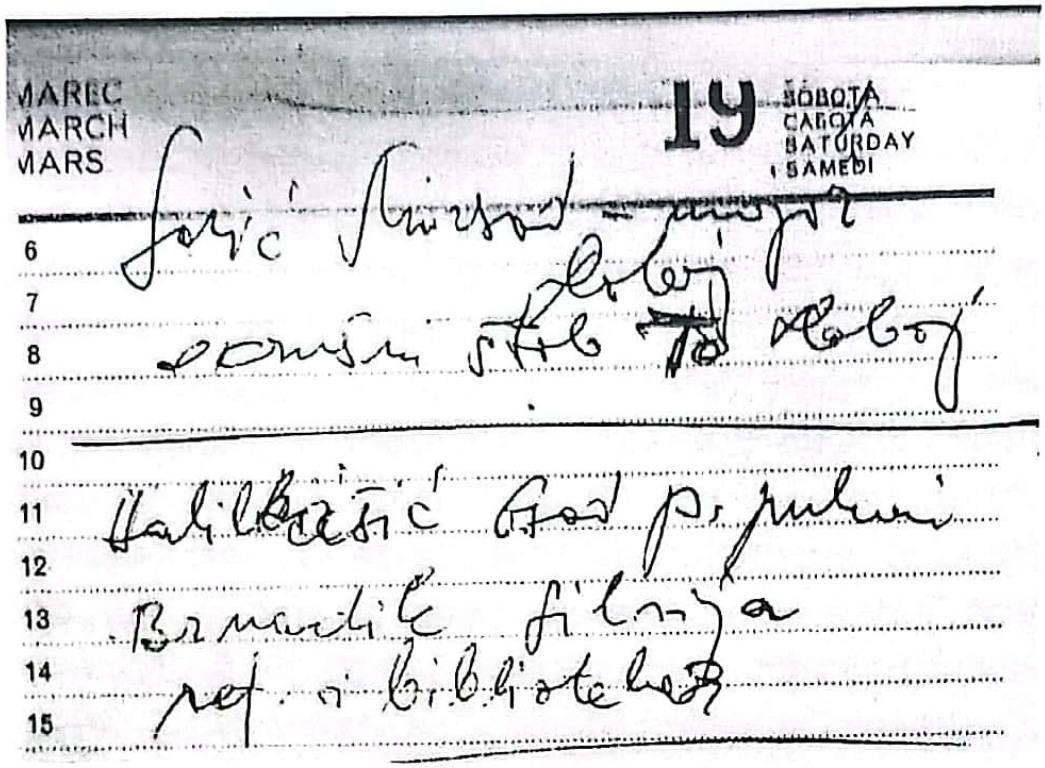

Zabilješka o pripadnicima OkŠTO Doboj

PL Tešnja ponudila je i mnogim rezervnim oficirima da budu pripadnici PL i da prema svojim sposobnostima preuzmu odgovornost odbrane naroda. Neki su to prihvatili, neki nisu smjeli. Pomoć PL u organizovanju odbrane Regije Doboj dali su i pripadnici Ratnog odjeljena Službe državne bezbjednosti za Tešanj, Husein Duraković, Amir Ahmić, Kikić Sead.

Odlukom Predsjedništva RBiH jedinice PL su ušle u sastav i pod komandu nove TO RBiH. Prve linije odbrane, jedinice TO Tešnja, TO Doboja, TO Maglaja držale su na istim pozicijama gdje su jedinice PL imale osmatračka mjesta, punktove, seoske straže, patrole, ili iskopane rovove i tokom rata 1992-1995. samo je na nekim mjestima dolazilo do pomjeranja ovih pozicija.

Bez obzira na sva osporavanja SDA je organizovala PL i na području Regije Doboj i uspjela odbraniti narod i

državu, i to je vojna i historijska činjenica, dok su mnogi i razni „vojni stručnjaci" govorili kako to ne treba raditi. SDA je organizovala PL i narod za odbranu kako je u datim okolnostima bilo moguće i niko nije postavljao pitanja materijalnih uslova i niko nije žalio života, nego im je bila čast da učestvuju u odbrani naroda i zemlje RBiH. Odluke je trebalo donositi u složenim vojno-političkim uslovima. Danas, 20 godina poslije, u miru mogu se dati pametniji odgovori na sva pitanja onda.

Zahvaljujem se svim majkama, suprugama, kćerima i sinovima, sestrama, djedovima, očevima i braći koji su svojim najmilijim pružili svu pomoć u odbrani od srpsko-crnogorskog agresora tokom cijelog rata 1992-1995.,bez čije pomoći bi bilo teško zamisliti odbranu BiH. Zahvaljujem se i svim znanim i neznanim u zemlji i inostranstvu koji su pomogli odbranu BiH. Izvinjavam se svima onima koje nisam spomenuo, a zaslužuju da se poštuju i da im se ime ne zaboravi. Mnoga imena organizatora i pripadnika PL nisu navedena iz još uvijek sigurnosnih razloga, a neki iz skromnosti nisu željeli da im se navedu imana. Nadam se da će svi oni koji se budu bavili proučavanjem organizovanja PL ispraviti sve ono što ovdje nije navedeno, a ovo napisano može im poslužiti kao putokaz.

Pouka koju bih ostavio mladima je da se snaga jednog naroda ne mjeri samo snagom oružja i da se ne boje braniti svoju čast, čast svoje porodice, svoju imovinu i svoju vjeru i da BiH grade za sve njene građane. Neka ih u tome Allah pomogne.

Puk. Ekrem Ljevaković, inž. el. tehnike

Prilog:
-Pregled jedinica TO opštine Tešanj
- Pregled snaga TO opštine Tešanj
- Formacija voda(čete) PL
- Pregled mobilizacijskih mjesta jedinica PL opštine Tešanj
- Spiskovi prvih pripadnika PL
-Intervju sa Halidom Hafizovićem komandanta PL Regije Doboj
-Intervju sa Ekremom Ljevakovićem komandantom Odreda ARBiH Kalošević
-Potvrda o učešću u organizaciji otpora

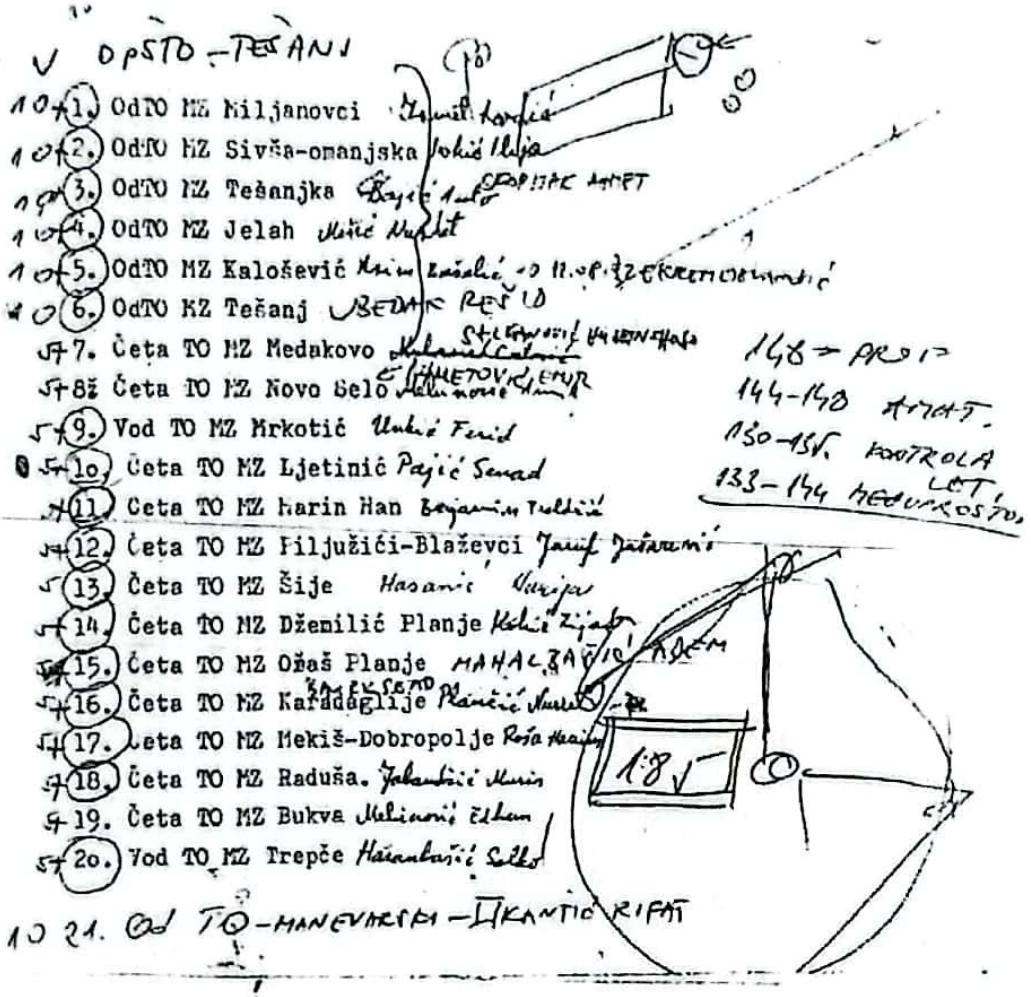

Pregled jedinica TO opštine Tešanj, april 1992

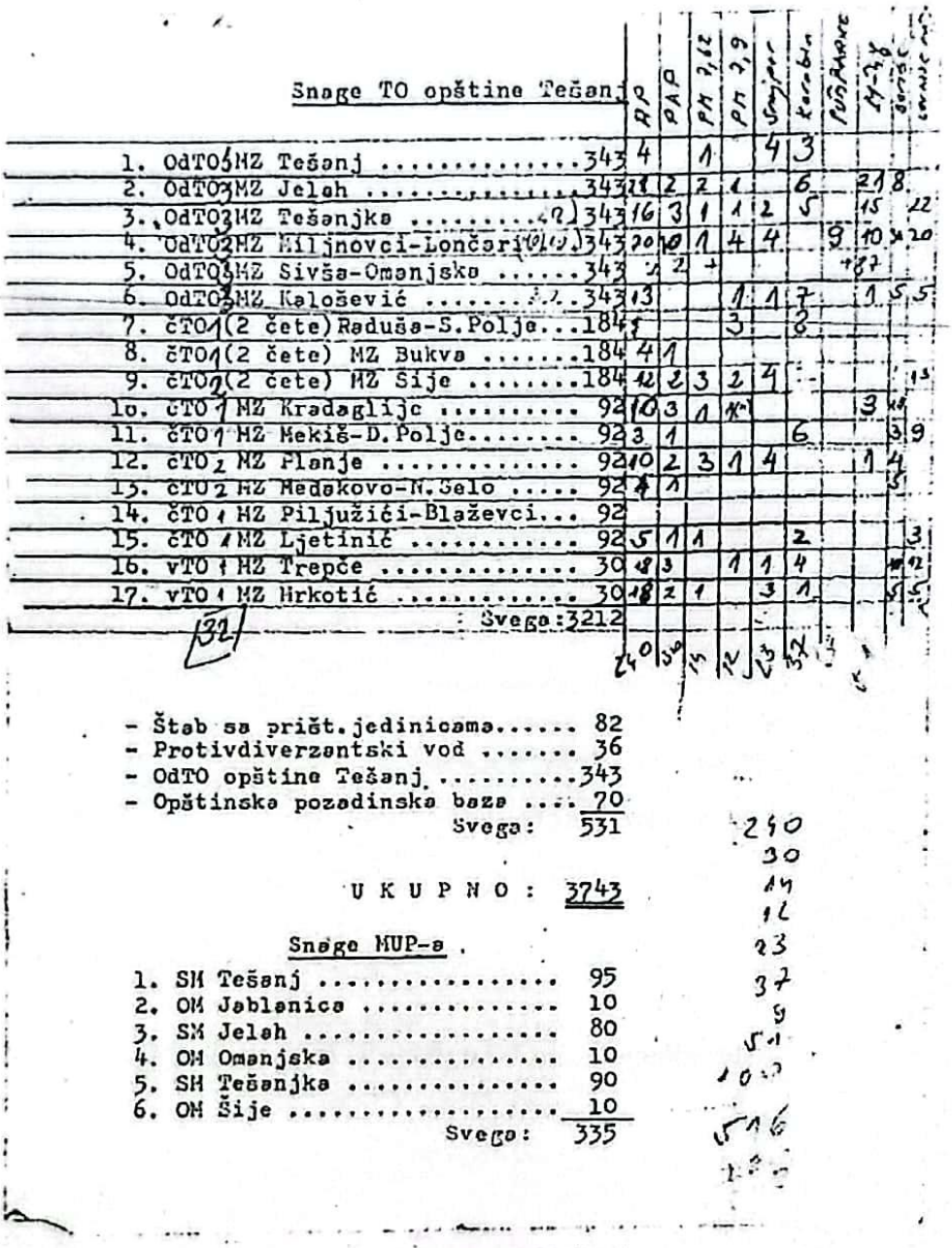

Snage TO opštine Tešanj

1. OdTO 1 MZ Tešanj	343	4		1		4	3				
2. OdTO 3 MZ Jelah	343	21	2	2	1		6		21	8	
3. OdTO 2 MZ Tešanjka	343	16	3	1	1	2	5		15		22
4. OdTO 2 MZ Miljnovci-Lončari	343	20	10	1	4	4		9	10		20
5. OdTO 3 MZ Sivša-Omanjska	343		2								
6. OdTO 3 MZ Kalošević	343	13			1	1	7		1	5	5
7. čTO 1 (2 čete) Raduša-S.Polje	184				3		8				
8. čTO 1 (2 čete) MZ Bukva	184	4	1								
9. čTO 2 (2 čete) MZ Šije	184	12	2	3	2	4					
10. čTO 1 MZ Kradaglije	92	10	3	1					3		
11. čTO 1 MZ Mekiš-D.Polje	92	3	1				6			3	9
12. čTO 2 MZ Planje	92	10	2	3	1	4			1	4	
13. čTO 2 MZ Medakovo-N.Selo	92										
14. čTO 1 MZ Piljužići-Blaževci	92										
15. čTO 1 MZ Ljetinić	92	5	1	1			2				3
16. vTO 1 MZ Trepče	30				1	1	4				
17. vTO 1 MZ Hrkotić	30										
Svega:	3212										

- Štab sa prišt. jedinicama 82
- Protivdiverzantski vod 36
- OdTO opštine Tešanj 343
- Opštinska pozadinska baza 70

Svega: 531

U K U P N O : 3743

Snage MUP-a

1. SM Tešanj	95
2. OM Jablanica	10
3. SM Jelah	80
4. OM Omanjska	10
5. SM Tešanjka	90
6. OM Šije	10
Svega:	335

Pregled snaga TO opštine Tešanj, april 1992

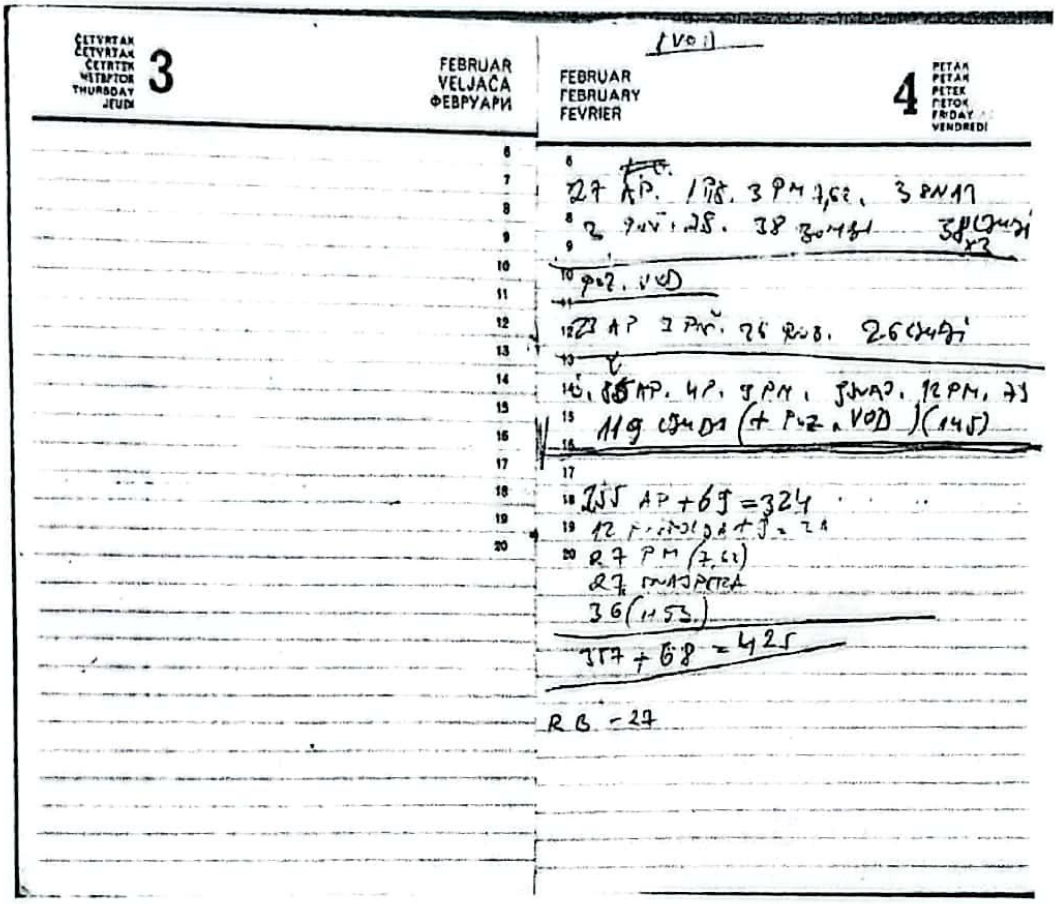

Formacija voda (čete) PL

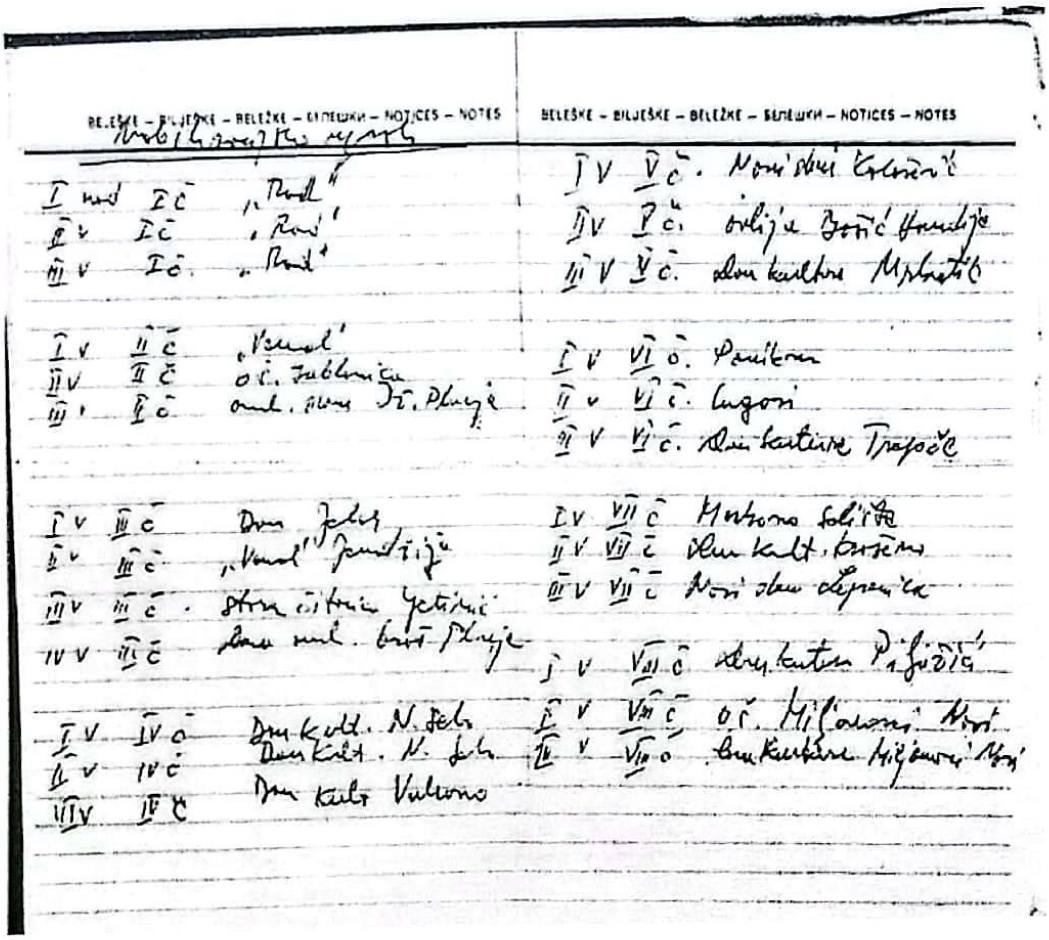

Pregled mobilizacijskih mjesta jedinica PL opštine Tešanj

Spiskovi prvih pripadnika PL:

TEŠANJ

1.	Pobrić Ahmeta Omer	1962.	oženj.	1 dijete
2.	Mulabdić Avde Hasan	1955.	oženj.	2
3.	Artuković Mehe Fikret	1958.	oženj.	2
4.	Sišić Bećira Osman	1957.	oženj.	-
5.	Handžić Hajrudina Nedžad	1968.	oženj.	-
6.	Muslić Hasana Ibrahim	1957.	oženj.	-
7.	Mulabdić Avde Seid	1957.	oženj.	2
8.	Kerić Hase Halid	1958.	oženj.	2
9.	Mularifović Arifa Halid	1955.	oženj.	2
10.	Mularifović Huseina Sulejman	1959.	oženj	2
11.	Mularifović Huseina Osman	1964.	oženj.	2
12.	Sinanović Adema Muharem	1955.	oženj.	2
13.	Agić Emina Mesud	1967.	neože.	-
14.	Jelić Muharema Nedžad	1968.	oženj.	1
15.	Jahić Ibrahima Huso	1960.	oženj.	-
16.	Agić Huseina Salko	1955.	oženj.	2
17.	Dolamić Huse Enes	1963.	neož.	-
18.	Jusufović Muje Damir	1969.	neož.	-
19.	Jusufović Muje Amir	1967.	oženj.	-
20.	Jahić Muharema Muhamed	1965.	oženj.	2
21.	Jahić Muje Avdo	1967.	neož.	-
22.	Omahić Age Osman	1955.	oženj.	2
23.	Subašić Avde Sejo	1957.	oženj.	2
24.	Dolamić Hamde Mirsad	1968.	oženj.	1
25.	Mujaković Ibrahima Seid	1955.	oženj.	3
26.	Dolamić Adema Senad	1967.	oženj.	1
27.	Subašić Avde Mujo	1959.	oženj.	2
28.	Karahodžić Emin	1954.	oženj.	2
29.	Subašić Ašira Džemal	1957.	oženj.	2
30.	Jahić Ibrahima Ekrem	1955.	oženj.	2
31.	Begić Jasmin	1959.	oženj.	2
32.	Alić Ismet	1955.	oženj.	2
33.	Alić Ismet	1955.	oženj.	2

BUKVA

		1954.	neož.	-
1.	Bukvić Hamdije Suljo	1943.	oženj.	1 dijete
2.	Bukvić Šerifa Fetulah	1953.	oženj.	2
3.	Bukvić Ibre Hasim	1961.	oženj.	2
4.	Kadić Tahira Ago	1951.	oženj.	3
5.	Kantić Mehmedalija	1962.	oženj.	1
6.	Ahmetagić Nijaza Izudin	1955.	oženj.	2
7.	Jabandžić Mehmedalije Isak			

8. Halilović Suljo
9. Ljevaković Damir
— II — Senad
— II — Nedžad
Muslić Mehmed
Čabrić
Subašić

- J E L A H -

red. br.	Prezime (Očevo ime) Ime	I br.	god.	I brač. st.	I br. djece
1.	Kondžić Alije Mirsad	4o		oženj.	2
2.	Ramić Atifa Ibro	4o		oženj.	2
3.	Agić Safeta Ibrahim	31.		neož.	-
4.	Kotorić Huseina Emir	31.		neož.	-
5.	Kantić Huse Safet	35.		oženj.	2
6.	Alić Redže Fikret	34.		oženj.	2
7.	Karabegović Munib	36.		oženj.	2
8.	Kantić Mehmeda Mehmedalija	32.		oženj.	2
9.	Subašić Jusufa Hidajet	35.		oženj.	2
1o.	Mešić Smaje Ekrem	27.		oženj.	1
11.	Ćeman Miralema Hajrudin	27.		oženj.	2
12.	Mešić Omera Almir	2o.		neož.	-
13.	Mešić Adema Omer	47.		oženj.	3
14.	Mešić Muhameda Adem	25.		neože.	-
15.	Bešlagić Hamde Senko	3o.		oženj.	2
16.	Hodžić Saliha Muharem	4o.		oženj.	1
17.	Hodžić Saliha Mustafa	36.		oženj.	2
18.	Mešić Smaje Husein	3o.		oženj.	-
19.	Ćeman Rame Smajo	27.		oženj.	1
2o.	Smajić Fehima Esad	36.		oženj.	2.

REZERVA:	1. Uzejrbegović Alirešad	5o.		oženj.	2
	2. Hankić Ahme Ahmed	44.		oženj.	2
	3. Bjeglagić Ibrahim	46.		neože.	-

- J E V A Đ Z I J E -

1.	Kantić Halila Hamdo	1958.	oženj.	?
2.	Kantić Halila Smajo	1962.	neož.	-
3.	Saltagić Adema Hamid	1960.	oženj.	?
4.	Saltagić Adila Sejo	1955.	oženj.	nije sl. JNA
5.	Saltagić Osmana Muharem	1959.	oženj.	?
6.	Hasanićević Sabita Fikret	1952.	oženj.	?
7.	Karahodžić Hamida Ismet	1942.	oženj.	?
8.	Karahodžić Hasana Halid	1965.	oženj.	?
9.	Karahodžić Šaćira Mu[illegible]	1954.	oženj.	?
1o.	Karahodžić Salke Zijad	1940.	oženj.	?
11.	Karahodžić Sulje Sulejman	1955.	oženj.	?
12.	Bahtić Smajla Jasmin	1968.	oženj.	?
13.	Hrnić Fadila Enver	1963.	oženj.	?
14.	Hrnjić Fadila Enes	1959.	oženj.	?
15.	Hrnić Zejne Fajko	1961.	oženj.	?
16.	Hasanićević Mustafe Muhamed	1958.	oženj.	?

M E D A K O V O

1. Salkanović Sulejmana Ibrahim
2. Salkanović Omera Nusret
3. Salkanović Omera Safet
4. Huremović Husejna Dževad
5. Salkanović Abida Rasim
6. Salkanović Safeta Sead
7. Šahbegović Ahmeta Nedžad
8. Šahbegović Ahmeta Dževad — oženj.
9. Beganović Ahmeta Mustafa
10. Beganović Husejna Muhamed
11. Beganović Husejna Kasim
12. Beganović Husejna Hamza
13. Beganović Hamze Salih
14. Beganović Hamze Nezir
15. Beganović Saliha Emir
16. Beganović Husejna Džemal
17. Beganović Saliha Dževad
18. Beganović Avde Husejn
19. Kotorić Asima Aljo
20. Ibrahimkadić Muharema Arif
21. Ibrahimkadić Muharema Ahmet
22. Ibrahimkadić Muharema Alija
23. Ibrahimkadić Muharema Rasim
24. Ibrahimkadić Hamida Senad
25. Ibrahimkadić Halida Nedžad
26. Ibrahimkadić Abaza Mesud
27. Ibrahimkadić Ibrahima Fadil
28. Ibrahimkadić Alije Nermin
29. Ibrahimkadić Šemsudin Hamza
30. Ibrahimkadić Ejuba Nusret
31. Ibrahimkadić Ejuba Enver
32. Muminović Ahmeta Dževad
33. Muminović Sabita Rasim
34. Muminović Mehmeda Mehmed
35. Muminović Sulje Suljo
36. Kotorić Omera Muhamed
37. Kotorić Halila Mirsad
38. Krlić Sakib
39. Beganović Avde Hasan
40. Beganović Avde Sulejman
41. Ćostović Muharema Hamdo
42. Ćostović Mustafe Hasan
43. Ćostović Mustafe Muhamed
44. Ćostović Hajrudina Zaim
45. Ćostović Mehe Sead
46. Ćostović Omera Naso
47. Ćostović Omera Salih
48. Ćostović Mehmeda Esad
49. Ćostović Hasana Mirsad
50. Hafizović Muste Hajrudin
51. Ćostović Osman Fahro
52. Kružanović Marka Ilija
53. Čičak Ivana Zvonko
54. Mešić Avde Semso
55. Križanović Pere Anto
56. Lazić Mihajla Milenko
57. Spahić Hamze Nazim

- R A D U Š A -

1. Husibegović Mehe Mahmo	1951.	oženj.	2 dje
2. Jašić Safeta Bećir	1955.	oženj.	3
3. Jašić Safeta Halid	1959.	oženj.	2
4. Jašić Safeta Smajl	1957.	oženj.	2
5. Jašić Safeta Šemso	1963.	oženj.	1
6. Brka Sulejmena Smajo	1952.	oženj.	3
7. Kašubović Salke Smajo	1959.	neože.	-
8. Bašić Hakije Hazim	1962.	oženj.	1
9. Salibašić Hamdije Fahro	1957.	oženj.	-
10. Pobrić Alije Kemal	1965.	neoženj.	-
11. Kavazović Sejo	1959.	oženj.	1
12. Kokić Nazifa Zijad	1962.	oženj.	2
13. Hojkurić Dalke Hamzalija	1963.	neoženj.	-
14. Sinanović [illegible] Redžo	?	oženj.	2
15. Sinanović Mehe Mehmed	?	oženj.	2
16. Hojkurić Enes	1957.	oženj.	2
17. Saračević Hasana Ibrahim	1956.	oženj.	1
18. Omahić Hasana Kasim	1969.	neože.	-
19. Omahić Murata Fejzo	1960.	oženj.	2
20. Hadžimehoć Muharema Vahidin	1970.	neoženj.	-
21. Šišić Huseina Hazim			
22. Hadžimehić Mehe Bahrudin	1952.	oženj.	2
23. Omahić Muje Ramo	1952.	oženj.	3
24. Mujčić Osmana Muhamed	1965.	neoženj.	-
25. Hadžimehić Fajke Ejub	1965.	oženj.	-
26. Hodžić Muje Ibro	1953.	oženj.	3
27. Artuković Muje Sulejman	1955.	oženj.	2
28. Pobrić Huseina Adem	1965.	neože.	-
29. Sinanović Muhameda Avdo	1965.	oženj.	1
30. Sinanović Zejra Senad	1959.	oženj.	2
31. Jašić Safeta Osman	1951.	oženj.	2
32. Deljkić Smajla Avdo	1959.	oženj.	3
33. Deljkić Smajla Meho	1961.	oženj.	1
34. Deljkić Smajla Sejo	1970.	oženj.	-
35. Deljkić Osmana Suljo	1953.	oženj.	3
36. Deljkić Osmana Jusuf	1970.	oženj.	1

- K A L U D A V I Ć -

1. Davarović Smajla Juso
2. Kambo Muje Mehmed
3. Numić Hamdije Mehmed
4. Numić Tahir
5. Numić Fehre Himzo
6. Skopljak Avde Munib
7. Numić Edhema Mujo
8. Mević Ibrahim
9. Hodžić Avde Adem
10. Bošnjak Avde Osmen
11. Bobarić Muharema Fahko
12. Bobarić Alje Mirsad
13. Bošnjak Mihema Besim
14. Hakić Alije Zajim
15. Bošnjak Husejna Huso
16. Bobarić Muhemeda Ahmet
17. Numić Adema Rasim
18. Hodžić Adema Jasmin
19. Davarović Juse Akif
20. Bošnjak Fehima Safet

- P U T E Š I Ć -

1. Šujić Fehre Rifat	37.	oženj.	-
2. Ajkunić Adema Fahrudin	34.	oženj.	1
3. Rizvanović Meše Fejko	37.	oženj.	1
4. Ferotić Smajla Safet	26.	neože.	-
5. Ajkunić Mehe Muharem	43.	oženj.	3
6. Šujić Fehre Enes	25.	oženj.	-
7. Bešić Ahmeta Senad	28.	oženj.	1
8. Mević Halida Halid	23.	neož.	-
9. Huseljа Fikret	28.	oženj.	2
10. Šujić Mehe Redžo	26.	oženj.	1.

- K R A J E V O -

1.	Dubravac Huseina Izo	22.	neož.	-
2.	Pezer Saliha Abid	27.	oženj.	2
3.	Pezer Saliha Šemso	32.	oženj.	2
4.	Popršanović Mehe Rasim	37.	oženj.	2
5.	Popršanović Mehe Dževahir	35.	oženj.	3
6.	Halilović Adema Raif	25.	neože.	-
7.	Ramić Smaje Halil	27.	oženj.	2
8.	Ramić Smaje Sakib	30.	oženj.	2
9.	Begić Rame Husret	26.	oženj.	2
10.	Dubravac Saliha Sakib	30	neož.	-
11.	Dubravac Saliha Amir	25.	neož.	-
12.	Dubravac Saliha Hasan	23.	neož.	-
13.	Dubravac Mustafe Adil	25.	neož.	-
14.	Dubravac Muharama Džemo	25.	oženj.	1
15.	Dubravac Muharema Irfan	23.	oženj.	1
16.	Dubravac Saliha Kasim	22.	neož.	-
17.	Krkalić Rasima Ramiz	25.	oženj.	-
18.	Ahmetlić Saliha ?	22	neoženj.	-
19.	Dubravac Hamdije Ahmet	19.	neoženj.	-
20.	Dubravac Hamdije Alija	18.	neoženj.	-

LJESKIC

1.	Hadžan Šemse Hamid	1958.	oženj.	2 djece
2.	Hadžan Muše Muharem	1954.	oženj.	3
3.	Hadžan Huseina Salih	1963.	oženj	-
4.	Hadžan Adema Nazim	1954.	oženj.	2
5.	Hadžan Huseina Zijad	1960.	neož.	-
6.	Čamdžić Hasana Suljo	1954.	oženj.	1
7.	Čamdžić Salke Muhamed	1949.	oženj.	3
8.	Čamdžić Saliha Suljo	1960.	oženj.	2
9.	Lekić Mehmeda Hamzalija	1953.	oženj.	2
10.	Čamdžić Saliha Salih	1960.	oženj.	2
11.	Kotorić Huseina Osman	1967.	oženj.	-
12.	Agić Fehima Jusuf	1957.	oženj.	2
13.	Alibalić Ahmeta Mujo	1956.	oženj	2
14.	Alibalić Adema Muharem	1952.	oženj.	2
15.	Alibalić Adema Salih	1955.	oženj.	2

- M A K I Š -

1. Elezović Muharem	1950.	oženj.	2 djec
2. Hotić Muhamed	1946.	oženj.	4
3. Brka Sulejman	1947.	oženj.	2
4. Purak Izet	1955.	oženj.	2
5. Mujezinović Muhidin	1959.	neož.	-
6. Brka Ramadan	1949.	oženj.	2
7. Muharembegović Fikret	1955.	oženj.	-
8. Muharembegović Nusret	1956.	neož.	-
9. Hotić Rasim	1949.	oženj.	-
10. Sejdić Muharem ..	1950.	oženj.	2
11. Vehab Ibo	1967.	neož.	-
12. Osmić Hasan	1949.	neož.	-
13. Kadić Mustafa	1950.	oženj.	2

- K O P R I V O I -

1. Bešo Hasana Asim	1965.	oženj.	1
2. Bahtić Mehmeda Salih	1964.	oženj.	-
3. Halilović Muharema Fikret	1964.	neož.	-
4. Bešo Reiše Fetah	1958.	oženj.	2
5. Bešo Kasima Hasan	1966.	oženj.	2
6. Halilović Muhameda Salih	1960.	oženj.	2
7. Halilović Ibre Fuad	1963.	oženj.	1.

- K A R A D A G L I J E -

8. Kalabić Muje Smajo	1955.	oženj.	2
9. Kalabić Muje Salih	1953.	oženj.	2
10. Omerbašić Ibre Ibrahim	1956.	oženj.	3
11. Softić Hajrudin	1967.	neoženj.	-
12. Džanić Muje Sefer	1957.	oženj.	2

- Č A G L I Ć I -

13. Roša Osman Halil	1964.	neoženj.	-
14. Sejdić Osmana Kasim	1965.	neož.	-
15. Roša Halila Osman	1943.	oženj.	3

- J A B L A N I C A -

16. Planćić Hasana Adem	1952.	oženj.	3
17. Bašić Fehre Kemal	1961.	neož.	-
18. Bašić Tajbe Esad	1962.	oženj.	1
19. Kalabić Bege Galib	1957.	oženj.	2
20. Lihić Izudin	1965.	oženj.	-

- T E Š A N J K A -

1. Skopljak Salke Ismet	3o.	oženj.	3
2. Bedak Ibrahima Keno	3o.	oženj.	3
3. Bejdjakić Ismeta Edin	28.	oženj.	1
4. Skopljak Himze Senad	27.	oženj.	2
5. Skopčjak Mehmeda Hamzalija	35.	oženj.	2
6. Skopljak Adema Hamzalija	26.	oženj.	-
7. Spahić Nesibb	3o.	oženj.	1
8. Bešo Seida Enes	25.	neož.	-
9. Skopljak Enes	25.	oženj.	1
1o. Bedak Sulje Ibrahim	35.	oženj.	2
11. Bedak Osmana Ahmet	3o.	oženj.	1.

- V U K O V O -

1. Ahmetlić Izudin	26. godina ima		
2. Ahmetlić Mirsad	26.		
3. Pejzić Suljo	35.		
4. Beślagić Mirsad	4o.		
5. Hrvić Mehmed	37.		
6. Hrvić Adil	28.		
7. Merdić Enver	2o.		
8. Brka Ibrahim	35.		
9. Hrvić Izudin	27.		
1o. Ahmetlić Hajrudin	32.		
11. Škapur Hamdo	35.		
12. Ahmetlić Almir	18.		
13. - Ibrić Fadila Izudin	26.	neoženj.	-
14. - Sulo Šahdo	31	oženj	2

- B O B A R E -

1. Bašić Hazima Sehid	35.	oženj.	1
2. Bašić Hazima Ibrahim	33.	oženj.	?
3. Bašić Hazima Sead	33.	oženj.	?
4. Kurdić Adema Šefik	36.	oženj.	2
5. Kurdić Adema Refik	35.	oženj.	-
6. Kurdić Rašida Enis	25.	oženj.	1
7. Bašić Ibrahima Mirvet	27.	oženj.	1
8. Kurdić Huse Muhidin	25.	oženj.	1
9. Kurdić Huseina Šaban	4o.	oženj.	2
1o. Kurdić Jusufa Mensur	29.	neož.	-
11. Mević Huske Džemal	4o.	oženj.	1
12. Bašić Smajla Hamzalija	27.	oženj.	1
13. Šabanović Muhameda Mehmed	35.	oženj.	2

- B R K O T I C -

1. Ramić Smaje Adem	1954.	oženj.	2 djece
2. Unkić Mehmeda Idriz	1954.	oženj.	3 djece
3. Hatkić Adila Hamdo	1952.	oženj.	3
4. Ramić Huske Remsad	1965.	oženj.	1
5. Ramić Huske Muharem	1970.	neož.	--
6. Unkić Himze Samir	1968.	neože.	-
7. Huselja Nazifa Sado - blizanci	?	oženj.	1
8. Huselja Nazife Mumin	?	oženjen	-
9. Rizvanović Safeta Zijad	1963.	neoženjen	-
10. Unkić Mumina Mehmed	1957.	oženj.	1
11. Brković Muhameda Edin	1965.	neoženjen	-
12. Ganjgo Ibrahima Izudin	1955.	oženj.	2
13. Čaplja Osmana Džemal	1951.	oženjen	3
14. Cerovac Mehe Redžo	1970.	neoženjen	-
15. Ramić Huske Hakija	1962.	oženjen	2
16. Čaplja Osmana Bagib	1960.	neoženjen	- -
17. Rizvanović Muje Šaban	1956.	oženj.	2
18. Ramić Ahmeta Emir	1965.	neoženjen	-
19. Ramić Huseina Jusuf	1953.	oženjen	2
20. Unkić Mehmeda Suljo	1965.	oženjen	-

- ORAŠ PLANJA -

1. Mahalbašić Nedžida Adem	1964.	oženjen	2 djece
2. Mahalbašić Ekrem Ibro Omerov	?	oženjen	5
3. Ćorić Mehe Husein	1962.	oženjen	2
4. Ćorić Ibre Ekrem	1962.	oženjen	2
5. Ćorić Mehe Ejub	1960.	oženjen	2
6. Unkić Selima Husein	1955.	oženjen	2
7. Huskić Omera Kasim	1962.	oženjen	1
8. Ćorić Adema Džemal	1959.	oženjen	2
9. Hatkić Himze Ibrahim	1954.	oženjen	2
10. Hatkić Himze Sejfo	1951.	oženjen	4
11. Hadžić Avdije Nazif	1966.	neoženjen	-
12. Kamenica Halila Nazif	1952.	oženjen	2
13. Huskić Mustafe Osman	1953.	oženjen	2
14. Karamović Hamde Muhemed	1960.	oženjen	1
15. Huskić Mustafe Idriz	1950.	oženjen	3
16. Kadušić Avdo Ibrahima Avdo	1955.	oženjen	3
17. Huskić Sulje Hasib	1953.	oženjen	3
18. Hadžić Muje Mehmed	1963.	oženjen	2
19. Hadžić Šemse Ismet	1952.	oženjen	2
20. Hatkić Himze Meho	1949.	oženjen	3
21.			

- T R E P Č E -

1. Hasanbašić Selim	oženj.
2. Hasanbašić Adema Adem	oženj.
3. Hasanbašić Halil	neoženj.
4. Hasanbašić Suad	neožnj.
5. Dedukić Nurija	oženj.
6. Dedukić Resim	oženj.
7. Dedukić Mirsad	oženj.
8. Kadušić Munib	oženj.
9. Kadušić Kemal	oženj.
10. Ljevaković Mersim	oženj.
11. Šaranović Nedžad	oženj.
12. Muslija Ragib	oženj.
13. Mehičić Husein	oženj.
14. Mehičić Esad	neože.
15. Čaćirović Samil	oženj.
16. Šaćirović Jasmin	oženj.
17. Kadušić Jasmin	neoženj.
18. Kadušić Fahrudin	neoženj.
19. Ljevaković Tahir	oženj.
20. Šaranović Sakib	oženj.

- R O Š U L J E -

1. Agić Ahmeta Enes	1957.	neoženjen	
2. Agić Ismeta Fadil	1957.	oženjen	2
3. Agić Osme Ćazim	1957.	oženjen	2
4. Agić Osme Hazim	1962.	neoženjen	-
5. Hankić Šemse Muharem	1962.	oženjen	1
6. Hankić Adema Suljo	1940.	oženjen	3
7. Hankić Adema Mehmed	1942.	oženjen	3
8. Agić Safeta Ibrahim	1960.	neoženjen	-
9. Agić Safeta Haso	1962.	neoženjen	-
10. Agić Safeta Senad	1963.	neoženjen	-
11. Agić Ahme Suljo	1942.	oženjen	3
12. Agić Huse Muharem	1953.	oženjen	2
13. Agić Muharema Edib	1966.	neoženjen	-

- S I J E -

1.	Rakman Bajro	42.	oženj.	3. djec
2.	Alić Hajrudin	3o.	oženj.	1
3.	Balić Husein	22.	neože.	-
4.	Hafizović Osman	32.	neoženj.	-
5.	Hafizović Jusuf	35.	oženj.	-
6.	Hafizović Meho	24.	neoženj.	-
7.	Sadiković Sead	35.	oženj.	?
8.	Babić Rifat	35.	oženj.	3
9.	Sejdinović Fehro	33.	oženj.	2
1o.	Balić Raif	3o.	oženj.	2
11.	Bajrić Mehmedalija	35.	oženj.	2
12.	Sejdinović Fadil	3o.	oženj.	2
13.	Hasanić Šemso	3o	oženj.	2
14.	Rakman Jusuf	35.	oženj.	3
15.	Rakman Omer	35.	oženj.	3
16.	Rakman Ekrem	28.	oženj.	2
17.	Balić Edib	25.	oženj.	2
18.	Balić Osman	25.	oženj.	1
19.	Bajrić Osman	2o.	neoženj.	-
2o.	Bajrić Ahmet	25.	oženj.	2

REZERVA:	1. Balić Osman	3o.	oženj.	3
	2. Hasanić Ibrahim	3o.	oženj.	2
	3. Hasanić Jasmin	25.	oženj.	2
	4. Rakman Ferid	26.	oženj.	2
	5. Rakman Halid	25.	neože.	-
	6. Hafizović Alija	2o.	oženj.	2
	7. Hafizović Muharem	3o.	oženj.	2
	8. Ibrahimović Ramiz	35.	oženj.	3
	9. Ibrahimović Hidajet	25.	oženj.	2
	1o. Halilović S. Husein	3o.	oženj.	2

- MILJANOVCI-LOMČARI -

1. Lekić Muje Nezir	42.	oženj.	4
2. Lekić Muhameda Kasim	21.	neož.	-
3. Omerbašić Redže Suad	26.	oženj.	2
4. Omerbašić Kasima Hidajet	23.	oženj.	1
5. Omerbašić Rašida Enes	25.	oženj.	1
6. Ramić Mehe Meho	38.	oženj.	3
7. Karahmet Ismeta Kasim	22.	neoženj.	-
8. Delić Nezira Nermin	21.	oženj.	-
9. Delić Sulejmena Senad	31.	oženj.	2
10. Delić Sulejmena Ferid	29.	neoženj.	-
11. Husanović Smaila Senad	27.	oženj.	1
12. Husanović Smaje Safet	34.	oženj.	2
13. Husanović Hašima Edib	20.	oženj.	1
14. Aljić Salke Muhamed	35.	oženj.	3
15. Ahmić Rame Adem	36.	oženj.	3
16. Ahmić Osmana Adem	30.	oženj.	2
17. Lekić Rame Dževad	24.	neože.	-
18. Lekić Sulje Ekrem	23.	oženj.	-
19. Lekić Fehima Muharem	27.	oženj.	1
20. Ahmić Redže Amir	23.	neož.	-
21. Omerbašić Muhameda Bajro	28.	oženj.	1
22. Omerbašić Rame Sakib	23.	neož.	-
23. Omerbašić Ahmeta Arif	23.	oženj.	-

- N O V I M I L J A N O V O I -

1. Bošnjak Beće Redžo	ima 25. god.	oženj.	1 dijete
2. Kruško Mustafe Zijad	22.	neoženj.	-
3. Husanović Ismeta Edib	25.	oženj.	1
4. Crlović Krifa Sead	32.	oženj.	2
5. Kruško Muharema Zehrudin	26.	oženj.	1.
6. Ćerić Ibrahima Fikret	36.	oženj.	3
7. Brković Smaje Suljo	35.	oženj.	1.
8. Kruško Muharema Adem	36.	oženj.	2.
9. Kruško Adema Mehmed	34.	oženj.	2
10. Kruško Juse Enes	27.	neože.	-
11. Ćeman Jusufa Jakub	30.	oženj.	3
12. Alić Mehmeda Mustafa	31.	oženj.	2
13. Ćeman Rame Kemal	36.	oženj.	3
14. Okić Osmana Bajro	27.	oženj.	1.
15. Hadžan Hamdije Hamdija	25.	neože.	-
16. Klepić Atifa Abid	25.	oženj.	-
17. Klepić Muharema Musto	35.	oženj.	3
18. Klepić Muše Redžo	36.	oženj.	5
19. Smajić Himze Muhamed	29.	oženj.	1.
20. Smajić Himze Hasan	26.	neože,	-
21. Smajoć Hamdije Muhamed	35.	oženj.	4
22. Smajić Šerifa Ferid	33	neož.	-
23. Smajić Mustafe Izudin	24.	oženj.	1
24. Klepić Mustafe Fahir	31.	oženj.	1
25. Alić Hasana Samir	21.	neože.	-
26. Smajić Sulje Jasmin	22.	neože.	-

Spiskovi nisu konačni i svakodnevno su dopunjavani. Potpuniji spiskovi pripadnika PL i dobrovoljaca Opštine Tešanj dostavljeni su Sekretarijatu narodne odbrane (SNO) Tešanj, prije 15.04.1992. i mnogi su lično potpisani.

priznanja

Komandant - koordinator Patriotske lige BiH za Dobojsku regiju Halid Hafizović - HAFIZ

PL - POKRETAČ OTPORA

PL BiH U VRIJEME NJENOG FORMIRANJA I DJELOVANJA BILA JE JEDINA ORGANIZOVANA VOJNA FORMACIJA NA NIVOU REPUBLIKE BiH KOJA SE SUPROSTAVILA PRVOM NALETU AGRESORA

U dosadašnjem toku ratnog novinarstva nismo mogli dobiti teži zadatak od ovog u kojem smo trebali Halida Hafizovića - "Ćovu" (tako smo ga zvali zbog uzrečice "ćovo" koju često upotrebljava) predstaviti - našem auditoriju. Težak je to i obiman zadatak, zbog svega što je on sa svojim saradnicima u PL BiH uradio mnogo prije nego je rat u Bosni i Hercegovini počeo.

Naime, u to vrijeme mnogo se radilo. Tisuće kilometara prevaljivalo se u automobilima da bi se u svim krajevima BiH bar pokušalo objasniti šta se može dogoditi narodu, a posebno Bošnjacima muslimanima, ako se za rat ne spreme. Uporedo se sa uključivanjem ljudi u PL BiH pokušavalo obezbijediti što više oružja, municije, dinamita i svega što bi se moglo upotrijebiti u, već izvjesnom, obračunu sa agresorom na BiH.

Sve se to radilo u najstrožijoj tajnosti, ali i u vremenskom škripcu. Tada se nije mislilo na zapisivanje, ostavljanje papira i dokumenata, zbog mogućeg otkrivanja, pa su u pravilu najviše ostali samo oni svjedoci koji su do sada preživjeli ovu bosanskohercegovačku ratnu sudbinu. Njihovo sjećanje na te dane i priče koje mi pokušavamo zabilježiti i ostaviti vremenu koje dolazi biće svjedočanstva građa za definitivno sklapanje cjelokupnog mozaika naše borbe o borbi koju vodimo za generacije za koje se borimo. Sve ovo traje do se u vremenskoj distanci [illegible], ali je i svjedok da su postojali ljudi koji su u BiH vidjeli i "iza brda", i da je bilo ljudi koji su pokušali predupriječiti tragediju, ili je bar ublažiti. Za to postoje nepobitne činjenice, svjedočenja živih učesnika tih događaja i dokumenta koja su sačuvana. Jedan od učesnika i svjedoka tih vremena je i Halid Hafizović - HAFIZ, kako mu je bilo konspirativno ime u PL BiH, čovjek koji je bio komandant - koordinator PL BiH za Dobojsku regiju. Evo šta nam je on o tim vremenima rekao u prisnom razgovoru kada smo ga posjetili u Bobarama na njegovom predivnom imanju. Bilježimo samo segmente iz njegovog izlaganja, a ostalo što smo čuli ostavljamo za neko vrijeme pisanja, možda, i knjige o tim danima rada i djelovanja PL BiH na ovim prostorima.

"Ovdje u Bobarama, 02.05.1991.godine, kod mene su došli Osman Brka i Irfan Ljevaković. Obzirom da sam ja u to vrijeme, već desetak godina, bio penzioner nisam se u potpunosti osjećao sposobnim da na sebe preuzmem obaveze i teret formiranja i komandovanja PL BiH regije Doboj. Oko toga smo se objašnjavali, ali sam na kraju pristao, jer su njihovi argumenti da nemamo sposobnih kadrova za takav posao, u to vrijeme posebno ne oficirskog kadra, i da je narod još uvijek bio dobro uspavan očekujući da će Jugoslavija opstati i bilo kakva je i bila, dakle, njihovi argumenti i moja saznanja o takvom stanju prevagnuli su. Primio sam uslovno da ću obavljati zadatak komandanta PL BiH za regiju Doboj [illegible], da prvi put kad se nađe na ovoj regiji jedan oficir sa završenom vojnom akademijom, a da bude pripadnik i odan Bosni i Hercegovini i narodu muslimanskom, moju dužnost on preuzme. Tako se na kraju i desilo. Poslije pada Doboja iznikao je iz njega r.a. pripadnik Halilbašić koji je i postavljen za komandanta [illegible] brigade, a to je praktično i bila funkcija komandanta PL regije Doboj.

GRADINA: Gospodine Hafizović, do preuzimanja PL BiH u TO BiH Vi ste na funkciji komandanta PL regije Doboj radili [illegible] godinu dana, ako se uzme za početni datum 02.05.1991.godine, kada ste zvanično postali čovjek koji je zadužen za formiranje i komandovanje PL. Bilo bi interesantno da nešto više rasvijetlimo ta vremena i učesnike događaja u tim vremenima kada je stvarana prava organizovana oružana snaga koja se trebala suprotstaviti agresoru na Bosnu i Hercegovinu. Šta biste [illegible] rekli?

HAFIZ: Naravno. Moramo se mi razumjeti, jer neke stvari su i iz ove perspektive nestvarne da smo mi to odradili i uradili. Rijetko se može desiti da [illegible] koja je na vlasti bude u ilegali, da u ilegali organizuje odbranu svog naroda.

Nestvarno je da se u to vrijeme najveći broj ljudi mogao u redove PL uključivati iz redova onih koji su se sela i da su to uglavnom bili vjernici, a da je najteže bilo pridobiti veliku većinu intelektualaca. To je posebno bilo izraženo na općinama regije Doboj, osim [illegible] kojih je, ipak, najviše iz Tešnja. Ne smijem se zaboraviti, bilo to nekome krivo ili ne, da su u to vrijeme najveću podršku PL davali i u njoj djelovali Šemsudin Mehmedović, r.a. Senad Hodžić, Muhamed Agić, Mirsad Čonan, dr. Ekrem Ajanović, Kemal Brkić, prof. Isko Agić, Redžo Klepić, koordinator za regiju Doboj Senad Alalović, Samir Hundur, a da su u uključivanje ljudi u PL najveći doprinos dali Rašid Orlović, Sejo Hafizović i Ekrem Ljevaković. Kod ove trojice mladića bio je najsigurnije po mom mišljenju, jer su morali na terenu vršiti procjene i odabir onih koji su znali čuvati tajnu po svaku cijenu i koji su htjeli sada rizikovati sve za spas svog naroda.

Toliko je to bilo teško raditi da ni [illegible] u redove PL nije smio znati ni najbliži sa kojim živi i djeluje.

Složeniji poslovi obavljali su, kad je riječ o nabavci oružja, eksploziva, municije i svega što bi nam moglo pomoći da prvi nalet neprijatelja amortizujemo u što većoj mjeri, ljudi kao što su Sefer Halilović, komandant u devet [illegible] regije BiH, Meho, poznatiji kao Kemo, Karišik, pa sve do Ejupa Ganića i još nekih ljudi za koje će se možda [illegible] sve čuti.

Ko je sada znao da je u Tešanj je to tako [illegible], koliko god hoćeš puta dolazio Sefer Halilović, Kemo Karišik i još neki ljudi kojima sam znao samo nadimke i koji su davali smjernice i upute kako dalje raditi.

Povoljnost Tešnja za takav rad je po svome bio [illegible], i nije bilo općine na regiji Doboj koja je u vrhu SUP-a, SNO-a, TO-a, i drugih institucija imala takve ljude koji su nam omogućavali rad i učestvovali u njemu. Ovdje moram još jednom da istaknem Šemsudina Mehmedovića koji nam je stajao na raspolaganju i pored svojih poslova koji su u to vrijeme bili i složeniji u njegovoj djelatnosti, tj. resoru na čijem se čelu nalazio. On nam je pomogao da u ključnim momentima za ovu općinu preuzmemo štab TO u kojem nismo imali podršku u trenucima kada je svakome bilo jasno šta se sprema.

Najveći problem meni, kao komandantu PL regije Doboj, bili su zadaci koji su dolazili jedan za drugim nevjerovatnom brzinom. Bilo mi je sve [illegible] i razumljivo, jer je vrijeme bio i naš osnovni zadatak. [illegible] Mi smo, naravno u strogoj saradnji sa SDA, imali u zadatku da se, uporedo sa pripremanjem za [illegible] protiv agresora, borimo i na planu odugovlačenja tog sukoba, jer nam je svaki dan produženja u održavanju mira donosio više vremena za organizovanje. [illegible] ovaj cilj [illegible] da se ne [illegible] sukobe sa srpskim narodom [illegible] ne nasjeda na [illegible] provokacije. [illegible] naoružanja u PL BiH i na osnovu njihovih upisa [illegible]

Ne vjerujem da imate toliko prostora da vam opišem sve pokušaje i situacije u kojima su se nalazili pojedini pripadnici PL BiH sa prostora regije Doboj, ali bi dobro [illegible] da smo u to vrijeme [illegible] kada su na [illegible] postojale barikade [illegible] prebacivali oružje, municiju, dinamit i održavali sastanke po Doboju, Kotorskom, Modriči, Bosanskom Brodu, Bosanskom Šamcu, Orašju, Derventi i gdje sve ne.

Na hiljade pređenih kilometara, mnogo, mnogo sastanaka i razrade planova za eventualni napad agresora, mnogo odlazaka u Sarajevo i na druga mjesta odakle smo iz vrha prenosili upute i smjernice, dani povećanog vremena na obuku naših pripadnika i [illegible] drugih radnji dovodili su nas u situaciju da izgubimo pojam o danu i noći, o satima i minutama koje su prolazile, i opet smo bili svjesni da nećemo moći predupriječiti ono što dolazi, jer su Srbi odavno imali svoj plan od kojeg nisu odstupali ni u jednom trenutku. Tvrdim da je PL BiH u vrijeme njenog formiranja i djelovanja bila jedina organizovana vojna formacija na nivou Republike koja se organizovano suprotstavila prvom naletu agresora. Ovdje ne zaboravljam MUP BiH koji je koordinirano radio sa PL BiH.

Evo još nekih detalja. Mi smo na ovim prostorima imali iz jedne kuće dva brata, jedan je bio član PL BiH, a drugi ne, i onda se dolazilo u situaciju da je onaj koji nije bio član PL bio toliko nevjeran u odnosu na onog koji je bio u našim redovima da mi je ovaj dolazio govoriti da bi njegovog brata trebalo ubiti. Naravno [illegible] nije desilo, ali pokazuje koliko su to bili teški trenuci za [illegible] članove.

Drugi primjer je da smo mi u kući jednog od Ahmetića imali skladište eksploziva, oružja i municije. Za sve to, naravno, niko nije smio znati. Početkom rata taj čovjek je zbog magacina koji mu je bio u kući morao iz nje iseliti porodicu u Hrvatsku. Tamo je izašla, jer su imali [illegible] pogodnosti, a sada su njegove kćerke [illegible] profesionalne [illegible] na ovim prostorima zbog [illegible] njegovog postupka tražili da mu se kuća digne u zrak. Ni [illegible] nije desilo, a mi smo taj magacin morali preseliti na drugo mjesto.

Evo, sada, dok se ovaj narod bori i dalje za svoj opstanak i dok je sve izvjesnije da ćemo mi, uz Božiju pomoć, uspjeti da porazimo agresora, meni se javljaju mnogi od nekadašnjih članova PL BiH, a neki mi pošalju i paket, pa me to iskreno obraduje.

Sve ovo što sam vam ispričao i što god da napišete samo je jedan mali dio onoga što je PL BiH pokušala da uradi i uradila u onim za mene presudnim danima opstanka bošnjačkog naroda. Vrijeme koje će doći poslije ovog rata, a na osnovu naše dokumentacije, planova, programa, naredbi, računa i svjedočenja učesnika u tim događajima biće najbolji presuditelj svega što smo uradili. Žalim i jako da se moglo više, ali o tom potom; sada je najbitnije da sve svoje snage usmjerimo u cilju oslobađanja naše domovine. Za to imamo i snage i moći, jer to je Armija Republike BiH u koju imam neograničeno povjerenje. Na kraju vas molim da u tekstu ne glorificirate mene i moj doprinos u svemu što sam ispričao, jer ja sam sve to radio što sam radio [illegible] mislio zbog svog bosanskog srca i otvorenih očiju.

Ovdje smo i završili priču. Kod smo [illegible] na [illegible] bilo je oko pola sata poslije ponoći. Oprostismo se od ljubaznih domaćina Seje, hanume Ade koja nas je častila sokom, kahvom i kolačima, i naravno, Halida Hafizovića kome je na osnovu odluke Predsjednika RBiH 7. i 8. februara 1992.godine u Mehurićima kod Travnika za izuzetan doprinos u radu PL BiH dodijeljena "Plaketa" i "Zlatna značka" koju je do sada u Bosni i Hercegovini dobilo samo 14 ljudi.

Ova priznanja su još jedna potvrda da je općina Tešanj sredina u kojoj žive i rade ljudi od neprocjenjive vrijednosti, zbog kojih se mi trebamo ponositi.

Pripremili: [illegible]

Intervju sa Halidom Hafizovićem komandanta PL Regije Doboj

TEŠANJSKE RATNE NOVINE TRN 25. januar/siječanj 1993.

INTERVIEW SA EKREMOM LJEVAKOVIĆEM KOMANDANTOM ODREDA ARBiH KALOŠEVIĆ

Veliki borci ovog rata

Čovjeka za čije ime su vezani veliki uspjesi Armije BiH odreda Kalošević, tražili smo uporno nekoliko dana. Bio je prezauzet obavezama, jer kako reče - na liniji u zoni njegove odgovornosti srbočetnička armada svakodnevno pokušava proboj, ubacivanje diverzantskih grupa, provociranje. Bez obzira što im se svaki puta očita lekcija, navaljuju ko mutavi, govori nam inženjer elektrotehnike Ekrem Ljevaković, komandant Kaloševačkog odreda koji uspješno odoljeva slovenim napadima četnika, nanoseći im velike gubitke u živoj sili i sredstvima.

TRN Komandante, hoćete li se na početku ovog razgovora osvrnuti na početke organizovanja otpora agresoru.

KOMANDANT - Razgovor o ovoj temi zahtijeva više vremena i više pojedinosti što treba ostaviti za mirnija vremena i istoriju, međutim pokušaću da se ukratko osvrnem na taj period. Već agresijom JNA na Sloveniju, u Tešnju se počelo razmišljati i poduzimati odgovarajuće mjere za pružanje otpora četničkoj ideologiji i agresiji, jer je bilo jasno da će se rat prenijeti na Hrvatsku, a zatim i Bosnu i Hercegovinu. Organizovanje otpora agresoru u Tešnju, a mogu reći u u široj regiji, svakako je bilo tajno jer je Bosna i Hercegovina već tada bila okupirana uz poduzimanje svih mjera obavještajnog rada na sprečavanju organizovanja i naoružavanja Muslimanskog i Hrvatskog naroda za odbranu od četničke agresije. Zbog toga se krenulo u organizovanje seoskih straža, manjih diverzantskih grupa i vodova, njihovo uvezivanje na nivou opštine i uvezanosti sa drugim područjima u Bosni i Hercegovini i formiranju "Patriotske lige", čije je jedno od sjedišta bilo u Tešnju. Ovdje moram napomenuti, bez obzira na neka mišljenja, da Patriotska liga nije bila nikakva stranačka vojna organizacija, što joj se stalno pripisivalo, već organizacija svih patriota koji su bili spremni da brane Bosnu i Hercegovinu od agresije četnika i da je odigrala značajnu ulogu u organizovanju otpora kako u Tešnju, tako i šire u Bosni i Hercegovini, a o čemu će sud dati i istorija. Potrebno je napomenuti i to da je okosnicu formiranja nove TO u Tešnju dala Patriotska liga. Treba reći i to da je rukovodstvo Patriotske lige pokušavalo da u pripremu odbrane uključi bivšu TO. Međutim, naišli su na odbijanje. Pored svih teškoća i pojedinih nesnalaženja, uspjelo se gotovo u svim naseljima opštine organizirati jedinice jačine voda koje su bile bolje ili slabije naoružane, što je u mnogome zavisilo i od samoinicijative koje kod mnogih nije nedostajalo. Mora će istaći i to da je kod velikog dijela našeg naroda, ovdje mislim Muslimanskog i Hrvatskog naroda, preovladala svijest da se od četnika valja oružjem braniti.

TRN Nakon osam mjeseci rada na stvaranju moderne Armije, jeste li zadovoljni postignutim rezultatima?

KOMANDANT - Kada se osvrnem i promislim o svemu što se dešavalo za ovih osam mjeseci, i prije, zapravo spiskova ljudi, seoskih straža do formiranja jedinica Armije BiH na ovom području, nisam nezadovoljan. Imamo jake jedinice, ali treba raditi na jačanju svih elemenata borbene gotovosti jedinica. Ipak, možemo reći da smo izgradili dobre osnove za nastajanje moderne Armije BiH.

TRN Obilazeći prvu liniju odbrane vidjeli smo da ste dobro utvrđeni, dobro naoružani i opremljeni. Mislite li na ofanzivna djejstva?

KOMANDANT - Sve ovo dobro može i treba biti još bolje da bi ovaj drugi dio pitanja bio lakši. Tome svoj doprinos treba da daju svi.

Ovo "svi" mislim na sve one u zoni odgovornosti koji mogu doprinijeti još boljoj opremljenosti jedinica i na one koji svoj doprinos mogu dati aktivnim učešćem u jedinici i na sve one u opštini koji su obavezni pomoći u opremanju i jačanju jedinice. Iz ovog prvog slijedi ono drugo.

TRN Sredinom novembra prošle godine počela je žestoka četnička ofanziva, baš na liniji odbrane u vašoj zoni odgovornosti. Jeste li im očitali lekciju?

KOMANDANT - Ja se ovdje ne bih vezao samo za novembarsku ofanzivu na koju vi mislite. Ovdje četnička ofanziva traje od sredine septembra gdje su borci na liniji odbrane i naselja iza ove linije Kalošević, Puteišić, Bobare, Komušanci i Hercezi bili zasipani stotinama granata iz raznih oruđa, raznih kalibara uz stalne pokušaje pješadijskih prodora linije odbrane. Mislim da je već svima poznato da borci ovog Odreda, uz pomoć drugih jedinica, brane komunikaciju i do Pousorja, koji je također značajan za četnike, i da je ovaj dio linije odbrane sigurno jedno od najtežih ratišta, ako ne i najteže na opštini, a i šire u Bosni i Hercegovini. Novembarska ofanziva na liniji odbrane Kalošević svakako je jedna od najtežih koje su poduzete na ovom dijelu ratišta i šire. Poznato vam je da su četnici tu ofanzivu nazvali "posljednja šansa" i da su u posljednju šansu uložili sve što su imali, pa su četnici u višednevnim borbama upotrijebili velike pješadijske snage, podržane oklopno-mehanizovanim jedinicama, a sa poznatih položaja iz Doboja i Vilkovaca hiljadama i minobacačima raznih kalibara.

Bez obzira na žrtve i veliku materijalna razaranja borci ovog Odreda uspijevali su preko noći popraviti razrušeno, da bi u toku novog dana spremno dočekali nove napade. Najteži napad uslijedio je 15. novembra kada su napad započeli zasipanjem naselja Kalošević iz haubica i minobacača, da bi uslijedio napad pet tenkova, transporterom i prapom, podržan jakim snagama pješadije, i jakim posadnim snagama utvrđenih tačaka. U toku borbe koja je trajala od ranog jutra naše snage uspjele su uništiti jedan tenk i drugi onesposobiti, naniješti u isto vrijeme četnicima velike gubitke u živoj sili. Žestok napad ponovio se i sutradan gdje su četnicima naneseninovi gubici u živoj sili i tehnici, pa su napadi slijedećih dana počeli jenjavati. Ponovni žešći napadi uslijedali su 20. 21 i 22. novembra kada su četnicima naneseni novi gubici i već je bilo jasno da je četnička ofanziva "Posljednja šansa" propala. Borbe su trajale do kraja novembra da bi se prenijele na liniju odbrane 2. Bataljona 1. tešanjske brigade, gdje su borbe trajale do sredine decembra i gdje su četnici pretrpjeli velike gubitke. Znatno vatrenu podršku odred je imao od 1. Brigade, posade MB 82 mm i BsT i postrojbi HVO iz Vareša, ali najveći teret gotovo dva mjeseca neprekidnih borbi iznijeli su borci odreda iz Kaloševića, za što su dobili posebno priznanje. Pokazali su da su spremni nositi se sa svom tom tehnikom koja je dovučena na ovaj dio ratišta. Svakako će geografski pojmovi kao što su Prijuga, Kalošević, Stražba, Komušanci, Kanalova kosa i Hercezi, Bobare i Puteišić ostati dio svijetle istorije ovog dijela Bosne i Hercegovine. Ako je ratište Tešnja groblje četničkih tenkova i četnika onda je jedno od tih grobalja svakako i ratište u Kaloševiću, što se tiče ovog dijela pitanja o lekciji, mislim da su lekciju svakako dobili. Jesu li četnici naučili lekciju, ne znam. Ako ponovo pokušaju imaće priliku da utvrde gradivo, samo ne znam hoće li imati kome da ga prenesu.

TRN Kada vam je bilo najteže u ovih osam mjeseci rata?

KOMANDANT - Uvijek ima teških trenutaka i teško je izdvojiti one najteže. Možda je to početak rata na ovom području i izvođenje jedinica na zauzimanje položaja za odbranu komunikacija Teslić - Doboj i Krš - Jelah, zatim događaji koji su slijedili padom Doboja i Teslića i svakako ova zadnja novembarsko-decembarska ofanziva, odnosno 15. novembar kada je bio najžešći napad u rejonu Kaloševića i 1 decembar kada je došlo do proboja linije u rejonu odbrane 3. Bataljona. Teško je o onda kada je poslije velike pobjede i slamanja četničke ofanzive Posljednja šansa jedan broj boraca odreda dijelom postaknuti sa strane odbio da izvrši naređenje o premještanju na nove položaje, što je kasnije učinjeno, ali svakako je umanjilo ugled ovog odreda koji je stečen kroz teške borbe.

TRN Kakav je moral i borbena gotovost branilaca u Vašem odredu? Kažite nam nešto i o ljudima sa kojima branite ove slobodne prostore.

KOMANDANT - Ljudi koji znaju šta brane ne mogu imati slab moral. Ipak, ima mnogo toga što utiče na to da je taj moral kod pojedinaca slabiji, a na što ja ili moji bliži saradnici ne možemo uticati, ali zato posljedice osjetimo prvo mi, u vidu raznih nezadovoljstava, odbijanja naređenja i sl. Često su to i razne dezinformacije protiv kojih se u svim ovim danima borbenih djejstava nismo uspjeli u potpunosti izboriti jer nemamo dovoljno vremena za to, a često i pojedinci iz ko zna kojih sve razloga utječu na to da je moral u jedinici slabiji. Sigurno ima i djelovanja unutrašnjeg neprijatelja koji još uvijek vješto radi na slabljenju i razbijanju naše odbrane. U cjelini uzevši ja sam zadovoljan stanjem morala u jedinici, a borbenu gotovost smo pokazali svim onim borbama koje smo imali. U ovom drugom dijelu pitanja može se govoriti o borcima pripadnicima odreda, o mojim bližim saradnicima u odredu i o ljudima sa kojim saradujem od početka organizovanja odbrane. Ako se pitanje odnosi samo na one prve, a pretpostavljam da je tako, mogu reći da su to ljudi koji su najveći dio svog života i radnog vijeka, kao i mnogi drugi na liniji odbrane proveli van ovih prostora i da su najvećim dijelom stali na prvu liniju odbrane sa svim onim problemima sa kojima se srećemo od početka agresije i da uspješno brane ove naše prostore.

O tim ljudima treba da razmišljaju i mnogi drugi koji nisu dobro ni osjetili ovaj rat neka se dobro zamisle. Ašto reći drugo nego da su to sve veliki borci ovoga rata. Moj uži krug saradnika je mali, ali dobro uhodan tim u kome svi znaju šta je u određenom trenutku potrebno raditi.

TRN I za kraj ovog razgovora, Vaša poruka čitaocima TRN-a?

KOMANDANT - Da svi budemo spremni sve dali za našu uspješnu odbranu i konačnu pobjedu, jer zaista, a pokazali su to i prošli događaji, samo zajedinstvenim možemo postići velike rezultate. I na kraju svim braniteljima i čitaocima u ime odreda i svoje osobno ime čestitam i želim slobodnu novu 1993. godinu.

Razgovarao: Hajro PLANJAC

Intervju sa Ekremom Ljevakovićem komandantom Odreda ARBiH Kalošević

PATRIOTSKA LIGA
Komandant Patriotske lige regije Doboj Halid Hafizović

OO SDA TEŠANJ
Općinski izvršni odbor SDA

Broj: 53-02/98
Datum: 08.05.1998. god.

Predmet:

Potvrda o učešću u organizaciji otpora

Ovim se potvrđuje da je Ekrem LJEVAKOVIĆ, sin Muharema, učesnik u organizciji pokreta otpora, vođenoj kroz aktivnosti Patriotske lige, od juna mjeseca 1991 godine.

Potvrda se izdaje na lični zahtjev i služi u svrhu dokaza o navedenoj činjenici.

Komandant Patriotske lige regije Doboj
Halid Hafizović

SDA TEŠANJ

Predsjednik OO SDA Tešanj
Fuad Šišić, dipl. ing. maš.

Dostaviti:
1. g. E. Ljevaković
2. a/a

RECENZIJA

Sa zadovoljstvom sam prihvatio da pročitam tekst mog saborca i prijatelja Ekrema Ljevakovića "Patriotska liga Regije Doboj, Patriotska liga Opštine Tešanj".

Po svom sadržaju može se reći za rukopis da je to autorovo sjećanje o vrlo važnim događajima u našoj bližoj povjesti, u kojima je bio neposredni aktor.

U pisanju materijala, koji je u svakom sličaju veoma uspješan pokušaj da se osvjetli djelovanje PL u Regiji Doboj, prije svega Općini Tešanj, autor iznosi svoja sjećanja koristeći se svojim zabilješkama i materijalima kojima je raspolagao.

Rukopis ima značajnu dokumentarnu vrijednost, s obzirom da autor koristi zabilješke i dokumente u izvornom obliku u momentu njihovog nastajanja.

Autor ovim djelom ispisuje svojevrsni spomenik borbi za opstojnost BIH članovimna PL koji su u tom sudbonosnom vremenu shvatili šta se sprema BIH.

Autor se ne upušta u ocjenu doprinosa pojedinaca, nego navodeći činjenice ostavlja čitaocu da sam donese sud.

Cijenim da je rukopis Ekrema Ljevakovića značajan dokument za buduće mlade istoričare kojima treba poslužiti kao polazna osnova da se djelovanje PL BIH jasnije rasvjetli. Već iz ovog rukopisa se može sagledati velika, čini se presudna uloga PL Općine Tešanj u pripremi za odbranu BIH i čini se stvaranje osnove da agresori za cijelov vrijeme agresije ne uspiju da pokore Tešanj.

Brigadni general Sakib Mahmuljin

MIŠLJENJE
O RUKOPISU ZA KNJIGU
EKREMA LJEVAKOVIĆA

Rukopis za knjigu Ekrema Ljevakovića o Patriotskoj ligi organiziranoj na područjima općina Doboj i Tešanj, početkom devedesteih godina prošlog 20. stoljeća, pretstavlja autentično, izvorno svjedočenje o glavnoj preokupaciji ugroženog stanovništva da se odgovori na prijetnje koje su eskalirale od strane sljedbenika velikosrpske, četničke politike i prakse, koju su tada simbolizirali istaknuti lideri srpskog i crnogorskog naroda u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Kosovu i Crnoj Gori. Ljevakovićevo svjedo-čenje je originalno, posebno jer pokazuje da je organiziranje Patriotske lige bilo krajnja nužda, jer su postojeći mehanizmi državnog aparata tadašnje SFRJ bili pod kontrolom upravo onih srpskih lidera koji su inspirilali mržnju prema svemu što nije srpsko, odnosno prema svemu što je u Bosni i Hercegovini bošnjačko i hrvatsko.

Također je bitno što Ljevakovićevo svjedočenje o organiziranju Patriotske lige pokazuje da su njeni politički i vojni ciljevi bili preventiva, u slučaju da u Bosni i Hercegovini, na štetu njene državnosti, odnosno na štetu ravnopravnosti njenih građana i naroda, kriza eskalira u pravcu direktnih vojnih i policijskih akcija ubijanja i progona nesrpskog stanovništva, što je prema izjavama srpskih lidera, naročito 1989. godine i poslije, bilo vjerovatno. Da će se situacija odvijati u tom pravcu, vjerovatnoća se povećavala iz dana u dan, a time se povećavao i strah, strepnja, beznađe ... Dakle, prema

Ljevakovićevom svjedočenju, Patriotska liga je bila konkretan izraz odgovornosti od strane odvažnih ljudi da, imajući u vidu iskustva o četničkim klanjima i progonima nesrpskog, posebno bošnjačkog stanovništva u Drugom svjetskom ratu, poduzmu mjere zaštite i odbrane ugroženog naroda na području općina Doboj i Tešanj.

Također, Ljevakovićevo svjedočenje ilustrira historijski važno iskustvo da je u onim lokalnim sredina-ma gdje je za slučaj ratne eskalacije preventiva u obliku organiziranja Patritske lige, bila bolje postavljena, da je narod u tim sredinama bio bolje zaštićen i odbranjen, pa se dogodilo da je narod općine Tešanj ostao na svojim ognjištima, dok je narod Doboja i Teslića izložen četničkom genocidnom progonu i zločinima, sa teškim psljedicama u okviru ishoda rata, da su Dodboj i Teslić ostali pod kontrolom velikosrpske politike u entitetu takozvana Republika Srpska.

Posebno je značajno što putem svog svjedočenja, Ljevaković ukazuje da je Patriotska liga bila izraz težnji da se afirmira multietničko biće Bosne i Hercegovine, te da se u redovima te političke i vojne organizacije nađu svi ljudi, bez obzira na nacionalnu i vjersku pripadnost, a koji su bili na strani pravde i ljudskosti, protiv nepravde i neljudskosti kao dominantnih osobina prakse velikosrpskih prijetnji i zastrašivanja.

Kvalitet predratne preventivne odgovornosti u organiziranju Patritske lige na području Tešnja i Doboja se odrazio na kvalitetet odgovornosti u brizi za borbenu spremnost jedinica Armije Republike Bosne i Hercegovine, kroz čitav tok rata 1992.-1995. godine. I ne samo to, kvalitet odgovornosti u organiziranju Patriotske lige je kasnije prenešen na jačanje cjelokup-nog sistema odbrane

na slobodnim teritorijama, posebno u pogledu namjenske proizvodnje, snabdi-jevanja stanovništva i vojske, prihvata prognanog stanovništva iz Doboja i Teslića, te organiziranja jedinica Armije Republike Bosne i Hercegovine u koje su ušli prognanici iz Doboja, Teslića i okolnih mjesta, koji su došli na područje Tešnja i na područje kasnije organizirane općine Doboj Jug.

Zato, prema ljudima koji su se uključili u Patriotsku ligu treba pokazivati pažnju i poštovanje. Tako se jedino može oplemeniti historijsko iskustvo u odbrani ugroženog naroda od zločinačkih politika koje će i ubuduće vrebati svoju šansu, kako bi zatekli „uspavanom" neku buduću generaciju nesrpskog stanovništva u Bosni i Hercegovini, te realizirali ono što nisu uspjeli u oružanoj agresiji 1992.-1995. godine.

Dakle, Ljevaković je pisanjem knjige doprinio da se ta „uspavanost" nikada ne dogodi, a na drugim činiocima našeg društva, aktuelne i budućih generacija je da njegov doprinos izražen pisanjem knjige, bude valjano prihvaćen i u narodu objašnjavan.

Iz naprijed navedenih razloga smatram da Ljevakovićev rukopis treba biti pretočen u knjigu, dakle, štampan i biti dostupan široj javnosti.

Srdačno,
Fikret Muslimović

Bilješka o autoru

Ekrem Ljevaković, pukovnik, inžinjer elektrotehnike, rođen je u selu Trepče 4. 5.1954. god., opština Tešanj, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Kao radnik radio je u RMK „Željezara Zenica" u Zenici i kao inž. el. teh. u MMK„ Bratstvo" Pucarevo (Novi Travnik). U junu 1991. godine na poziv Senada Hođžića predsjednika SDA Tešanj i Regionalnog odbora SDA Doboj, i Irfana Ljevakovića uključuje se Patriotsku ligu Bosne i Hercegovine i učestvuje u organizovanju odbrane naroda Regije Doboj i opštine Tešanj. Tokom rata 1992/1995 obavljao je razne dužnosti u jedinicama ARBiH. Zbog složene situacije na dijelu tešanjskog ratišta po naredbi Opštinskog štaba TO Tešanj, dijelom 1992/1993. godine prihvata dužnost komandanta Odreda ARBiH „Kalošević". Sa Ismetom Avdićem i Ademom Omahićem 1993. godine učestvuje u organizovanju 207. (377) „Viteške" Pousorske-ljute bbr. ARBiH. Rat 1992/1995 završava na dužnosti pomoćnika komandanta 37.divizije KoV. Kao profesionalno vojno lice ostaje u službi ARBiH. Naredbom Ministarstva odbrane FBiH 1998. godine premješten je na dužnost Načelnika odjela u Upravi za odbranu Zenica. Penzionisan je 2004.godine na mjestu šef Odsjeka za civilnu odbranu, stručni saradnik za odbrambene priprema Odjela za odbranu Zenica.

V. KLADUŠA
BOS. DUBICA
BOS. GRADIŠKA
CAZIN
BOS. NOVI
PRIJADOR
LAKTAŠI
BOS. KRUPA
BIHAĆ
SANSKI MOST
BANJA LUKA
ČELINA
KOTOR VA
BOS. PETROVAC
KLJUČ
SKENDER VAKUF
MRKONJIĆ GRAD
DRVAR
JAJCE
ŠIPOVO
BOS. GRAHOVO
D. VAKU
GLAMOČ
BUGO
KUPRES
LIVNO
DUVNO
POSUŠJE
GRUDE

P.L. BiH